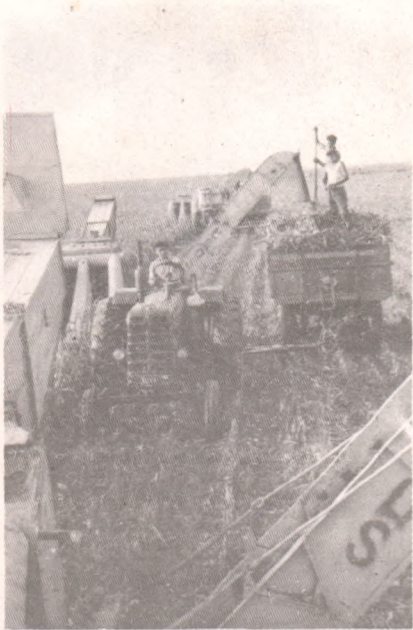

Revista ECONOMICĂ

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

recolta 1976

• INVESTIȚIILE ÎN ACTUALITATE • GENERALIZAREA ANALIZEI VALORII • CRIZA SISTEMULUI CAPITALIST • COMERȚUL MONDIAL ȘI DECALAJELE ECONOMICE

Buzăul a sărbătorit 1600 de ani de la prima sa atestare documentară

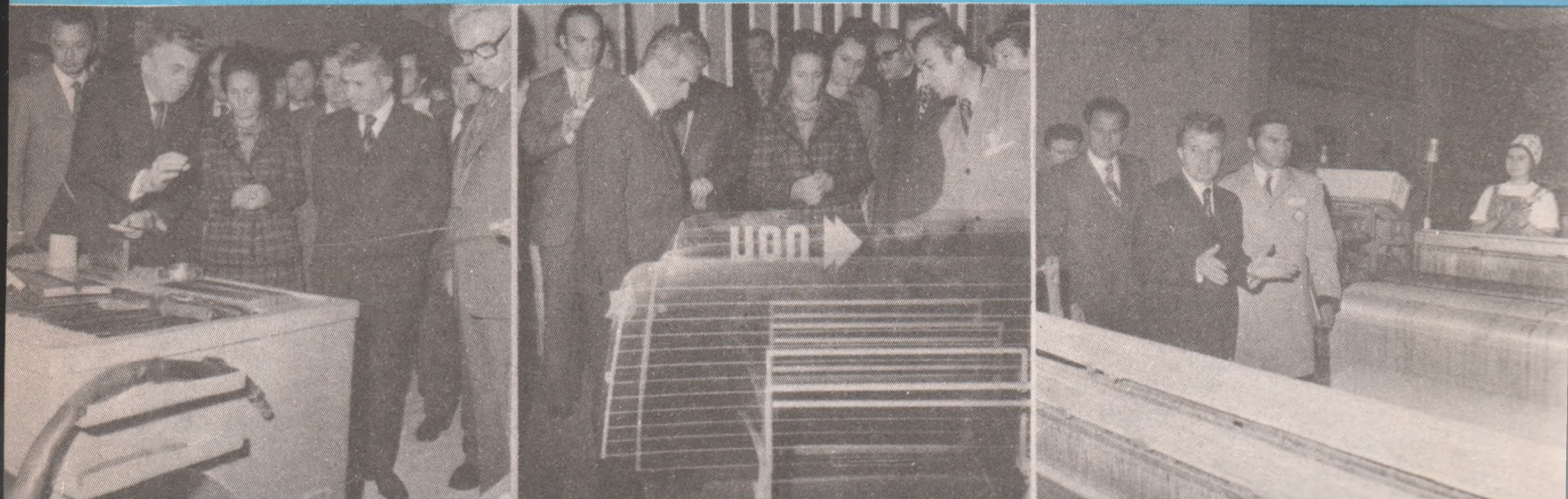
TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A PARTICIPAT LA ANIVERSAREA MUNICIPIULUI BUZĂU

„Avem tot dreptul să ne mândrim cu minunatul nostru trecut, cu strămoșii poporului nostru, cu cei ce au luptat pentru eliberarea națională și socială, cu luptătorii revoluționari pentru socialism! Cea mai bună cinstire pe care o putem aduce acestui trecut, tuturor acelor care s-au jertfit de-a lungul secolelor este de a face totul pentru a asigura împlinirea neabătută a hotărârilor Congresului al XI-lea pentru edificarea cu succes a societății socialiste multilaterale dezvoltate, pentru ridicarea bunăstării și fericirii întregului nostru popor“.

(Din cuvântarea rostită de tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** la Adunarea populară din Buzău)

Aspect de la marea adunare populară din Buzău

Imagini din timpul vizitei la întreprinderea de sirmă și produse din sirmă, fabrica de geamuri și întreprinderea „Textila“

Buzău — 1600

„Insuși Buzăul, care înainte de cel de-al doilea război mondial era un orașel mic, devine, an de an, un oraș modern, cu o înfățișare măreață — așa cum se întâmplă cu toate orașele patriei noastre socialiste... În cincinalul în care ne aflăm, județul și municipiul Buzău au sarcini mari. Volumul producției industriale va trebui să fie în 1980 mai mare decît dublu față de 1975”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(din cuvîntarea rostită la adunarea populară din Buzău)

ISTORIA DEZVOLTĂRII JUDEȚULUI SE SCRIE LA TIMPUL PREZENT

ÎN PREZENȚA celui mai iubit fiu al poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost sărbătorită — cu o săptămînă în urmă — împlinirea a 1600 de ani de la prima atestare documentară a Buzăului. Acest eveniment cu semnificații majore în istoria patriei a fost primit cu profundă mîndrie și satisfacție de populația municipiului și județului.

Buzăul a avut dintotdeauna oameni harnici, pămînturi mănoase, suficiente resurse pentru o economie dezvoltată; dar, datorită împrejurărilor cunoscute, aceste condiții n-au putut fi decît în mică măsură valorificate pînă în ultimele decenii. Cine cunoaște bine această vatră de pămînt strămoșesc și istoria sa își amintește, de pildă, că pînă în 1947 industria buzoiană se rezuma la cîteva unități fără prea mare însemnătate: o fabrică de cărămizi și țigle, atelierele de zonă C.F.R., o turnătorie de tuci, două mori, 27 de cupatoare „sistemice” de uscat prune, trei fabrici de marmeladă. La acestea se adăugau extracția petrolului și exploatarea lemnului, activități cu oarecare tradiție, puse însă în slujba capitalului străin. Economia Buzăului era, așadar, preponderent agricolă. Cît despre mijloacele tehnice folosite, acestea erau — atît în industrie, cît și în agricultură — foarte modeste și rudimentare.

Cum se știe, Buzăul nu reprezenta o excepție în această privință, starea de înapoiere economică fiind caracteristică multor județe ale țării. România acelor ani cunoștea mari disproporții în amplasarea industriei, astfel încît optimizarea ulterioară a repartiției forțelor

Tudor POSTELNICU

prim-secretar
al Comitetului județean Buzău
al P.C.R.

de producție în profil teritorial, privită și în contextul amplului proces al sistematizării localităților, a necesitat rezolvarea a numeroase probleme, eforturi intense. În complexul de măsuri întreprinse în această direcție s-a înscris și noua împărțire teritorial-administrativă, care a creat un cadru mult mai favorabil dezvoltării economico-sociale a județelor rămase în urmă, ridicării nivelului de civilizație și bunăstare al oamenilor de pe întreg cuprinsul țării.

POATE CĂ ANII acestei perioade de prefaceri nu înseamnă — ca număr — prea mult în istoria unui județ, dar pentru noi ea are o valoare aparte, fiind perioada trecerii la maturitate economică, a realizării unor ritmuri de dezvoltare industrială cu care, ca de altfel întreaga Românie, trezim uimire și admirație. Statistica ne pune la îndemînă date care ne permit să facem comparațiile de rigoare. Să ne oprim asupra citorva dintre ele. În 1943—1944, producția globală industrială era doar de 195 de milioane lei anual. În prezent, Buzăul realizează această producție în mai puțin de șase zile! În 1965, numai 4 județe aveau o producție globală industrială mai mare de 10 miliarde de lei; în 1975 numărul acestora a ajuns la 21; încă în anul 1976 și Buzăul va atinge și chiar va depăși acest plafon minim prevăzut în Programul partidului pentru finele actualului cincinal, urmînd ca în 1980 să dubleze valoarea menționată.

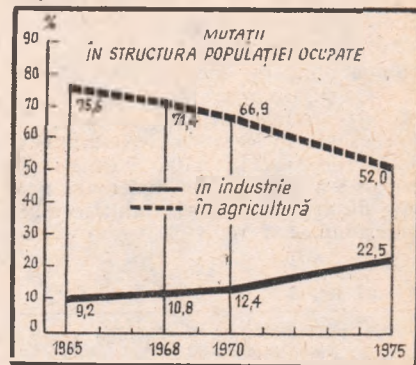
Vorbînd de acest efort permanent al Buzăului pentru dezvoltarea sa multilaterală, este locul să subliniem și un fapt semnificativ — și anume că valoarea producției industriale a întrecut-o deja pe aceea a producției agricole.

Industrializarea rapidă a județului, mai cu seamă după anul 1968, se caracterizează totodată prin îmbunătățirea

structurii economice, prin apariția și dezvoltarea a noi ramuri purtătoare ale progresului tehnic. S-a ajuns astfel ca industria construcție de mașini, metalurgia și chimia să dețină astăzi peste 55% din producția globală industrială (graficul nr. 1). Buzăul s-a înscris viguros în circuitul economic național și internațional, cu produse complexe, de un înalt grad de competitivitate, cum sînt: utilaje chimice și metalurgice, electrozi de sudură și diferite tipuri de sîrmă, produse prelucrate din polietilenă, geamuri garnituri de frînă și etanșare pentru diverse mașini, mobilă etc.

Comuniștii, toți oamenii muncii buzoieni, se mîndresc cu tabloul actual al industriei lor, care asigură 55 la sută din producția de electrozi a țării, 50 la

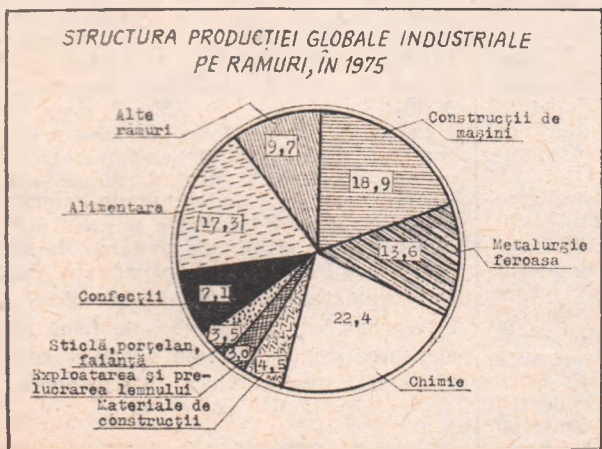
Graficul nr. 2

sută din cea de sîrmă trasă și zincată, 37 la sută din cea de polietilenă. Ca o mărturie a realelor calități și a capacității sale competitive este și faptul că județul exportă — în 44 de țări — o mare parte din producția realizată.

OCONSTANTĂ a dezvoltării din ultimii ani este dată de ritmul înalt de creștere a producției industriale. În cincinalul de curînd încheiat, acest ritm a fost de aproape 21 la sută anual, ceea ce a făcut să sporească substanțial ponderea județului în producția globală industrială a țării. Dacă, spre exemplu, în 1965 ponderea era doar de 0,9 la sută, în prezent ea s-a mărit la cca. 1,5 la sută (tabelul din pag. 2). Această realitate este, înainte de toate, explicată de un alt fenomen — rezultat din însăși ascensiunea României, din politica promovată de conducerea partidului și statului nostru: acela al multiplicării fondurilor de investiții care ne sînt alocate. Numai în ultimii cinci ani, ju-

Graficul nr. 1

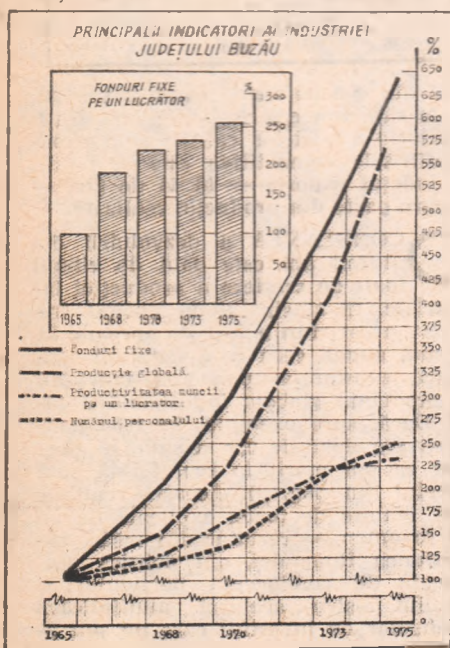

dețului i-au fost repartizate 8 miliarde de lei, investiții care ne-au permis să realizăm, în perioada respectivă, peste 80 de noi capacități industriale și agro-zootehnice, în municipiul Buzău, orașul Râmnicu-Sărat, comunele Nehoiu, Berca ș.a.

Transformări radicale au cunoscut și celelalte ramuri ale producției materiale: agricultura, construcțiile, transporturile, comerțul, care întregesc tabloul însuflețitor al acestui ținut aflat în permanent și intens proces de prosperitate economică și socială. În ce privește **agricultura** — care, alături de industrie, rămâne o ramură de bază a economiei județului — ea a înregistrat mari acumulări de ordin tehnic și organizatoric, asigurând astfel o producție de tip intensiv. Pentru a avea imaginea exactă a mutațiilor pe care această ramură le-a cunoscut, este locul să prezentăm câteva cifre de comparație. Înainte de eliberare, inventarul agricol al județului era alcătuit din 109 tractoare, 660 mașini de semănat, 134 secerători-legători, 195 batoze, 433 secerători simple. La sfârșitul cincinalului precedent, stațiunile pentru mecanizarea agriculturii din județ dispuneau de 4530 tractoare, 966 combine, peste 4000 alte tipuri de mașini agricole moderne. Volumul sporit de investiții — provenite din fondurile statului și ale unităților agricole — a permis, de asemenea, realizarea unui vast program pentru ameliorarea solurilor și valorificarea fondului funciar. În mod deosebit trebuie menționat că a început și continuă executarea lucrărilor la marele obiectiv hidrotehnic de la Siriu, care va contribui la regularizarea râului Buzău, la alimentarea cu apă a municipiului, a altor localități și va asigura debitul necesar irigațiilor a peste 50 000 de hectare de teren agricol.

Munca plină de hărnicie a lucrătorilor de pe ogoare, insuficienți de exemplu comunistilor, a fost răsplătită de producții în creștere constantă la grâu, porumb și la alte culturi: în acest an s-a obținut cea mai mare producție de grâu din istoria multiseculară a județului.

Graficul nr. 3

MAGINE FIDELĂ a realităților contemporane românești. Buzăul trăiește din plin toate aceste transformări inițiate și conduse de partid. Pe fondul dezvoltării de ansamblu a economiei am înscris **succese de mare prestigiu pe tărîm social, cultural și edilitar-gospodăresc, în ridicarea nivelului de trai al celor ce muncesc**. Un prim și direct rezultat al acestei ascensiuni îl reprezintă **creșterea numărului locurilor de muncă și înfăptuirea unor mutații radicale în structura populației ocupate** (graficul nr. 2); față de anul 1950, numărul angajaților din județul Buzău este mai mare cu peste 70 000 (graficul nr. 3), urmînd ca în actualul cincinal, acestora să li se adauge alți 22 000. Impe-tuozitatea procesului de dezvoltare economică și socială a necesitat o continuă diversificare a învățămîntului și îndeosebi a celui tehnic și profesional. De asemenea, accelerarea fenomenului economic a modificat structura ocupațiilor, a generat profesii noi, preține de tehnica și tehnologiile noi folosite, a impus prioritar cunoașterea și modelarea aptitudinilor, eforturi pentru ridicarea conștiinței oamenilor muncii, cărora li s-a asigurat posibilitatea împlinirii cerințelor materiale și spirituale, afirmării multilaterale a personalității. Așa se explică faptul că în ultima vreme au luat ființă mai multe licee industriale, precum și o facultate de subingineri, de la care economia Buzăului a primit anul acesta prima promoție de specialiști.

Nevoile mereu crescînde ale populației au reclamat, în același plan, redimensionarea și perfecționarea activității din sectoarele cultură, asistență sanitară, edilitar-gospodăresc etc. **Confortul, civilizația — ea elemente definitorii pentru condiția omului societății socialiste — își pun tot mai mult amprenta pe aspectul localităților noastre**. Numai în ultimii cinci ani au fost construite cca. 7 000 de apartamente de către stat și de către populație cu sprijinul statului. Casa de cultură a sindicatelor, un spital cu peste 700 de paturi, o policlinică, un modern magazin universal și multe alte obiective cu destinație socială. Exemplificarea ar putea continua cu asfaltarea și canalizarea a numeroase străzi, alimentarea cu gaze a Buzăului, introducerea și extinderea rețelei de apă potabilă în unele comune etc. De subliniat, totodată, acțiunea de sistematizare a satelor, tendința evidentă de urbanizare a unor comune ca Nehoiu, Berca sau Pogoanele, care atestă înainte de toate sporirea potențialului lor economic și aspirația legitimă a țărânimii la un standard de viață tot mai ridicat.

BUZOIENII au sărbătorit împlinirea a 16 secole de la prima mențiune asupra existenței unei așezări pe teritoriul orașului lor, cu sentimentul că, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, au înfăptuit lucruri de mare prestigiu pe tărîm economic și social. Din bilanțul primelor opt luni ale anului 1976 reținem sporul la producția globală industrială, de 166,7 milioane de lei — fiind astfel îndeplinit și chiar depășit angajamentul la acest indicator — și cei 240 milioane de lei care reprezintă producția marfă suplimentară înregistrată. Acționînd în spiritul indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu la consfătuirea de lucru de la Comitetul

Creșterea rolului județului Buzău în ansamblul economiei naționale

Indicatori	În procente față de total R.S.R.		
	1965	1970	1975
Populația ocupată în industrie	1,2	1,3	1,7
Numărul mediu al muncitorilor	1,3	1,5	1,7
Producția globală industrială	0,9	1,1	1,5
Volumul total al investițiilor	1,3	1,8	1,9

Central al Partidului Comunist Român din mai a.c., colectivele de muncă din economia județului pun un accent deosebit pe latura calitativă a activității economice, urmărindu-se introducerea pe scară largă a progresului tehnic, folosirea superioară a capacităților de producție, reducerea consumurilor specifice, gospodărirea judicioasă a tuturor fondurilor de producție. Demn de evidențiat este și faptul că în industria județului, 87 la sută din sporul la producția globală a fost obținut pe seama creșterii productivității muncii (cu 2 676 lei angajat), că la cheltuielile materiale de producție s-a obținut o economie de 50 milioane de lei și că planul la produse noi și re-proiectate a fost îndeplinit în proporție de 148,9 la sută.

Pe temelia acestui prezent viguros, a realizărilor și experienței dobîndite pînă acum, oamenii muncii buzoieni înfăptuiesc proiectele viitorului, pentru care beneficiază de importante fonduri bănești din partea statului. **Prin mobilizarea resurselor interne și materializarea unui volum de investiții de 14,5 miliarde de lei — aproape dublu față de cincinalul precedent — județul va realiza în anul 1980 o producție globală industrială de aproape 20 miliarde de lei**. Repartizarea actuală a acestor investiții ne indică foarte clar direcțiile prioritare ale dezvoltării economice moderne, cit mai eficiente, care corespunde cerințelor și posibilităților de valorificare a resurselor umane și materiale.

Prioritate va continua să aibă activitatea industrială, care primește cea mai mare parte a investițiilor: pentru construirea de noi obiective, dezvoltarea și modernizarea celor existente — ceea ce va permite creșterea și diversificarea producției, precum și asigurarea de noi locuri de muncă. **La sfârșitul actualului cincinal industria constructoare de mașini, metalurgia și chimia vor avea o pondere de peste 60 la sută în producția globală industrială a județului**. Un exemplu edificator este întreprinderea de sîrmă și produse de sîrmă care își va tripla producția, reprezentînd o unitate de primă mărime în industria de profil a țării.

Industria constructoare de mașini își continuă și ea „asaltul”, urmînd ca în această perioadă să devină ramură de bază a economiei județului, nu numai prin intrarea în funcțiune a unor noi întreprinderi, ci și prin crearea unui considerabil plus de capacitate la întreprinderea de utilaj tehnologic. Întreprinderea de garnituri de frînă și etanșare (singura unitate de acest gen din țară), modernizarea întreprinderii

(Continuare în pag. 17)

CAMPANIA AGRICOLĂ DE TOAMNĂ

— Stringerea la timp și fără pierderi a recoltei, buna pregătire a unor producții sporite în anul viitor —

Inscriindu-se pe coordonatele avintului general al economiei românești, agricultura a înregistrat în cincinalul trecut — după cum se cunoaște — o creștere a producției globale de peste 25% față de realizările din perioada 1966—1970 și de peste 55% față de cele din anii 1961—1965.

Pe baza creșterii gradului de mecanizare și chimizare, a extinderii lucrărilor de irigații și îmbunătățirii substanțiale a tehnologiilor de cultură, prin modernizarea bazei tehnico-materiale și perfecționarea întregii activități s-au înregistrat — în ciuda condițiilor climatice nefavorabile din unii ani — progrese însemnate în dezvoltarea intensivă a acestei ramuri de bază a economiei naționale, care deține un rol important în progresul general al țării.

În cincinalul 1976—1980, partidul pune în centrul politicii sale agrare realizarea unei agriculturi moderne, intensive, de înaltă productivitate, capabilă să folosească intensiv cele mai noi cuceriri ale științei, pentru asigurarea cantităților de produse agroalimentare corespunzătoare nevoilor de consum ale populației, a materiilor prime pentru industrie și crearea unor disponibilități pentru export. Creșterea prăvălă a producției globale în acest interval — de 25—44% față de media anilor 1971—1975

IN CADRUL producției vegetale, o atenție deosebită se va acorda în continuare creșterii producției la cereale, la care va trebui ca la nivelul anului 1980 să se realizeze 1—1.1 tone pe cap de locuitor. Pentru îndeplinirea acestei sarcini, la indicația conducerii partidului, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a întocmit un program de măsuri menit să asigure realizarea unor parametri tehnico-economici capabili să ridice agricultura românească la nivelul celor din țările dezvoltate.

În acest program se au în vedere o serie de factori, printre care un rol important dețin conservarea și folosirea rațională a întregului fond funciar al țării, creșterea potențialului de fertilitate a solului prin lucrări agrotehnice ce se vor executa pe terenurile în pantă și prin lucrări de scarificare, combinate cu fertilizare, nivelare și amendare. De asemenea, se prevăd: îmbunătățirea zonării ecologice a culturilor corespunzător cerințelor specifice ale acestora și stabilirea complexului de măsuri agrotehnice pentru a se obține o eficiență economică maximă la fiecare cultură: asigurarea de semințe și material săditor cu valoare biologică ridicată, adăptare tuturor zonelor de producție agricolă, atât pentru condiții de irigare cât și de neirigare, cu care să se obțină, an de an, producții mari și constante. Se va acționa intens pentru combaterea integrată și integrată a bolilor, dăunătorilor și buruienilor din culturile agricole: vor fi folosite cantități mai mari de îngrășăminte chimice (cu un raport echilibrat între azot și fosfor), îngrășăminte organice și amendamente.

Încă din primul an al actualului cincinal, un accent deosebit s-a pus pe generalizarea în producție a tehnologiilor

noi de cultură, elaborate de unitățile de cercetare, proiectare și de producție.

BAZA PRODUCȚIEI anului viitor în agricultură se pune încă de pe acum, dacă ne referim în mod deosebit la cultura grâului și a cerealelor de toamnă. Faptul că în anul 1976 a fost înregistrată cea mai mare producție de grâu obținută vreodată în țara noastră constituie o dovadă că dispunem de condiții, că specialiștii au acumulat suficientă experiență, că este necesar ca toate aceste condiții să fie valorificate în cadrul fiecărei zone, odată cu trecerea la executarea însămînțărilor de toamnă. **Efectuarea tuturor lucrărilor agricole la culturile de toamnă în timpul optim și în condiții de calitate deosebită este impusă și de faptul că în actualul cincinal, în condițiile reducerii suprafeței ce se va cultiva cu grâu-secară cu circa 170 mii de hectare, producția totală de grâu urmează să crească în mod constant, astfel că în 1980 va fi cu peste două milioane de tone mai mare decât media anuală realizată în cincinalul 1971—1975.** Sarcinile de livrare a acestui produs la fondul de stat cresc, în această perioadă, în mod corespunzător. Rezultă de aici, în mod evident responsabilitatea patriotică ce revine colectivului fiecărei unități agricole, fiecărui specialist, pentru realizarea sarcinilor de producție la cultura grâului, a orzului de toamnă, la parametrii stabiliți prin plan. Aceasta obligă la luarea tuturor măsurilor tehnico-organizatorice, la aplicarea la un înalt nivel a tehnologiei de cultură a grâului, începând de la pregătirea terenului, stabilirea unei structuri judicioase de soiuri, corespunzător condițiilor specifice ale zonei de cultură, realizarea de bună calitate a fertilizării,

a însămînțării, combaterea buruienilor etc.

În afară de semănatul culturilor de toamnă, în această perioadă se execută un volum mare de lucrări pentru recoltarea culturilor care au ajuns la maturitate: în ordinea recoltării — floarea-soarelui, porumbul, sfecla de zahăr, soia, ricinul, orezul și altele, la care se adaugă legumele, strugurii, fructele de toamnă.

În vederea executării în cele mai bune condiții a acestor lucrări a fost întocmit un program de măsuri amănunțit, în care s-au prevăzut toate acțiunile, cu responsabilități și termene.

INDEPLINIREA SARCINILOR cuprinse în program la parametrii și termenele stabilite este condiționată de executarea într-un termen cât mai scurt și de calitate a lucrărilor, pentru a preveni pierderile de recoltă.

Importanța respectării termenului și a condițiilor de calitate rezultă din exemplul următor. Dacă cultura grâului, dacă arătura ce urmează după o cultură premergătoare timpurie se execută cu o întârziere de 10—14 zile, datorită pierderii apei și altor fenomene negative ce se produc în sol apare pericolul diminuării recoltei din anul viitor cu cel puțin 150—200 kg/ha. Întârzierea semănatului peste epoca optimă diminuează, de asemenea, producția.

Unul din factorii tehnologici de care depinde în mare măsură recolta este fertilizarea. Dacă în urmă cu zece ani unitățile agricole au cheltuit cu îngrășămintele — în medie — circa 100—150 lei/ha, în acest an se prevăd cheltuieli de până la 500—600 lei/ha: în anul 1980 se va ajunge la peste 950 lei/ha. Atragem atenția asupra acestor cheltuieli nu pentru a se urmări reducerea lor; trebuie însă ca printr-o determinare antecalculată, pe baze științifice, să se ajungă la dozele optime, care să asigure creșteri corespunzătoare de producție la hectar, un maximum de eficiență economică. **Producții maxime și constante nu se pot obține decât prin administrarea îngrășămintelor în doze optime, corelate cu cantitatea de apă disponibilă și cu ceilalți factori de producție.**

Importanța unei fertilizări echilibrate este atât de mare și implică atâtea aspecte economice, încât merită toată atenția și efortul pentru a o realiza. Dozele prea mici nu pot ridica producția la nivelul necesar, iar cele excesive sînt neeconomice și provoacă multe deficiențe, cu urmări negative asupra dezvoltării plantelor, a producțiilor ce se obțin — concretizate, în final, în chel-

tuieli care nu se regăsesc în sporurile de recoltă și de venit. O depășire de 10—15 kg substanță activă la hectar, datorită unei erori de calcul de numai 10 la sută, care valoric reprezintă circa 35—50 lei/ha, pe ansamblul agriculturii se ridică la milioane de lei, care se înregistrează ca o pierdere directă. În afară de aceasta, dozele excesive de îngrășăminte mai au și alte dezavantaje, care se răsfrâng asupra volumului producției. Pe de altă parte, o nutriție prea abundentă cu azot, mai ales în lipsa fosforului și potasiului, favorizează căderea cerealelor, bolile, diminuează mărimea și greutatea boabelor și, fără să greșim, în cele mai multe cazuri micșorează producția cu cel puțin 300—400 kg/ha. Seria de consecințe negative ale unei fertilizări neuniforme, neraționale, cu doze prea mici sau prea mari, cu raporturi nepotrivite între N-K-P se materializează curent sub forma a 300—400 de lei minus de beneficiu la fiecare hectar, iar pentru întreaga agricultură aceste pierderi pot însuma sute de milioane de lei.

DE ACEEA, în actuala campanie de toamnă, la baza folosirii îngrășămintelor chimice, a stabilirii dozelor optime, a raportului echilibrat între elementele de nutriție trebuie să stea în mod obligatoriu **cartarea agrochimică, analizele de sol și plantă și, în final, recomandările date prin planurile de fertilizare** elaborate de oficiile pentru studii pedologice și agrochimice. În legătură cu utilizarea eficientă a îngrășămintelor chimice nu vor trebui neglijate nici unele **măsuri organizatorice**, cum ar fi: ridicarea la timp a îngrășămintelor din gări, transportul și manipularea lor fără pierderi, depozitarea în condiții corespunzătoare, precum și pregătirea pentru administrare. O sarcină care nu se referă numai la grâu, ci afectează toate culturile din planul pe 1977, o reprezintă aplicarea amendamentelor pe terenurile acide sau alcaline. Experiențele și practica au dovedit că prin aplicarea acestora, eficiența îngrășămintelor chimice sporște. În acest sens, ministerul nostru

a întocmit un plan în care se prevede **ca în această toamnă să se aplice amendamente calcaroase pe o suprafață de peste 100 000 ha.** Direcțiile agricole județene trebuie să se aprovizioneze cu materialele repartizate și să organizeze în mod corespunzător activitatea. Multe unități din județele Satu Mare, Argeș și altele au dovedit că prin aplicarea corectă a amendamentelor pe terenurile podzolice, recoltele s-au dublat.

O altă acțiune căreia i se acordă o mare importanță începând din această toamnă este **scarificarea sau afinarea**, cu scopul de a îmbunătăți drenarea solurilor. Pentru această toamnă este prevăzută executarea de lucrări de scarificare pe **circa 200 000 ha.**

REFERINDU-NE la recoltarea culturilor, trebuie să avem în vedere că toamna lui 1976 prezintă condiții deosebite. Precipitațiile căzute în cursul lunilor august și septembrie și temperaturile relativ scăzute din această perioadă au produs două fenomene nedorite: întârzierea vegetației la unele culturi (și, deci, pericolul neajungerii la maturitate a unor culturi pe anumite suprafețe) și apariția unor boli criptogamice — în mod deosebit la floarea-soarelui — care au influențat în mod negativ producția.

Pentru prevenirea pierderilor de producție ministerul a dat indicații ca la culturile de floarea-soarelui să se procedeze în mod diferențiat, în funcție de stadiul de avansare al bolii *).

Nerespectarea indicațiilor date și, în deosebi, întârzierea recoltării duce la pierderi care se cifrează la 300—400 kg de semințe la hectar.

Și în legătură cu actuala recoltare a porumbului se ridică probleme deosebite. Au fost date indicații categorice în ce privește recoltarea hibrizilor timpurii ajunși la maturitate, sub două aspecte: asigurarea bazei furajere pentru animale și crearea frontului de lucru pentru tractoare în vederea aratului și pregătirii terenului — întrucât aceste suprafețe, în cea mai mare parte, sunt destinate a fi semănate și, deci, trebuie să fie pregătite din timp.

IN CE PRIVEȘTE **însămînțările de toamnă**, s-a făcut un pas înainte relativ la îmbunătățirea substanțială a structurii soiurilor de grâu, în sensul creșterii ponderii soiurilor timpurii, care în condițiile fărăi noastre dau o stabilitate și o constanță mai mare în producție. Soiurile autohtone noi, create de unitățile noastre de cercetare — Ceres, Iulia, Lovrin, Dacia, Excelsior — răspund foarte bine condițiilor variate de climă din țara noastră, după cum a confirmat-o faptul că în 1976 au fost realizate și producții de 5 000—6 000 kg/ha.

Dacă mai menționăm și faptul că **în această toamnă avem de executat aproape 4 milioane hectare de ogoare de toamnă**, rezultă imaginea volumului mare de lucrări ce trebuie realizat. Ca și în alte campanii, mecanizatorii au fost pregătiți, tractoarele și mașinile reparate în termen — astfel încât, cu experiența cîștigată în ultimii ani, avem garanția că lucrările se vor desfășura la timp, în condiții bune.

Cu sprijinul și sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, lucrătorii de pe ogoare vor dovedi că sînt capabili să stringă recolta acestui an, să pregătească în bune condiții recolta din 1977.

Constantin GLĂVAN

adjunct al ministrului agriculturii și industriei alimentare

*) Pe suprafețele cu culturi ajunse la maturitate și neatacate de boli să se organizeze imediat recoltatul mecanic, cu toate forțele existente, iar pe suprafețele ajunse la maturitate și atacate de putregai în vete să se organizeze mai întâi recoltarea manuală a capitulelor atacate și uscarea lor, după care se vor treiera; capitulele neatacate se vor recolta mecanic, direct din lan, cu combinele echipate corespunzător și în timpul cel mai scurt. Acolo unde floarea-soarelui nu a ajuns la maturitate, iar atacul se manifestă în vete, se vor recolta capitulele bolnave și se vor usca, organizîndu-se treieratul și recoltarea lanurilor la ajungerea la maturitate.

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Operativitate și calitate prin executarea mecanizată a lucrărilor agricole

GENERALIZAREA mecanizării lucrărilor, extinderea chimizării, introducerea pe scară largă a cuceririlor agrotehnicii moderne asigură producții agricole mari și stabile și, deci, satisfacerea mai deplină a cerințelor de consum ale populației. Aceste obiective, formulate ca direcții fundamentale în care se va acționa în agricultură în etapa următoare a istoriei României socialiste, se concretizează în programe de măsuri a căror înlăptuire va contribui în mod considerabil la transformarea muncii din agricultură într-o variantă a muncii industriale, la creșterea productivității sale.

Insuficiența gradului de mecanizare a lucrărilor se resimte, în prezent, în mod deosebit în perioada campaniilor agricole. În cazul unor producții mari și în condiții agrometeorologice mai puțin favorabile — cum sînt cele din această toamnă, cînd trebuie recoltate

produse de pe 4,5 milioane de hectare, executate arături și însămînțări pe mai mult de 3 milioane de hectare, efectuate fertilizări și ogoare de toamnă pe circa 5,5 milioane de hectare — rolul mijloacelor mecanice devine cu atît mai important. În asemenea condiții, intensificarea efortului uman și starea bună de funcționare a mașinilor și utilajelor pot contribui în mod esențial la reducerea perioadei de stringere și depozitare a recoltei; în acest sens, în actuala campanie s-au luat din timp măsuri mai ferme.

Începînd din anul următor, recoltarea porumbului se va efectua în mod preponderent mecanizat, ceea ce va contribui mult la executarea în timpul optim a tuturor lucrărilor agricole de toamnă. Asa cum rezultă din programul elaborat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare — redat sintetic în grafic — în acest cîncinal se va încheia mecanizarea princi-

CULTURILE (ACTIVITĂȚILE)	1976	1977	1978	1979	1980
CULTURA PĂIOASELOR	■	■	■	■	■
MULSUL MECANIZAT ÎN GRAJ-DURILE SISTEMATIZATE	■	■	■	■	■
CULTURILE DE FURAJE	■	■	■	■	■
CULTURA PORUMBULUI	■	■	■	■	■
CULTURA CARTOFULUI	■	■	■	■	■
EXECUTAREA LUCRĂRIILOR PE TERENURILE ÎN PANTĂ	■	■	■	■	■
MECANIZAREA PARTIALĂ A RECOLTĂRII STRUGURILOR CU COMBINA	■	■	■	■	■
RECOLTAREA MECANIZATĂ A SFECLEI DE ZAHAR	■	■	■	■	■
RECOLTAREA MECANIZATĂ A 60% DIN RECOLTA DE TOMATE *)	■	■	■	■	■

*) RECOLTAREA TOMATELOR DESTINATE CONSUMULUI ÎN STARE PROASPĂT SE VA EFECTUA TOT MANUAL

Graficul eșalonării pe ani a proceselor de mecanizare integrală a lucrărilor agricole în cîncinalul 1976—1980

palelor procese și lucrări agricole, în deosebi a celor care solicită un volum mai mare de lucru.

Pe fiecare șantier:

PLANUL DE INVESTIȚII ÎNDEPLINIT RITMIC, CU EFICIENȚĂ SPORITĂ

● În 8 luni, din 20 de obiective puse în funcțiune, 11 au fost date în devans, iar 9 la termene planificate.

Factorii care au determinat, în principal, aceste realizări :

- o bună aprovizionare a șantierelor cu materiale
- justa dimensionare a formațiilor de lucru
- aplicarea largă a acordului global
- obținerea unor indici înalți la utilajele de bază
- colaborarea strânsă cu beneficiarii și proiectanții

● Acțiuni eficiente pentru încheierea cu succes a planului pe întregul an

- funcționarea utilajelor în schimburi prelungite
- pregătirea șantierelor pentru timpul friguros
- impulsivarea livrării materialelor de către furnizori

● Pregătiri pentru anul 1977

— întocmirea de fișe de lucrări pentru cele în continuare, iar pentru cele noi, accelerarea elaborării S.T.E.-urilor și a predării documentației de execuție

— schimbarea unor soluții constructive inițiale cu altele mai economice, prin utilizarea unor materiale mai ieftine, cu accent pe reducerea consumului de metal.

— o mai bună gospodărire și manipulare a materialelor, în vederea înlăturării risipei și reducerii costului construcțiilor.

ÎN PERIOADA celor 9 luni ce s-au scurs din acest an, o mare parte din obiectivele de investiții planificate au fost executate, îmbogățind astfel harta economică a patriei. Unele din noile capacități de producție industrială și agrozootehnică au fost predate în avans față de termenele stabilite, fiind racordate la circuitul producției materiale; altele — au intrat în funcțiune la vreme; în sfârșit, la o serie de obiective care se află în construcție, fazele de lucru sînt mult devansate față de grafice. Sînt rezultate pozitive ale faptului că, la lucrările respective, au fost pregătite temeinic investițiile, a fost predată la termen documentația de execuție, iar utilajele tehnologice, ca și materialele de construcții au fost livrate potrivit contractelor economice.

Reliefînd aceste realizări de seamă, nu se poate omite faptul că, în această perioadă, s-au consemnat și unele rămîineri în

urmă. Important este acum, cînd am intrat în ultimul trimestru al anului, ca prin efortul conjugat al tuturor factorilor — titularii și beneficiarii de investiții, institutele de proiectare, organizațiile de construcții și întreprinderile care furnizează utilajele tehnologice și cele care asigură materialele necesare șantierelor — să se ia asemenea măsuri încît să se recupereze grabnic, acolo unde este cazul, rămîinerile în urmă și să se asigure realizarea în mod exemplar a planului de investiții pe acest an, prin punerea în funcțiune a tuturor obiectivelor planificate.

Cu ce realizări se prezintă pe primele 8 luni ale anului unitățile Trustului de construcții industriale și agrozootehnice București, cu ce probleme au fost ele confruntate și în ce direcții vor acționa pentru a impulsiona ritmul lucrărilor, în așa fel încît să încheie cu rezultate cît mai bune activitatea pe acest an ?

O experiență bună, confirmată de fapte

UNITATE IMPORTANTĂ a Ministerului Construcțiilor Industriale, Trustul de construcții industriale și

agrozootehnice București, care își desfășoară activitatea în 5 județe — Ilfov, Ialomița, Galați, Vrancea, Buzău și în Municipiul București — a acumulat, în decursul anilor, o bogată experiență (a îndeplinit cincinalul trecut cu aproape 8 luni mai devreme și a realizat suplimentar un volum de construcții-montaj de peste 660 milioane lei). Și în acest an, **deși planul este mai mare cu**

12,9% față de realizările din 1975, sarcinile pe 8 luni au fost îndeplinite în proporție de **101,43%** (după datele preliminare, planul a fost realizat și pe luna septembrie).

Ceea ce merită relevat în mod deosebit este faptul că **planul de punere în funcțiune pe primele 8 luni** — de altfel criteriul principal de apre-

ciere a activității în construcții-montaj — a fost realizat în cea mai mare parte. Din cele 20 de obiective planificate a fi terminate în primele 8 luni, 18 au fost realizate integral și 2 parțial. Ceva mai mult, **11 obiective au fost date în devans, respectiv cu 30 pină la 150 de zile.** Iată câteva dintre ele: dezvoltarea și reutilizarea întreprinderilor de ciorapi „Apollo” și „Postăvăria Română”-București (cu 30 de zile mai devreme). Îngrășătoria de bovine Smirdan-Galați (30 de zile), Laboratorul de locomotive și vagoane de la Institutul Politehnic București (30 zile), Ferma de vaci de lapte Tulucești-Galați (150 de zile) și multe altele. Celelalte capacități noi au fost terminate la datele planificate.

Neîndoielnic, aceste realizări sînt rezultatul direct al unor măsuri tehnice și organizatorice luate atît la nivelul Trustului, cît și la cel al grupurilor de șantier și de șantier. Iată câteva mai importante:

1 Asigurarea aprovizionării tehnico-materiale. Cunoscîndu-se cu mult înainte de începerea anului de plan obiectivele care urmau a fi realizate, s-a întocmit din timp necesarul de materiale (ciment, prefabricate, construcții metalice, oțel beton și altele) și s-au încheiat contractele economice cu furnizorii. Acolo unde s-au semnalat rămîineri în urmă privind livrarea unor materiale, s-a impulsionat — uneori prin delegați al trustului și unităților sale — primirea lor cît mai grabnică.

2 Utilizarea judicioasă a forței de muncă. În afară de faptul că au fost organizate cursuri de calificare la care au participat 980 muncitori pentru a se completa meseriile deficitare, s-au luat măsuri de a se dimensiona cît mai just formațiile de lucru, în funcție de necesitățile concrete ale fronturilor de lucru. În plus, a fost desfășurată o susținută muncă politică-educativă pentru întărirea disciplinei în muncă și creșterea responsabilităților pentru activitatea prestată. Merită menționat faptul că fondul de timp de lucru a fost utilizat în proporție de 96,5%, în comparație cu 1975, cînd el se ridica la numai 95,4%.

3 Extinderea acordului global. Un mare accent a fost pus pe extinderea acestei forme de remunerație, ca mijloc de seamă de sporire a productivității muncii și de creștere a veniturilor lucrătorilor, în raport direct cu realizările dobîndite în producție. Astfel, pe șantierele Institutului Politehnic București, cît și pe cele de pe platforma industrială Pipera, acordul global cuprinde 93% din totalul personalului executant. Pe întregul trust, **acordul global a fost extins în acest an la 79% față de numai 65% în 1975.** Începînd din luna august, a fost cuprins în acordul global și personalul tehnic de execuție de la șantier și grupuri de șantier ale trustului.

4 Indici înalți de folosire a utilajelor din dotare. Prin asigurarea reviziilor periodice și organizarea mai bună a reparațiilor curente și capitală, s-au putut obține indici mai înalți de utilizare la principalele utilaje de construcții. Astfel, la excava-

toare, indicele de utilizare a parcului este de 91,2%, la buldozere de 81,5%, la macarale turn de 96,4%, la automacarale grele 86% și la centralele de beton — de 90%. La o serie de utilaje de bază, munca a fost organizată fie în schimburi prelungite, fie în 2 schimburi, obținîndu-se un indice de schimb la excavatoare de 1,43—2,15, la buldozere 1,63, la cilindri compactori 1,59.

La eforturile constructorilor s-au adăugat apoi cele ale unor beneficiari și proiectanți atît prin elaborarea la timp și chiar în devans a documentației de execuție, cît și prin asigurarea la timp a utilajelor tehnologice. Astfel, la șantierele „Postăvăria Română” și la cel al întreprinderii „Apollo” — ca să nu dăm decît aceste exemple — beneficiarii au asigurat din vreme atît proiectele de execuție, cît și utilajul tehnologic necesar. Aceasta a făcut posibil ca, pe șantierele respective, activitatea să se desfășoare în bune condițiuni, iar termenele de punere în funcțiune să fie devansate cu cîte 30 de zile.

Impulsionarea ritmului lucrărilor

PE FONDUL unei activități pozitive de ansamblu desfășurate pe primele 8 luni ale anului, trebuie remarcat totuși că trustul a rămas în urmă la diferite faze de construcții-montaj la unele obiective. Este vorba de unele lucrări la întreprinderea mecanică navală Galați, întreprinderea „Electro-aparataj”-București, C.A.T.C.-Jilava, Filatura de lînă pieptănată Focșani, Fabrica de zahăr, Urziceni, Țesătoria Balotești și altele.

La aceste rămîineri în urmă au contribuit, în bună măsură, în primul rînd, **deficiențele proprii ale unor grupuri de șantier sau șantier, lipsurile în organizarea temeinică a lucrărilor respective.** Astfel, pe șantierul Țesătoria Balotești nu s-a asigurat în proporția necesară efectivul de muncitori constructori. La un obiectiv din Galați — unde, de asemenea, s-au înregistrat rămîineri în urmă — s-au consemnat dese defectări la diferite utilaje de bază, în special la macarale, a căror deservire și reparare au lăsat uneori de dorit.

Dar nu este mai puțin adevărat și faptul că, la unele din aceste lucrări, rămîinerile în urmă se datoresc **insuficienței pregătiri a investițiilor.** Așa de exemplu, la întreprinderea mecanică navală Galați și la întreprinderea „Electroaparataj”-București, beneficiarii au tergiversat stabilirea amplasamentelor. Tot la întreprinderea mecanică navală Galați, precum și la C.A.T.C.-Jilava, au fost înregistrate întârzieri serioase în predarea documentației tehnice. În sfîrșit, la alte lucrări ca, de pildă, Fabrica de zahăr Urziceni, beneficiarul n-a asigurat din timp utilajele tehnologice pentru a putea fi montate la termen. Nu puține rămîineri în urmă se datoresc și faptului că unele unități furnizoare (întreprinderile de materiale de construcții Călărași, Buzău și Odobești) **nu au onorat comenzile de prefabricate,** așa cum a fost cazul șantierului Fabricii de tricoaje Focșani (unde au lipsit panou-

riile de închidere) și a celui al întreprinderii de fire și țesături din sticlă București (unde n-au sosit la vreme elemente de structură).

În vederea înlăturării acestor lipsuri și creării unor condiții optime recuperării grabnice a rămîinerilor în urmă și realizării întocmai a planului pe întregul an, au fost luate din timp măsuri complexe. Astfel, la nivelul trustului, au fost analizate încă din luna august, cu toate subunitățile, cauzele factoriale ale rămîinerilor în urmă, stabilindu-se măsuri concrete de remediere a deficiențelor. Printre altele s-a hotărît o **mai bună repartizare a forței de muncă, pe specialități,** mai ales pe șantierele unde s-a resimțit sau se resimte lipsă de muncitori. Totodată, au fost preconizate acțiuni multiple pentru **asigurarea bunului mers al utilajelor de construcții** (în unele cazuri în schimburi prelungite sau în două schimburi), prin acordarea unei permanente asistențe tehnice, precum și prin repararea lor grabnică în cazul ivirii unor defecțiuni în funcționarea lor de către echipe în a căror componentă să intre mai multe specialități.

Pentru a se putea face față în condiții optime la toate lucrările, s-a hotărît **organizarea centralizată a mișcării schelelor în cadrul trustului,** astfel încît acestea să poată fi transportate operativ la diferite șantier sau puncte de lucru, în funcție de cerințe. Deoarece se apropie perioada de timp friguros și pentru a se putea asigura condiții bune de desfășurare a activității, a fost întocmit, încă din luna iulie, **un plan de organizare special pentru această perioadă,** detaliat pe subunități și cu răspunderi precise de realizare atît la nivelul trustului, cît și la cel al grupurilor de șantier.

Dat fiind faptul că asigurarea bazei tehnico-materiale constituie un element principal în realizarea lucrărilor de investiții pe acest an, s-a hotărît **ținerea unui contact permanent cu toți furnizorii,** în vederea livrării la termen a comenzilor derivînd din contractele economice încheiate, în special de prefabricate din beton. Nu a fost omis nici faptul de a se statorna o colaborare și mai strînsă cu toți beneficiarii de investiții și cu institutele de proiectare, în vederea **furnizării la vreme a documentațiilor tehnice și a utilajelor tehnologice,** pentru a se putea impulsiona astfel ritmul lucrărilor.

Pregătirea temeinică a obiectivelor din 1977

EXPERIENȚA ACUMULATĂ de multe organizații de construcții din țară, inclusiv de Trustul de construcții industriale și agrozootehnice București, dovedește că începerea cu succes a unei noi perioade de muncă în domeniul investițiilor este nemijlocit legată de o **pregătire temeinică a lucrărilor sub toate aspectele.** Tocmai de

L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 8)

PROCESUL INVESTIȚIONAL (III)

Teoria și cercetarea în sprijinul practicii

Organizarea concursului în proiectare

L. CISTELECAN — Din analizele făcute pe această linie, precum și din discuțiile purtate rezultă rolul încă redus pe care îl are beneficiarul de investiții, mai ales sub aspectul argumentării și fundamentării opțiunilor de investiții.

În structura actuală, compartimentele dezvoltare-investiții din multe unități economice se preocupă mai ales de aspectele organizatorice ale procesului investițional (comandarea temelor de proiectare, contractarea utilajelor, derularea fluxului informațional în vederea avizării și luării deciziei, supravegherea execuției). Ar fi util ca la nivelul unităților economice rolul compartimentelor de dezvoltare-investiții să sporească pe linia efectuării unor analize și studii privind: gradul de încărcare și folosire a capacităților de producție, în strinsă legătură cu structura producției; stabilirea momentului optim de efectuare a unor noi investiții de reutilare sau dezvoltare, asigurarea informațiilor necesare pentru elaborarea temelor de proiectare sau chiar elaborarea acestora atunci când există posibilitate. În funcție de aceste grupe de activități credem că ar trebui să fie încadrate compartimentele dezvoltare-investiții cu cadre tehnice și economice, cu studii superioare sau medii.

În activitatea de proiectare există o serie de normative de cost pentru estimarea obiectivelor de investiții, care se folosesc de peste un deceniu, deși între timp au apărut înlocuitori, s-au perfecționat tehnicile de execuție, utilajele. Credem că revizuirea acestor normative constituie o necesitate evidentă. Considerăm că în folosirea eficientă a forței de muncă în proiectare, cu consecințe pozitive asupra întregului proces investițional, un rol important l-ar avea organizarea concursului în proiectare, în special pentru investiții în obiective unice, iar pentru alte obiective productive cel puțin pentru elaborarea temei de proiectare și a studiului tehnico-economic.

În altă ordine de idei, pledăm pentru introducerea în perspectivă a sistemului de decontare pe obiecte terminate (mai întâi în construcția de locuințe, apoi și în cazul altor obiective de investiții). Sistemul de decontare pe obiecte terminate presupune recunoaș-

terea unei situații de fapt, a existenței unei producții neterminate, în creștere, până la finalizarea lucrării. Pornind de la aceasta considerăm oportună creditarea producției neterminate.

Unificarea creditelor pentru mica mecanizare cu cele pentru investiții

T. ROȘCA. — După părerea noastră, lucrările de mică mecanizare acoperite pe seama creditului bancar nu-și mai găsesc justificarea pentru a figura în afara celorlalte lucrări de investiții, acoperite și ele pe seama creditului bancar. Ne bazăm această părere pe următoarele argumente: aceste lucrări sunt cuprinse și ele în planul național unic, dispărând situația necuprinderii în plan, în funcție de care se admiteau pentru creditare: resursele pe seama cărora se rambursează creditele de mică mecanizare sunt aceleași ca și în cazul creditelor pentru investiții (beneficiul unităților economice); avizarea, admiterea la creditare și decontarea lucrărilor se realizează după aceleași reguli și pe baza aceluiași documentații; creditele care acoperă lucrările de mică mecanizare sunt credite pe termen mai mare de un an, ca de altfel toate creditele pentru investiții; ambele categorii de credite au la bază obiective asemănătoare, din care cauză este greu de făcut o demarcație reală între ele (până la apariția creditelor pentru investiții această problemă nu se ridică, deoarece creditele pentru mica mecanizare erau singurele credite acordate pe o perioadă mai mare de un an).

Unificarea creditelor pentru mica mecanizare cu creditele pentru investiții ar rezolva, după părerea noastră, o serie de probleme, cum sint:

— evidențierea creditelor pentru investiții într-un singur cont, chiar dacă obiectele creditabile sint diferite; aceasta ar duce în final la simplificarea muncii bancare;

— afectarea prin planul de credite al băncilor finanțatoare a unor resurse corespunzătoare conținutului creditelor pe termen mijlociu și lung, spre deosebire de situația din prezent când creditele privind mica mecanizare, acordate pe o perioadă de 3—4 ani, sint cuprinse în planul de credite pe

termen scurt al economiei, afectându-li-se resurse bănești temporar disponibile, care nu corespund cu termenul pentru care se folosesc aceste credite;

— eliminarea posibilităților de împărțire subiectivă a lucrărilor de investiții creditate pe cele două categorii de credite și de divizare a lucrărilor pentru încadrarea într-o anumită limită valorică;

— elaborarea unui singur plan de rambursare a creditelor pentru investiții, corelat cu scadențele de rambursare a fiecărui credit folosit pentru lucrări de investiții.

O nouă grupare a investițiilor în plan

C. TULAI. — Din multitudinea problemelor ce se ridică în legătură cu finanțarea și creditarea investițiilor aș dori să pun în discuție una, pe care o consider deosebit de importantă și anume: legarea mai strinsă a posibilităților de dezvoltare a unităților economice de propriile lor rezultate financiare și de gradul de eficiență cu care își folosesc resursele pe care le au la dispoziție. În condițiile centralizării deciziilor privind includerea investițiilor în plan, acest lucru se poate realiza numai dacă dezvoltarea viitoare este condiționată de participarea obligatorie, într-o anumită proporție, cu resurse proprii și de obținerea unei anumite rate a eficienței. Aceasta ar presupune însă renunțarea la sistemul redistribuirii și suplimentării anuale a resurselor proprii și crearea posibilităților de fructificare a surplusului pe calea depunerilor pe termen în vederea participării viitoare, în limitele impuse, la realizarea unor obiective de amploare și cu o înaltă rată a eficienței. Sistemul ar putea fi completat cu condiționarea finanțării sau creditării de obținerea unei anumite rate a eficienței, având prioritate obiectivele ce asigură termenul cel mai scurt de restituire, cu condiția încadrării în proporțiile de dezvoltare stabilite pe plan central.

Aceasta ar impune și revizuirea modului de grupare a investițiilor în cadrul planului de finanțare și creditare pe termen mijlociu și lung și renunțarea la denumirile improprii folosite în prezent. O structurare corespunzătoare

a investițiilor sub aspectul resurselor de finanțare ar presupune **inserierea ca o categorie distinctă a investițiilor din fondul propriu de dezvoltare**. S-ar putea aprecia astfel măsura în care fiecare unitate economică își asigură dezvoltarea pe seama resurselor proprii, iar acest indicator ar reprezenta, alături de cel privind aportul unității la alimentarea fondurilor centralizate ale statului, un criteriu de apreciere a importanței și locului fiecărei unități în complexul economic național.

Conform legii finanțelor, sursele principale de alimentare a fondului propriu de dezvoltare sînt beneficiul și fondul de amortizare, acestea fiind completate cu încasările din lichidarea fondurilor fixe și cu partea din încasările aferente sumelor incluse în costurile unor produse din industria extractivă reprezentînd cheltuielile aferente forajului steril. În condițiile aplicării principiului restituirii tuturor sumelor avansate unităților economice, am considera necesar ca aceste surse să fie completate și cu încasările din vânzarea unor fonduri fixe devenite disponibile și cu eliberările de mijloace circulante obținute ca efect al efortului propriu de accelerare a vitezei de rotație a acestora. Dacă restituirea sumelor avansate de la bugetul statului pentru finanțarea investițiilor s-ar face pe calea vîrsării amortismentului către fondul central de dezvoltare ar putea fi menținut sistemul actual al transferului gratuit, cu obligația restituirii valorii nerecuperate de către întreprinderea la care fondul fix a fost transferat. În condițiile în care restituirea se face însă pe seama venitului net și într-un termen cit mai scurt, transferul cu titlu gratuit nu mai este indicat. El este și mai puțin justificat în cazurile în care este vorba de fonduri fixe achiziționate sau construite pe seama fondului propriu de dezvoltare sau a sumelor primite cu titlu de împrumut. Dealtfel, este greu de justificat transferul gratuit de fonduri fixe în condițiile în care stocurile disponibile de materii prime și materiale, inclusiv cele supra-normative, se valorifică prin vânzare.

Deosebit de mobilizatoare pentru gospodărirea rațională a mijloacelor circulante și pentru accelerarea rotației acestora ar fi și folosirea eliberărilor de mijloace circulante, obținute ca efect al efortului propriu de accelerare, ca sursă a dezvoltării viitoare.

Completarea resurselor proprii de dezvoltare, prevăzute de Legea finanțelor, cu încasările din vânzarea fondurilor fixe devenite de prisos și cu eliberările de mijloace circulante ar spori interesul unităților economice pentru folosirea cu maximă eficiență a fondurilor și pentru menținerea în circuit doar a fondurilor strict necesare pentru realizarea sarcinilor de plan.

Finanțarea printr-un singur organ bancar

I. RÂMNICEANU — Diversitatea surselor de investiții, precum și repartizarea lor pe unități administrativ-teritoriale a determinat unele particularități în mecanismul de finanțare și evidența a investițiilor pe plan local, în raporturile titularilor și beneficiarilor de investiții cu băncile finanțatoare, precum și între acestea din urmă și organele financiare locale. Noi considerăm că nu în toate cazurile soluțiile se justifică drept raționale, așa cum vom arăta în continuare.

Titularul pentru toate investițiile din sfera locală este județul. Beneficiarii de investiții sînt diferitele unități județene — industriale, de gospodărie comunală, de drumuri și poduri, direcția pentru problemele de muncă și ocrotiri sociale etc. Finanțarea investițiilor se face prin diferite bănci: Banca de Investiții, Banca pentru Agricultură și Industrie Alimentară, Banca Națională, cooperativele de credit și chiar Casa de Economii și Consumațiuni. Se ajunge uneori ca finanțarea pentru același beneficiar să se facă prin trei bănci. Considerăm că în mecanismul finanțării investițiilor pe plan

local s-a ajuns uneori la soluții care fărîmițează fondurile, complică evidența și circuitele financiare. Credem că ar putea fi luate în discuție cel puțin două măsuri de îmbunătățire.

În primul rînd, vedem necesară **concentrarea surselor de investiții și efectuarea finanțării pe cît posibil printr-o singură bancă, sau cel mult două**. În acest sens apreciem că trebuie renunțat la finanțarea unor investiții prin C.E.C. La unitățile locale, care au activități trecute în regim de autofinanțare și care preferă finanțarea prin C.E.C. întrucît restricțiile la utilizarea fondurilor sînt mai puține, credem că e necesar să se administreze fondurile destinate investițiilor prin aceeași bancă — Banca Națională — prin care acestea primesc și finanțarea bugetară.

În al doilea rînd, ne exprimăm **părerea că finanțarea de la buget a investițiilor din cuprinsul unui județ — mai puțin cele ce se efectuează prin ordonatorii de credite — să se facă printr-o singură unitate a Băncii de Investiții, și anume prin sucursala județeană**. Aceasta ar atrage după sine înscrierea cheltuielilor pentru investiții într-un singur buget local, și anume bugetul propriu al județului.

Și o ultimă problemă. Se știe că în fiecare an consiliul popular județean adoptă indicatorii privind investițiile din sfera de competență locală în cifră globală, cu delimitarea pe surse și pe categorii de investiții. În cursul anului, așa cum ne arată practica, urmărirea în ansamblu a investițiilor nu se mai face; nu există un organ care să dețină informații pentru toate investițiile, din toate sursele și la toate nivelele. Numai la sfîrșitul anului datele se asamblează într-o sinteză pe întregul județ. Credem că este necesar **ca în profil teritorial Comisia de planificare să urmărească și în cursul anului investițiile din sfera locală, în toată diversitatea lor, spre a putea oferi elementele necesare de decizie în cursul execuției**.

Dezbatere consemnată de
Maria IONIȚA

PLANUL DE INVESTIȚII

(Urmare din pag. 6)

aceea, odată cu măsurile întreprinse pentru îndeplinirea exemplară a planului pe acest an, Trustul acționează încă de pe acum, pe multiple planuri, pentru a pregăti cît mai minuțios lucrările de investiții pe 1977 — cel de-al doilea an al cincinalului — și a putea realiza fiecare obiectiv planificat la termenele fixate și chiar în devans. De menționat că sarcinile pe anul viitor marchează o creștere de 39%, comparativ cu 1976.

Ce s-a întreprins, practic, pînă acum, în acest sens?

Începînd încă din lunile iulie-august, trustul a luat legătura cu beneficiarii și proiectanții pentru pregătirea, sub toate aspectele, a planului pe 1977. Au fost întocmite, împreună cu aceștia și cu subantreprizele de specialitate, fișe de lucrări. La cele în continuare s-au preliminar realizările pe acest an, stabilindu-se concret volumul ce a rămas de executat în 1977, precum și

obligațiile privind predarea documentației de execuție și a utilajelor tehnologice. Pentru lucrările noi, s-a analizat stadiul pregătirii investițiilor sub aspectul predării documentației de execuție, pentru a se putea impulsiona această acțiune. De menționat că, pînă în prezent, pentru lucrările din 1977, **au fost predate de către beneficiari circa 30% din documentațiile tehnice**. Întrucît la ora actuală o parte din investițiile prevăzute pe anul viitor nu au încă S.T.E.-uri întocmite, **s-au stabilit programe de grăbire a elaborării lor**, știut fiind că acestea reprezintă o condiție primordială pentru demararea la timp a lucrărilor de construcții.

O preocupare deosebită există în cadrul trustului, a grupurilor de șantiere și a șantiierelor, pentru **ridicarea eficienței economice a investițiilor, prin reducerea costului lucrărilor**. Analiza amplă efectuată de către secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, la recenta Consfățuire de lucru la C.C. al P.C.R. consacrată ac-

tivității în domeniul proiectării și construcțiilor industriale — a evidențiat direcții noi de acțiune, largi posibilități de mobilizare a rezervelor existente în acest domeniu, pentru ca, la fiecare nou obiectiv, prin soluții constructive moderne, simple și raționale, prin evitarea supradimensionărilor să se asigure o substanțială reducere a cheltuielilor și consumurilor materiale, o eficiență economică sporită. În acest sens, în cadrul trustului s-au stabilit programe concrete de acțiune pentru fiecare obiectiv de investiții, avîndu-se în vedere, cu sprijinul beneficiarilor și proiectanților respectivi, **noi posibilități de schimbare a soluțiilor constructive inițiale cu altele mai economice, prin utilizarea de materiale mai ieftine și mai eficiente**. În mod deosebit se va merge pe linia **diminuării pe cît posibil a consumului de oțel beton în elementele de fundație și a înlocuirii actualelor structuri costisitoare și greoaie cu altele ușoare și cu consumuri cît mai reduse de metal**. Paralel, se va acționa pe linia gospodăririi cît mai judicioase a materialelor pe șantiere, a înlăturării risipei, încît să scadă cît mai substanțial costul lucrărilor.

NOI RESURSE ÎN CIRCUITUL ECONOMIC

Cenușile de termocentrală — de la reziduu la materie primă

CARBUNII existenți în subsolul țării noastre sînt formați în cea mai mare parte din sortimente inferioare (turbă și lignit), care au un conținut ridicat de steril. Din arderea acestora în termocentralele electrice rezultă o cantitate mare de cenușă și zgură. Depozitarea reziduurilor respective ridică tot mai multe probleme. În prezent ele sînt depozitate în halde, unde sînt umezite și tasate pentru a nu fi împrăștiate de vînt.

Rezolvarea acestei probleme a devenit în ultimul timp destul de dificilă. Încă de pe acum haldele unor termocentrale au căpătat dimensiuni impresionante. Halda de la Ișalnița, de pildă, este formată din circa 19 mil. tone cenușă și zgură, acoperind o suprafață de peste 300 ha teren, din care 20 ha reprezintă teren arabil. Trebuie de asemenea semnalat ritmul de creștere al acestei halde — și același fenomen este valabil și pentru alte termocentrale — cu 250 tone pe oră. În întreaga țară se găsesc halde care însumate depășesc 45 mil. tone și acoperă o suprafață de peste 600 ha. Folosind, în continuare, această cale de depozitare a cenușei și zgurei, urmează să fie scoase din circuitul agricol numai în perioada 1976—1980 încă 400 ha pentru depozitarea celor peste 35 mil. tone cenușă și zgură ce vor rezulta din arderea cărbunelui în termocentrale. La sfîrșitul anului 1980 vom dispune de peste 80 mil. t. cenușă și zgură, care vor acoperi mai mult de 1 100 ha. Dat fiind că cea mai mare parte din terenurile nearabile de pe lîngă termocentrale au fost deja acoperite de halde, o mare parte din această suprafață — circa 500 ha — va reprezenta teren arabil.

Dar urmările negative ale acestei metode de depozitare nu se rezumă numai la atît. Transportul acestor reziduuri de la termocentrale la haldă, uneori pe distanțe foarte mari, se face hidraulic. Prin intermediul unor conducte, cenușa și zgura amestecată cu apă sînt împinse cu ajutorul unor pompe pînă la haldă. Procesul de evacuare al cenușilor presupune atît cheltuieli de investiții, cît și cheltuieli de exploatare

și întreținere a instalației respective. Toate aceste cheltuieli grevează prețul de cost al unui kWh de energie. Rezultatele unui S.T.E., elaborat de I.S.P.E. în anul 1972, pentru depozitul de zgură și cenușă de la C.T.E. Paroșeni, arată că cheltuielile pentru transportul unei tone de cenușă și zgură pe cale hidraulică se ridicau la 14,23 lei, iar cu mijloacele auto (S.T.E.-ul a fost elaborat în 2 variante) la 29,46 lei. Ca urmare a acestor cheltuieli, prețul de cost al energiei electrice livrate la barele termocentrale crește cu 0,011 lei/kWh în cazul evacuării hidraulice și cu 0,0162 lei/kWh în cel al evacuării cu mijloace auto.

Cheltuielile cu transportul cenușei și zgurei diferă de la o termocentrală la alta, în funcție de mai mulți factori, printre care cel mai important este distanța de la termocentrală la haldă. Se poate aprecia totuși un cost mediu de 11 lei/t de cenușă și zgură evacuată. Luînd ca bază acest preț mediu, calculele arată că pentru evacuarea celor circa 35 mil. t, preconizate a se obține pînă la sfîrșitul anului 1980, se vor cheltui 385 000 000 lei. Nu trebuie neglijat nici un alt inconvenient, și anume pericolul de poluare a atmosferei prin faptul că, după pierderea umidității, cenușa poate fi luată de vînt și împrăștiată în atmosferă.

Avînd în vedere situația semnalată și perspectivele de viitor, în România, ca și în alte țări, s-au desfășurat intense cercetări pentru transformarea acestor reziduuri dintr-un deșeu, într-o nouă sursă de materii prime. Datele statistice arată că, pe plan mondial, proporția folosirii cenușii de termocentrală drept materie primă este în continuă creștere. În 1968 totalul de cenușă rezultată din arderea cărbunilor în termocentrale a fost de 63 mil. tone în țările europene și S.U.A., fără U.R.S.S. Din această cantitate s-a folosit 11,5 mil. tone, adică 18,2%. În 1969 au rezultat 60 mil. tone, din care s-au folosit 13,7 mil. tone, adică 22,8%, pentru ca în anul 1974 procentul să se ridice la 32% din totalul cenușei rezultate. Principalele domenii în care s-a utilizat această cenușă sînt :

- construcții de drumuri rutiere (R.F.G., Franța, Polonia, S.U.A.) ;
- fabricarea cimentului. Pe plan mondial industria cimentului este cea mai mare consumatoare a cenușii de termocentrală. În 1969, Franța a folosit în acest scop 1 135 mii t, pentru ca în 1974 să folosească 2 300 mii t ;
- la betoane și produse din betoane (folosită pentru prima dată în S.U.A.). În prezent, cunoaște o largă răspîndire în R.F.G., care a utilizat în 1969 cca. 2 100 mii t în acest scop, iar în 1974 2 900 mii t ;
- la fabricarea cărămizilor (R.F.G., Franța, Polonia). În 1972, R.F.G. a folosit în acest scop 1 250 mii tone ;
- la extragerea metalelor (S.U.A., Anglia, R.F.G.).

Deși cunoscute de mult în țara noastră, aceste posibilități de valorificare a cenușei de termocentrală sînt practicate pe scară încă restrînsă. În prezent, o cantitate redusă de cenușă este folosită la fabricarea cimentului. În 1972 au fost elaborate mai multe studii pentru sporirea capacității de captare și livrare uscată a cenușei, cea mai mare parte urmînd să fie utilizată în industria cimentului. Dar, din păcate, studiile nu au fost aplicate.

Cercetările de laborator și experimentările pe șantier efectuate pînă acum, au demonstrat posibilitatea folosirii eficiente a cenușei de termocentrală și în construcția rutieră din țara noastră. Cunoscînd că, în medie, pe țară costul terasamentelor este de 30 lei/mc, rezultă că terasamentele din cenușă trebuie să se ridice la valori egale sau sub acest preț pentru a putea fi extinse. Admițînd o greutate volumetrică medie a cenușei de 1 300 kg/mc, rezultă că costul cenușei pusă în operă pe șantier trebuie să fie de $30 : 1,3 = 23,0$ lei/t. În acest cost intră :

- a) lucrările executate pe șantier pentru punerea cenușei în operă (împrăștiere, nivelare, umezire etc.) ;
- b) prețul cenușei la furnizor. Considerăm un preț mediu de vînzare de 8 lei/t la bucărele instalației ;
- c) costul transportului unei tone cenușă pînă la șantier. Acesta reprezintă tocmai diferența între costul cenușei pusă în operă (23 lei/t) și costul lucrărilor pentru punerea în operă, plus prețul de vînzare al cenușei. Prin urmare, cenușa poate fi transportată de la centrală pe o distanță maximă care corespunde unui tarif de transport egal cu 12 lei/t. Potrivit tarifelor pentru transport auto, aceasta ar corespunde unei distanțe de 13 km. De aici rezultă că folosirea cenușei de termocentrală la executarea rambleelor rutiere este eficientă pentru lucrările ce se execută la o distanță de circa 13 km de la o termocentrală. În cazul transportului C.F., tarifele fiind mai mici, această distanță este mai mare — circa 23 km. În acest context, o valorificare superioară a cenușilor de termocentrală ar putea fi realizată, după părerea noastră, prin construirea unor fabrici pe lîngă marile termocentrale, care să prelucreze cenușa produsă de acestea.

I. IONIȚA

CORELAȚIILE PLANULUI DE MUNCĂ ȘI RETRIBUȚIE ȘI COINTERESAREA MATERIALĂ

Țelul suprem al politicii partidului nostru îl constituie creșterea neîntreruptă a bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul țării. Realizarea acestei politici necesită antrenarea întregului popor pentru asigurarea unei dezvoltări accelerate a economiei naționale, sporirea continuă a potențialului productiv al țării, numai pe această bază putând fi constituit un fond de mărfuri necesare populației, structurat potrivit cerințelor consumului modern, putând fi asigurate venituri sporite pentru populație. Este vorba practic de echilibrarea cerințelor crescînde ale economiei și ale oamenilor muncii, pe de o parte, cu posibilitățile economiei de a le satisface material și financiar, inclusiv pe calea retribuțiilor în ce privește oamenii muncii, pe de altă parte. În procesul de satisfacere a cerințelor economiei și populației, un rol deosebit îl are creșterea productivității muncii, acțiune complexă, ce comportă multiple preocupări. Pentru a asigura această creștere, echilibrul menționat, în cadrul mecanismului de conducere și planificare a economiei noastre socialiste acționează corelațiile planului de muncă și retribuție¹⁾. Ele sînt folosite concomitent ca instrumente de planificare și control al realizării planului pe toate treptele ierarhice.

Funcțiile corelațiilor și modul lor de realizare

FOLOSIREA corelațiilor planului de muncă și retribuție în această dublă calitate rezultă din conținutul și esența lor, din funcțiile economice pe care le îndeplinesc. Deși indicatorii corelațiilor nu acoperă decît parțial sfera producției și respectiv a consumului din economia națională ele servesc la dezvoltarea echilibrată și proporțională a economiei, la orientarea unei părți însemnate și în continuă creștere a producției și consumului pe sfere, sectoare, ramuri și subramuri. Cu ajutorul lor se fundamentează astfel echilibrul necesar între masa veniturilor și volumul bunurilor de consum și al serviciilor, o circulație bănească normală etc. Corelațiile planului de muncă și retribuție îndeplinesc totodată o importantă funcție în legătură cu politica de acumulare, cu raportul stabilit între acumulare și consum, contribuind la sporirea acumulărilor. Cele trei posibilități (teoretice) de stabilire a corelațiilor, posibilități care ne conduc la tot atîtea raporturi în ce privește acumularea, sînt suficient de concludente în acest sens.

a, (b) = 1. Acumulare constantă ;²⁾

a, (b) = 1 $A_1 > A_0$

a, (b) = 1 $A_1 < A_0$

Corelațiile planului de muncă și retribuție exercitată și o funcție de cointeresare materială, pe baza lor se determină modul de împărțire a rezultatelor producției în produsul pentru sine și în produsul pentru societate. În acest fel se creează anumite raporturi între interesul personal și cel social, între interesul imediat și de perspectivă, raporturi care fac obiectul cointeresării materiale privită în accepțiunea ei cea mai largă (atît socială, de grup cît și individuală).

Dacă ne referim la produsul pentru sine, legătura corelațiilor cu cointeresarea materială ne apare evidentă, iar literatura de specialitate nu conține nici un fel de controversă în această privință. Nu același lucru se poate spune în legătură cu produsul pentru societate care, după părerea noastră, are și el o strînsă legătură cu cointeresarea materială³⁾. Cu ajutorul plusprodusului devine posibilă sporirea resurselor de acumulare, creșterea gradului de înzestrare tehnică, iar de aici posibilități tot mai mari de creștere a productivității muncii și de bunăstare materială a întregului popor; aceleași resurse servesc pentru crearea de noi locuri de muncă, pentru realizarea politicii de ocupare deplină a forței de muncă. Plusprodusul servește deci scopului înlăturării cointeresării materiale în forma ei socială, funcția de acumulare a corelațiilor — înainte menționată — fiind astfel pe deplin compatibilă cu funcția lor de

cointeresare materială (socială). Prin urmare corelațiile planului de muncă și retribuție constituie „terenul” îmbinării cointeresării materiale personale cu cointeresarea materială socială, respectiv ele sînt instrumente ale îmbinării intereselor imediate (individuale, colective și sociale), cu interesele de perspectivă ale tuturor membrilor societății.

Între cele trei funcții menționate ale corelațiilor în discuție există o legătură strînsă. Nerealizarea uneia dintre funcții se poate răsfrînge asupra celorlalte două funcții, de unde rezultă că ele se cer înlăturite cumulativ. Acest fapt comportă exigențe deosebite privind modul de stabilire a corelațiilor, începînd cu criteriile și factorii fundamentării lor și terminînd cu metodele și tehnicile de evaluare a acestor factori, cu indicatorii care, intră în alcătuirea celor două corelații.

Realizarea cointeresării materiale cu ajutorul corelațiilor planului de muncă și retribuție reclamă ca în procesul fundamentării lor științifice să se țină seama de două condiții esențiale : a) un raport cantitativ optim între $\Delta S/\Delta Q$ și $\Delta s/\Delta W$, raport care exprimă creșterea de S și s (procente sau lei) ce revine la un procent de creștere a Q și W ; b) o bună legătură funcțională între $\Delta S/\Delta Q$ și $\Delta s/\Delta W$, adică necesitatea ca din creșterea totală a retribuției partea covârșitoare să aibă drept sursă creșterea productivității muncii, în genere efortul propriu al ramurilor, subramurilor și întreprinderilor.

Care trebuie să fie rata de devansare a retribuției de către productivitate?

DEVANSAREA retribuției de către productivitate constituie o necesitate obiectivă a dezvoltării. Aceasta se ridică mai pregnant atunci cînd se urmărește accelerarea creșterii economice, modernizarea structurii economiei, cînd se urmărește lichidarea decalajelor economice dintre o țară și alta. Or, o asemenea cerință este de stringentă actualitate și importanță pentru țara noastră. Soluția devansării retribuției de către productivitate este pe deplin compatibilă cu cointeresarea materială, socială, deoarece creează premisele sporirii acumulării și ridicării productivității muncii sociale. Tot astfel, devansarea retribuției de către productivitate poate satisface în mod corespunzător și cerințele cointeresării materiale personale, cu condiția de a se asigura o mărime optimă a devansării. Așadar, mărimea devansării și nu devansarea în general este problema esențială care trebuie soluționată în procesul stabilirii corelațiilor planului de muncă și retribuție pentru ca societatea să beneficieze de efectele favorabile ale cointeresării materiale, iar creșterea economică să se realizeze în condițiile unei înalte eficiențe economice.

În condițiile devansării, raporturile cantitative ale corelațiilor (teoretic vorbind) pot lua următoarele valori : $0 < \frac{DS}{\Delta Q} < 1$

$0 < \frac{\Delta s}{\Delta W} < 1$. Practic, însă, dintr-o mulțime de considerente ocu-

parea forței de muncă suplimentare, creșterea calificării personalului, modificarea structurii ramurilor și a sortimentului producției etc.), cele două inegalități se modifică în partea stîngă

și devin. $0 < \frac{\Delta S}{\Delta Q} < 1$ și $0 < \frac{D_s}{\Delta W} < 1$

Stabilirea mărimii optime a devansării se referă la două aspecte esențiale : a) factorii ce se cer luați în considerare (macroeconomici și microeconomici, respectiv cei care reflectă efortul societății și cei care reflectă efortul întreprinderilor) ; b) evaluarea fiecărui factor din cele două grupe. Spunem aceasta întrucît la prima vedere ar părea că pentru stabilirea mărimii devansării este suficient să se ia în considerare un singur grup de factori (fie macroeconomici, fie microeconomici). În

realitate lucrurile nu stau astfel. Factorii macroeconomici sînt aceia care reclamă devansarea în cît mai mare măsură a retribuției de către productivitate. Aceasta decurge din necesitatea asigurării sporirii acumulării în forma sa materială (de mijloace de producție), proces obiectiv, avantajos pentru societate în ansamblul ei. Mărimea devansării, stabilită exclusiv în baza factorilor macroeconomici, nu reflectă însă decît cerințele cointeresării materiale sociale. Pe planul creșterii economice ea ar putea conduce într-adevăr la sporirea mai rapidă a înzestrării tehnice a muncii, însă nu garantează și o sporire corespunzătoare a eficienței folosirii bazei materiale și umane a producției.

Dacă, dimpotrivă, se iau în considerare numai factorii microeconomiei, de asemenea nu putem ajunge la o mărime optimă a devansării, întrucît în acest caz s-ar manifesta o tendință opusă celei dintîi, de stabilire a devansării cît mai aproape de 1. Și, aceasta în virtutea faptului că în această alternativă s-ar pune un accent mai mare pe cointeresarea materială personală, restrîngîndu-se corespunzător posibilitățile de sporire a acumulărilor, de promovare a progresului tehnic, de înfăptuire a cointeresării materiale sociale.

Optimizarea mărimii devansării rezultă așadar, prin luarea în considerare a ambelor grupe de factori — condiție esențială pentru ca relațiile să imbine în mod judicios cointeresarea materială socială cu cointeresarea materială personală, pentru a asigura creșterea economico-socială rapidă și eficientă.

Cea mai dificilă problemă a determinării mărimii optime a devansării este legată însă de modul de evaluare a celor două grupe de factori. Este drept, în ce privește evaluarea factorilor și cerințelor macroeconomice, aceste dificultăți nu sînt prea mari. În schimb, factorii microeconomici, de o diversitate enormă, extrem de mobili, de variabili în timp și spațiu, îngreunează considerabil evaluarea lor corectă. Ea este însă necesară, întrucît corelațiile amintite trebuie să aibă o bună fundamentare nu numai pe ansamblul economiei, al unei ramuri și subramuri, ci pentru fiecare întreprindere. În definitiv la acest nivel se dovedește măsura în care corelațiile planului de muncă și retribuție satisfac cerințele cointeresării materiale personale, ale creșterii economice intensive, eficiente.

Interferența organică între micro și macroeconomic

ASIGURAREA unei legături cantitative între cuplurile de indicatori examinați — oricît de importantă ar fi — este însă insuficientă pentru a asigura cointeresarea materială. Pentru aceasta se impune a se satisface și o a doua condiție, care constă în funcționalitatea legăturii dintre retribuție și productivitate. Esența acestei condiții, așa cum s-a menționat, ca efortul propriu depus pentru creșterea productivității muncii să aibă o pondere covârșitoare în ansamblul factorilor care determină creșterea retribuției.

Condiția de funcționalitate se referă îndeosebi la relația dintre Δs și ΔW pe ramuri, subsamuri și mai ales în interiorul acestora, pe întreprinderi. În acest caz se relevă un mecanism de refacere a legăturii dintre retribuție și productivitate — **majorările periodice de retribuție**. În baza acestor constatări am fi tentați să credem că asigurarea funcționalității retribuției presupune ca majorările de retribuție să se efectueze după criteriul efortului propriu al întreprinderilor. Într-o astfel de alternativă eforturile de cercetare și perfecționare a corelațiilor ar trebui orientate exclusiv spre găsirea mijloacelor și metodelor de determinare a efortului propriu al întreprinderilor, în funcție de care să se efectueze aceste majorări. Noi considerăm că în acest caz condiția de funcționalitate ar fi doar parțial satisfăcută. Și spunem aceasta întrucît majorările de retribuție trebuie să asigure și cerințele funcționalității macroeconomice a retribuției, adică ele trebuie să asigure orientarea forței de muncă către ramurile cele mai dinamice, moderne, să contribuie la modernizarea structurii economiei, prin urmare să susțină creșterea productivității muncii sociale.

Desigur, apare evident cît de dificilă este sarcina efectuării acestor majorări pentru a satisface cele două aspecte ale funcționalității macroeconomice și microeconomice. Totuși, acest lucru este posibil cu condiția ca sporul de retribuție medie și de fond de retribuții, obținut prin majorări, să fie însoțit de o bună alocare a lui pentru diferite elemente ale sistemului de retribuție (tarifar, sporuri, prime, gratificații etc.). Pe o astfel de bază devine posibil ca unele elemente ale sistemului de retribuție să fie legate de funcționalitatea macroeconomică a retribuției (creșterea productivității muncii sociale), iar altele de funcționalitatea microeconomică (sporirea productivității individuale și colective). Devine astfel posibil ca în cadrul rapor-

tului cantitativ dintre retribuție și productivitate să existe un mai bun echilibru între partea de creștere a retribuției provenind din dezvoltarea economică de ansamblu și cea provenind din rezultatele efortului propriu al întreprinderilor.

În esență, funcționalitatea legării retribuției cu productivitatea muncii evidențiază că pentru sporirea productivității muncii nu este suficient să constatăm existența unui raport cantitativ semnificativ. Ceea ce contează în ultimă analiză este măsura în care acest raport cantitativ se întemeiază pe o legătură strînsă cu productivitatea muncii individuale, colective și sociale.

Exigențe privind calitatea indicatorilor

CORELAȚIILE planului de muncă și retribuție — dat fiind funcțiile importante și complexe pe care urmează să le îndeplinească — reclamă exigențe deosebite privind calitatea indicatorilor pe care ele se întemeiază.¹⁾ Este știut că producția globală și productivitatea muncii nu reflectă fidel efortul propriu al întreprinderilor și ramurilor. În conținutul producției globale se include și consumul de muncă materializată, ceea ce determină două categorii de deformări: microeconomice și macroeconomice. Ambii indicatori supraestimează deci rezultatele producției la toate nivelele ierarhice.

În consecință, datorită insuficiențelor acestor indicatori, corelațiile panului de muncă și retribuție, funcțiile acestora, sînt afectate pe cel puțin trei planuri: al fundamentării mărimii devansării retribuției de către productivitate, al funcționalității retribuției în raport cu efortul propriu, și, în fine, „cointerează” întreprinderile în consumul de factori și nu în economisirea lor. De aceea, o direcție principală a perfecționării corelațiilor planului de muncă și retribuție o constituie preocuparea — existentă la noi — de luare în considerare a unor indicatori (producția netă, valoarea adăugată, producția finală) care să elimine, cel puțin parțial, insuficiențele producției globale.

Concentrarea atenției către producția netă, de pildă, nu este întâmplătoare. Prin conținutul său, acest indicator caracterizează volumul activității productive rezultat din folosirea eficientă a întregului consum de muncă (vie și trecut), ceea ce determină interesul întreprinderilor pentru economisirea tuturor factorilor producției. Acest indicator satisface totodată exigențele conducerii centralizate, putînd fi determinat la nivel de întreprindere, subramură, ramură și economie națională.

Fiind un indicator valoric, însă, producția netă, ca și producția globală, este și ea afectată de unii factori, cum sînt sistemul de prețuri, modificarea sortimentului producției etc. Iată de ce considerăm că îmbunătățirea cointeresării materiale a întreprinderilor prin corelațiile planului de muncă și retribuție nu se poate realiza numai prin perfecționarea indicatorilor. Concomitent este necesar să se întărească gestiunea întreprinderilor, să se realizeze o mai bună evidență a efortului lor propriu, factori ce vor stimula introducerea rezervelor în plan.

Gheorghe RABOACA

Institutul de cercetări economice

¹ Ne referim, la corelația dintre fondul de retribuție și volumul producției ($\frac{S}{Q} = a$) și a corelației dintre retribuția medie și

productivitatea muncii, adică $\left(\frac{s}{W} = b\right)$.

² În toate aceste trei cazuri fondul de retribuție și retribuția medie s-au exprimat în termenii retribuției reale; în alternativa exprimării lor sub forma retribuției nominale, așa cum se procedează în practică, este evident că și în primul caz acumularea rămîne constantă, realizîndu-se condiția $A_1 = A_0$.

³ Asupra acestei probleme ne-am referit mai pe larg în „Stimulente morale și materiale în societatea noastră” (Lupta de clasă nr. 8/1971, p. 53-54) și „Cointeresarea materială — factor al creșterii economice” (Eficiență și creștere economică, 21, Editura Academiei, 1972, p. 249-266).

⁴ Desigur, ocupîndu-ne aici numai de indicatorii planului de muncă și retribuție n-am vrea să se înțeleagă că funcția de cointeresare a celor două corelații ale planului de muncă și retribuție ar fi dependentă numai de acești indicatori. În realitate, funcția de cointeresare, ca și celelalte funcții ale corelațiilor, depind de întreg sistemul de indicatori ai planificării economice și financiare, de toate pirghiile economice.

● Inceputul indispensabil : formarea specialiștilor ● Rolul centrelor departamentale de perfecționare, al cabinetelor județene de organizare ● Suportul moral și contribuția de idei a colectivului de muncă ● Barierele formale : cum le înlăturăm ? ● Condițiile unei masive implementări

R. E. militează pentru GENERALIZAREA ANALIZEI VALORII

DUPĂ CE, în prima parte a investigației noastre (nr. 38, din 24 septembrie a.c., al revistei), am semnalat discordanța existentă între posibilitățile pe care le oferă analiza valorii („A.V.”) și gradul în care ele sînt valorificate, în cele ce urmează ne vom referi — redînd opiniile specialiștilor consultați de redacție — la unele probleme a căror rezolvare condiționează trecerea la o largă aplicare a metodei.

FORMAREA NUCLEULUI

● **CADRELE.** Principala investiție pe care o cere „A.V.” este aceea de inteligență. Fiind însă vorba de un nou mod de a ordona gîndirea crea-tore a cadrelor din cercetare, proiectare și producție, de o tehnică specifică, începutul indispensabil constă în formarea unui contingent — satisfăcător numeric și calitativ — de specialiști în analiza valorii. Acțiune care, date fiind proporțiile pe care le-ar îmbrăca și pentru a fi dusă la bun sfîrșit într-o perioadă scurtă, necesită implicarea coordonată a mai multor organisme.

Cursurile de la Academia „Ștefan Gheorghiu” au pregătit pînă acum cîteva sute de cadre de specialiști. Măsură în care aportul lor în cadrul ramurilor respective se poate face simțit derivă firese din modul în care ramurile înseși, centralele și unitățile din cadrul lor au apreciat utilitatea și oportunitatea programelor respective. (Un interes deosebit au manifestat industria electronică, automatică — ceea ce denotă buna orientare în sesizarea căilor ce pot asigura procesul de reinnoire rapidă și cît mai eficientă a produselor, imperativ de prim ordin în aceste sectoare. Mai puțini au fost cursanții din construcția de mașini etc., iar industria alimentară și ramura de construcții-montaj aproape că n-au fost reprezentate). Oricum, capacitatea limitată de pregătire la Academia „Ștefan Gheorghiu” — nemaivorbind de avantajele unei apropieri de specific și locul de producție — împung proliferarea focarelor de instruire.

Unde, cine și cum să o facă ? Să vedem ce spune experiența de pînă acum.

● **RAMURA.** Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții oferă o exemplificare aptă să convingă : centrele sale de perfecționare a lucrătorilor, din București (materiale de construcții), Bușteni (prelucrarea lemnului), Roznov-Neamț (exploatarea lemnului), posedă în prezent experți

instructori proprii, cu ajutorul cărora organizează programe de specializare în „A.V.”. La centrul din București, un prim curs a fost absolvit, anul trecut, de 21 de ingineri, economiști și tehnicieni din cadrul a trei centrale, autorii celor 15 proiecte aplicative menționate în prima parte a articolului, prin care au fost reconcepute — folosind „A.V.” — produse nerentabile sau cu costuri directe mari, cu pondere importantă în producția marfă, cu materiale deficitare sau din import. Recent și-au prezentat proiectele absolvenții unui al doilea curs. Programul este organizat astfel : ciclul 1 — la sediul centrului, 8 zile (instruire tematică, exerciții, aplicații) ; ciclul 2 — la întreprindere (cursanții elaborează, individual sau în echipe de cîte doi, proiecte concrete) ; ciclul 3 — la sediul centrului, 4 zile (analiza în colectiv a proiectelor, aprofundarea metodei, elucidarea unor situații specifice). Făcînd un calcul pur orientativ, de exemplu, raportul între cheltuielile pe care întreprinderile le-au suportat pentru participanții la programul de perfecționare (circa 3 100 lei/persoană) și economia anuală pe care o asigură aplicarea proiectelor aplicative elaborate de absolvenții primului curs, rezultă o eficiență de 360 lei beneficiu la 1 leu investit !

În ce măsură s-au antrenat într-o acțiune similară centrele de perfecționare a lucrătorilor din alte ramuri ? Iată ce ne-au răspuns directorii citorva dintre ele. **Nicolae Ungureanu** (industria ușoară) : „În diferite programe am introdus predarea unor noțiuni de «A.V.», dar un curs special de analiza valorii n-am avut. Vom organiza eventual, în 1977, pentru proiectanții de produse”. **Damitru Rizescu** (industria chimică) : „Desigur că în instruirea cadrelor din întreprindere asupra metodelor moderne de conducere și organizare, n-am putut ocoli o informare de principiu privind analiza valorii. Însă nu mai mult de atât”. **Octavian Toma** (industria construcțiilor de mașini) : „Am vrea să organizăm un program de «A.V.», dar încă n-am găsit un instructor”.

În opinia șefului colectivului de

analiza valorii din Academia „Ștefan Gheorghiu”, **Petru Orănescu**, centrelor departamentale de perfecționare ar trebui să le revină, în actuala etapă, **rolul principal în pregătirea cadrelor care să constituie, în întreprinderi, nucleul grupelor de analiza valorii ; iar primul lucru de făcut este formarea rapidă de instructori pentru aceste centre.** Noi am putea organiza, în anul viitor, specializarea unei serii de instructori care apoi să conducă imediat cursurile pe ramuri”.

Să considerăm această ofertă ca o invitație-apel la adresa direcțiilor de organizare și control și a direcțiilor de personal-învățămînt din ministerele economice.

ACȚIUNI PE PLAN LOCAL

● **JUDEȚUL.** Stimularea și sprijinirea inițiativelor din întreprinderi pentru folosirea analizei valorii făcînd parte din „repertoriul” cabinetelor județene pentru probleme de organizare, ni se pare normal ca la acest nivel să plasăm al doilea focar de însușire a tehnicilor „A.V.” Mai ales că este vorba de o formă de instruire fără scoatere din producție. Exemplele concrete nu lipsesc.

Adrian Cojocaru, directorul Cabinetului județean Dolj : „La noi s-au pregătit 32 de specialiști, din 7 întreprinderi craiovene. În iulie, anul acesta, s-a încheiat un curs pe platforma «Electroputere»-«7 Noiembrie» ; absolvenții sînt într-o fază avansată de reconceptare prin «A.V.» a unor produse destinate beneficiarilor interni și exportului”.

Traian Pinte, directorul Cabinetului județean Cluj : „Luna trecută am deschis un curs intensiv pentru specialiști din 3 întreprinderi. În paralel se lucrează (la unități ca «16 Februarie», «Armătura», «Tehnofrig») la studii aplicative ce vor servi ca exemplificare”.

Gheorghe Copăceanu, expert instructor la Cabinetul județean Timiș : „Avem, în județ, un fond de cadre specializate la Academia «Ștefan Gheorghiu», ceea ce a permis să se constituie colective de «A.V.» în întreprinderile mari. În prezent, paralel cu generalizarea și omogenizarea experienței dobîndite, pregătim relansarea cursurilor de analiza valorii, la care vom antrena îndeosebi cadre tinere. Cabinetul județean Arad ne-a solicitat sprijinul pentru organizarea unui curs ; vom apela în acest scop la specialiștii de la întreprinderile «Electromotor» și «Electrobanat», care pot prezenta și aplicații interesante”.

Maria Rădulescu, directorul Cabinetului județean Iași : „35 de cursanți au absolvit, cu proiecte, un program «A.V.» ce s-a desfășurat timp de 6 luni din anul 1975 (2 ședințe pe săptămînă). Unii s-au dovedit foarte zeloși și sînt, acum, animatorii colectivelor de analiza valorii ce s-au format în 8 unități economice”.

Exemplele deci nu lipsesc, sînt mai multe decît cele menționate, dar nu le regăsim în fiecare județ. Situație ce justifică propunerea directorului Centrului de perfecționare a lucrătorilor din industria materialelor de construcții, **Ștefan Tofan** : „Cabinetele județene să fie înștiințate despre specialiștii din întreprinderi care au absolvit

cursuri de „A.V.” organizate central sau pe ramuri, să-i antreneze în acțiunile inițiate pe plan local, inclusiv ca instructori la programele proprii. Aceasta va contribui nu numai la extinderea metodei, ci și la menținerea și dezvoltarea cunoștințelor în domeniu, condiție esențială pentru formarea unui bun analist „A.V.”.

Același specialist consideră necesar ca absolvenții cursurilor să fie rechemati ulterior la reciclări, pentru o instruire complementară în cadrul unor seminarii cu un pronunțat caracter aplicativ pentru specializare în creativitate și marketing. Cabinetul județean Iași avansează și el ideea unei pregătiri pluridisciplinare. **Maria Rădulescu**: „Crearea de produse noi sau modernizarea celor existente, inclusiv prin „A.V.”, presupun concepție, proiectare, realizarea prototipului. Dar pentru trecerea la serie e nevoie de analiza temeinică a fluxului, a manoperei, în vederea raționalizării mișcărilor. După părerea noastră, e foarte bine ca în colectivele de analiza valorii să fie și specialiști în studiul muncii; este nevoie și de cunoștințe de estetică a producției etc. Noi pregătim acum deschiderea unui curs de studiu muncii, ai cărui absolvenți să fie apoi instruiți și în „A.V.”.

Expertul instructor **Ion Olaru**, de la Centrul de perfecționare a lucrătorilor din industria materialelor de construcții, argumentează suplimentar: „Când analizăm prețul de cost al unui produs, dacă manopera e predominantă, se aplică metodele studiului muncii; dacă ponderea principală o dețin cheltuielile materiale, se trece la optimizarea produsului, prin analiza valorii.”

● **INTREPRINDEREA.** În ultimul timp, Academia „Ștefan Gheorghiu” — pe linia acțiunilor de perfecționare a pregătirii cadrelor în teritoriu — a trecut la organizarea unor cursuri de specializare în „A.V.”, direct în uzine, centrale, institute. Au beneficiat de acest ajutor, de pildă, Institutul de cercetări și proiectări electrotehnice, Institutul de cercetări și proiectări pentru automatizări. Întreprinderea „23 August”. Avantajul acestei forme este lesne de dedus, în ce privește integrarea la locul de muncă a noului mod de a gândi, formarea colectivului de lucru din cadre de specialități și din compartimente diferite, posibilitatea unor aplicații imediate. Directorul I.P.A., **Marcel Sirbu**, relatează: „Am selecționat, pentru această formă de reciclare, ingineri — mecanici, electroniști, de automatizări etc. — care se ocupă de re-proiectarea produselor sau de produse noi: ca teme pentru studiile de „A.V.” au fost alese lucrări din plan, garantând deci o aplicare rapidă în întreprinderile producătoare. Urmărim ca treptat să ajungem ca fiecare cercetător și proiectant să cunoască aceste metode și tehnici, așa încât să le poată folosi în mod curent și obligatoriu.”

Ceea ce a făcut Academia pot face și centrele departamentale de perfecționare, și cabinetele județene și municipale, folosind expertii lor.

SENSIBILIZAREA

● **FACULTATEA.** N-ar fi oare util ca metoda analizei valorii — măcar rudimente ale principiilor ei — să facă

parte din instrumentarul de lucru cu care tânărul inginer sau economist părăsește facultatea? „E chiar necesar susține **Dumitru Răzescu**: la intrarea în producție, noile cadre ar avea gata formată optica economică a gândirii ingineresti”. Un prim semnal — timid — l-a dat Institutul politehnic Iași, trimițând la cursul de la Academia „Ștefan Gheorghiu” un cadru universitar de la catedra de organizare, în ideea ca după specializare să predea studenților.

Desigur, rolul facultății ar fi mai ales de a-i „prelucra psihologic” pe viitorii specialiști, de a-i informa la nivelul de generalitate dictat de situația în care ei încă nu cunosc practic produsele, procesele de fabricație. Dar tot ar fi, privind în perspectivă, un mare câștig: de pildă, **înarmarea inginerilor cu obișnuința de a analiza permanent tehnicile utilizate, prin prisma costurilor de fabricație.** De aceea, apreciază **Petru Orănescu**, „trebuie introduse încă în facultate module ale „A.V.” — urmînd, firește, ca accentul să fie pus pe învățămîntul postuniversitar”.

Presupunînd că la toate aceste nivele — academie, ramură, județ, unitate economică, învățămînt superior — ar începe miine, cu o extindere medie, o campanie de pregătire în „A.V.”, în 2-3 ani am avea numărul necesar de analiști în institutele de cercetare și proiectare, iar în fiecare întreprindere cel puțin un specialist în tehnica analizei valorii, cărora să li se încredințeze conducerea colectivelor de elaborare a proiectelor de „A.V.”, cooptînd colaboratori din diferite domenii de activitate. Orice aminare a acestui miine va decala și termenul final.

● **DOCUMENTAREA.** Lăsînd la o parte cursurile, sau chiar pentru a mări eficiența cursurilor, de ce material documentar dispune cel ce dorește să se inițieze în „A.V.” ori să aprofundeze sub diferite aspecte tehnicile însușite în 20-30 de ore de instruire?

„Am vrea să cunoaștem mai mult despre analiza valorii, am auzit că dă rezultate foarte bune. Doi proiectanți de la noi au urmat un curs, acum lucrează la concepția unui produs nou, dar restul lucrătorilor din institut au doar o idee foarte vagă despre metodă.” Observația făcută de **Petre Terzi**, cercetător principal la Institutul de cercetări și proiectări pentru aparataje, instalații și utilaje de construcții, ar putea fi contrasemnată de multe cadre din multe unități. Realitatea e că încă nu a apărut la noi, în tiraj de piață, nici o lucrare fundamentală în domeniu. Academia „Ștefan Gheorghiu” a editat, pentru uz propriu, o primă redactare a unui manual, pe cît de util pe atît de căutat, dar tot pe atît de greu de găsit. O sinteză documentară — tot în tiraj restrîns — a I.N.I.D. reușește doar să prezinte unele principii, preluate fără discernămint din literatura străină. Se întîmpină dificultăți chiar și în ce privește documentarea asupra experiențelor autohtone.

Credem că problema va trebui să stea în atenție editurii care urmează să concentreze producția de carte destinată popularizării științei și tehnicii. **Revistele tehnice, oficiile departamentale de informare documentară** pot, de asemenea, juca un rol în diseminarea cunoștințelor și a soluțiilor practice.

Lăudabilă și demnă de preluat ini-

țiativa Cabinetului județean de organizare Iași, care a înființat un punct de documentare „A.V.” unde cei interesați pot găsi multiplicat materiale de la Academia „Ștefan Gheorghiu”, proiectele realizate de cei școlarizați etc.

● **CLIMATUL.** Printre „efectele în timp” ale aplicării pe o scară organizată a analizei valorii, **Petru Orănescu** include, pe bună dreptate, faptul că „se stimulează capacitatea de creație a cadrelor de ingineri, tehnicieni, economiști, deplasînd centrul de greutate al gândirii lor de la sarcinile curente spre crearea de lucruri noi, spre obținerea unei eficiențe economice maxime prin îmbunătățirea continuă a tehnicilor utilizate”. Ceea ce necesită însă un macro și un microclimat, o condiționare cel puțin la nivelul **înțelegerii, al conștientizării factorilor de decizie** din institut, întreprindere, ramură. „Probabil că în primul rînd — consideră **Dumitru Ionescu**, directorul Cabinetului de organizare al municipiului București — ar trebui informate, instruite cadrele de conducere din economie, mai ales din proiectare, personalul de specialitate al organelor de sinteză”. Este ceea ce și face Academia „Ștefan Gheorghiu”, însă eșalonul e, prin forța lucrurilor, restrîns.

Vedem însă posibilă și o **informare de masă asupra rezultatelor „A.V.”**, în ideea unei sensibilizări în ce privește resursele potențiale de economie. Proiectele bazate pe „A.V.” să fie prezentate în ședințe ale consiliilor oamenilor muncii; analiștii formați să expună tuturor specialiștilor din institutul sau întreprinderea respectivă elementele de bază ale metodei, cu exemplificări din producția proprie.

Unele prevederi ale proiectului **Programului de măsuri în domeniul muncii ideologice, politice și cultural-educative**, aflat actualmente în dezbateri, sugerează forme de mare eficacitate pentru o astfel de informare. Ne referim la **lectoratele tehnice**, unde se dezbate problemele tehnologice de care depinde realizarea planului; la **expozițiile permanente** de piese, ansamble, subansamble și produse, ce se vor organiza în întreprinderi, secții și sectoare, pentru a oglindi preocupările legate de modernizarea produselor, asimilarea de noi produse, continua îmbunătățire a calității acestora, reducerea importurilor.

Există toate motivele de a crede că o astfel de sensibilizare ar crea premisele unei largi participări la analiza produselor, a funcțiilor, la cristalizarea soluțiilor.

CADRUL ORGANIZATORIC ȘI NORMATIV

Rețineră pe care o manifestă, în prezent, față de „A.V.” unii conducători de institute și întreprinderi, de centrale industriale, provine nu numai din necunoașterea metodei, ci și din neidentificarea posibilităților de a o include nerestricțiv într-o structură organizatorică dată, într-un sistem de indicatori economici.

● **PARALELISME?** Cel mai simplu de liniștit este teama că ar fi nevoie de organe paralele pe diferite nivele. „Nu e deloc cazul — explică **Petru Orănescu**: nu inventăm o acțiune nouă.

Analiza valorii se încadrează perfect în acțiunea de modernizare și re-proiectare a produselor, de asimilare de produse noi, asigurându-i rezultate mai bune". **Ion Aristotel**, șef de proiect la I.P.A., exemplifică: „Există o formă foarte bună de colaborare între institutul nostru și diferite întreprinderi din ramura electrotehnică-automatizării: colective mixte de cercetare-proiectare-tehnologie. Acestea ar putea fi și grupe de analiza valorii; includerea de specialiști din uzine permite să se țină seama de dotarea beneficiarului, de posibilitățile sale de a executa produsul nou sau reconceptuat". Nu e nevoie nici de personal suplimentar. În institute — șeful de proiect, în întreprinderi — un specialist în «A.V.» încadrat în compartimentul de organizarea producției și a muncii, ar reprezenta „permanența” în jurul căreia să se grupeze, după nevoile studiilor și proiectelor respective, cadre de diferite specialități.

● **PROIECTAREA.** Analiza valorii reprezintă încă o necunoscută în proiectarea de construcții, unde punerea ei în ecuație ar duce, credem, la serioase redimensionări ale investițiilor, cu economii uriașe de fonduri, materiale, manoperă, terenuri, prin eliminarea actualelor exagerări, contribuind la îndeplinirea măsurilor indicate de secretarul general al partidului la Consfătuirea de lucru de la Comitetul Central al P.C.R. din 21 septembrie a.c., consacrată activității în domeniul proiectării și construcțiilor industriale. Revista noastră își propune să abordeze cit de curând această problemă. Rămânând însă în domeniul proiectării

de produse: există, față de „A.V.”, o rețineră contradictorie. Un motiv — capacitatea insuficientă față de aglomerarea cu comenzi, care nu ar permite să se piardă timp în plus cu analiza. Fals; căci eliminând funcțiile nejustificate ale produsului și reperele care le materializează, „A.V.” reduce volumul de proiectare — mai ales în situația, de dorit, când și temele de proiectare date de beneficiar ar fi rezultatul unei selecții a variantelor posibile, tot prin analiza valorii. Alt motiv: reducerea complexității produsului ar duce la neîndeplinirea normei — calculată în funcție de numărul de repere — pe care o are de realizat proiectantul (formal, pentru acesta e mai avantajos să proiecteze ceva complicat și scump!). Soluția — un alt mod, stimulativ, de așezare a normelor, luând ca bază, la modernizări, produsul existent, iar la produse noi — realizări similare din țară și din străinătate. Ar fi de studiat și posibilitatea corectării normei cu un anumit coeficient, pentru simplificarea produsului, reducerea costului, îmbunătățirea calității.

Căzând argumentele contra, rămîne sugestia pro. ca analiza valorii să fie introdusă ca o tehnică de lucru obligatorie în proiectare, unde se determină 75-80% din quantumul consumului de muncă vie și materializată pentru realizarea unui produs.

● **INDICATORII.** Sub reflectorul analizei valorii se reliefează distrofic unele discontinuități în aspectul formal al coincidenței dintre interesele economiei naționale și cele ale întreprinderii. Pentru uzine care au planul fi-

zic în tone (de pildă în metalurgie, în construcția de mașini), reducerea greutateii produselor poate apare dezavantajoasă; după cum și indicatorul „valoarea producției globale” poate răci interesul pentru o soluție care, reducînd drastic costurile, atentează la această valoare. Aici trebuie căutată, probabil, și una din explicațiile faptului că în întreprinderi unde analiza valorii a intrat pe poarta principală, ea a rămas totuși în holul de expoziție, dîndu-i-se doar un caracter demonstrativ prin limitarea ariei de aplicare la unul-două produse.

Sarcina trasată de Congresul al XI-lea al partidului privind perfecționarea mecanismului de planificare, măsurile concrete inițiate pe această linie deschid perspectiva înlăturării unor asemenea contradicții. Experimentarea și viitoarea introducere a indicatorului „producție netă”, detalierea planului pe sortimente conturează un cadru de rezolvare ce lasă încă loc și pentru alte inițiative.

★
În implementarea oricărei noutăți de anvergură există un prag, o limită de anduranță, de la care argumentarea trebuie să facă loc deciziei. Pentru a crea condiții de desfășurare celor care au înțeles acest nou, pentru a debloca friele din mina unora mai refractari.

Analiza valorii se apropie de acest punct. În opinii exprimate anterior în revistă, în cele culese în cursul acestei investigații, numeroși specialiști aduc în discuție coordonate gradate evolutiv ale unui eventual program de finalizare a experimentării și de trecere la generalizarea aplicării. Redăm propunerile lor în loc de:

CONCLUZII

● Reglementarea unitară a obiectivelor concrete, sarcinilor, cadrului organizatoric și răspunderilor pentru **INTRODUCEREA ȘI APLICAREA PERMANENTĂ** a tehnicii analizei valorii, cu stabilirea modalităților de control.

● Determinarea, la nivelul institutelor de cercetare-proiectare și al unităților de producție, a unui **NOMENCLATOR MINIMAL** de produse de serie existente care — avînd cheltuieli materiale ridicate — să fie reconceptuate pornind de la „A.V.”; stabilirea ordinei lor să se facă, de preferință, prin aplicarea analizei PARETO.

● Selecționarea de către centrale și ministere, în colaborare cu organele de sinteză, a acelor produse din acest nomenclator, a căror reproiectare prin „A.V.” comportă prima urgență din punctul de vedere al economiei naționale — al balanței resurselor, al rentabilității, al cooperărilor etc. — și **INCLUDEREA LOR ÎN PLANUL TEHNIC** de modernizare, sau chiar ca sarcină distinctă **ÎN PLANUL NAȚIONAL UNIC**. Întrucît institutele și centralele de cercetare-proiectare ale ramurilor sau centralelor nu au în prezent indicatori de reducere a costului produselor (ceea ce, în practică, face adesea ca „modernizarea” să însemne supradimensionare și, deci, scumpire), odată cu nominalizarea pozițiilor de reproiectare să se prevadă și: **COEFICIENȚI MINIMI DE REDUCERE A PREȚULUI DE COST**, cu condiția obligatorie a menținerii sau îmbunătățirii calității.

● Obiectivele acțiunilor de analiza valorii să fie introduse în **PROGRAMELE DE REDUCERE A COSTURILOR DE PRODUCȚIE ȘI A NORMELOR DE CONSUM**, pe planul unității și chiar al departamentului (cum a procedat în acest an, cu titlul de experimentări, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini).

● Acțiunea de experimentare să fie extinsă **PRIORITAR** în acele sectoare ale economiei care consumă materii prime și materiale valoroase și cu resurse limitate.

● **EXTINDEREA ȘI GENERALIZAREA SOLUȚIILOR** din proiectele de „A.V.” la toate unitățile ce fabrică același produs, precum și la alte tipodimensiuni.

● Asigurarea posibilității de **APLICARE DEROGATORIE** a proiectelor de „A.V.” ale căror soluții, cu eficiență economică și tehnică certă, contravin totuși prevederilor unor standarde și normative; revizuirea operativă a acestor prevederi, pentru a cuprinde noile posibilități create.

● Concepția **PRODUSELOR NOI** să se efectueze, de regulă, folosind analiza valorii, certificîndu-se acest lucru în documentația ce se prezintă pentru aprobarea prețurilor.

● Intensificarea acțiunii de pregătire a specialiștilor în „A.V.” să fie însoțită de **O LARGĂ PROPAGANDĂ A METODEI**.

Dorin CONSTANTINESCU

„Revista economică”, propunîndu-și să militeze în continuare pentru aplicarea și generalizarea analizei valorii, pentru perfecționarea succesivă a metodologiei acesteia, invită cititorii, toți specialiștii cu preocupări în acest domeniu să-i trimită spre publicare relatări despre propria lor experiență, observații, propuneri în vederea unei masive și reușite implementări a metodei în economia românească.

UNELE TRĂSĂTURI DEFINITORII ALE ACTUALEI FAZE A CRIZEI SISTEMULUI CAPITALIST (II)

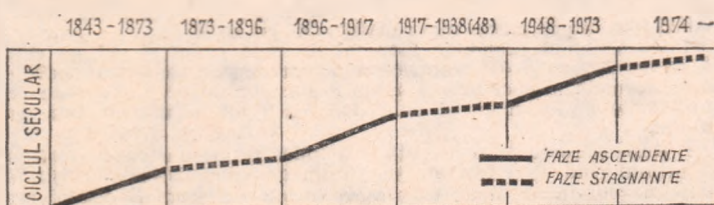
AM ENUMERAT în prima parte a articolului câteva din caracteristicile noii faze a crizei generale, care se referă la toate laturile societății burghize, dar vom insista asupra economicului: studierea caracteristicilor recente crize economice din societatea capitalistă are o importanță deosebită pentru înțelegerea particularităților noii faze a crizei sistemului capitalist, știut fiind că tocmai economicul reprezintă axul central al dezvoltării sociale.

În același timp, situarea crizei economice în contextul crizei de ansamblu a sistemului capitalist oferă posibilitatea justei interpretări a naturii crizei economice, dată fiind creșterea interdependențelor și interdependențelor dintre economic, social și politic, dintre aspectele interne și cele internaționale ale vieții economice și social-politice.

1. Dacă este justă afirmația potrivit căreia criza din economia capitalistă din anii 1974/75 nu poate fi redusă la o criză ciclică de supraproducție, tot atât de adevărat este că aceasta din urmă nici nu poate fi exclusă din analiză; anii 1974 și 1975 ne îndreptătesc să vorbim de o criză ciclică de supraproducție, având numeroase trăsături specifice.

O primă caracteristică a acestei crize constă în faptul că ea marchează o **revigorare a ciclului economic** în special prin creșterea ponderii fazelor lui descendente. Din acest punct de vedere, situația actuală se încadrează într-o tendință generală și anume: în fazele clasice ale stadiilor pe care capitalismul le parcurge are loc o slăbire a mecanismului dezvoltării ciclice a producției capitaliste, iar depresiunile și crizele ocupă o pondere redusă, în timp ce în fazele de tranziție, de criză, ciclul economic se manifestă cu pregnanță, iar ponderea fazelor lui descendente este în creștere.

Intr-o schemă simplificată, teza pe care dorim s-o prezentăm ar arăta astfel:

În noua fază de criză a capitalismului monopolist de stat care a început odată cu actualul deceniu, putem aștepta o revigorare a ciclului „decenal”, creșterea ponderii fazelor lui descendente. Practica confirmă această ipoteză: pentru prima dată în decursul întregii perioade postbelice avem de-a face cu doi ani consecutivi de stagnare și scădere a producției pe ansamblul lumii capitaliste, ceea ce face ca pe întreaga perioadă 1971—1975 ritmul mediu anual de creștere a producției pentru această parte a lumii să fie de numai 2% comparativ cu 5% în cele două decenii anterioare.

2. O a doua caracteristică a crizei din 1974 și 1975 este aceea că ea a cuprins, pentru prima dată în ultimele patru decenii, **ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate**, acest lucru rezultă din datele din tabel, date referitoare la sporurile P.N.B. real față de anul precedent.

Nu este o simplă extindere a ariei geografice de manifestare a crizei, ci este vorba de un fenomen calitativ nou: dacă în întreaga perioadă postbelică desincronizarea fazelor ciclului mondial a fost un proces esențial al reproducției capitaliste iar criza mondială a putut fi doar rezultatul coincidenței crizelor în principalele zone ale lumii capitaliste, criza din 1974—1975 marchează începutul unei tendințe de **resincronizare a ciclului mondial capitalist**: criza mondială nu mai reprezintă o simplă însumare a crizelor naționale, ci o dereglare cu mult mai profundă a crizei economiei capitaliste, când crizele din interiorul fiecărei țări se conjugă cu dezorganizarea principalelor fluxuri

Sporuri ale P.N.B. real față de anul precedent (%)

	1974	1975
S.U.A.	-2.1	-3.0
Canada	+2.8	-1.0
Japonia	-1.8	+1.5
R.F.G.	+0.4	-4.0
Franța	+3.9	-2.5
Anglia	+0.2	-1.0
Italia	+3.2	-3.0
Media pe 7 țări	-0.5	-2.0
Belgia	+4.0	-2.0
Danemarca	+1.5	-1.5
Finlanda	+4.2	-1.0
Irlanda	+0.2	-3.5
Olanda	+3.0	-2.5
Norvegia	+3.7	+4.0
Austria	+4.4	-2.5
Suedia	+4.2	+1.0
Elveția	-0.9	-4.0
Media pe 9 țări	+2.9	-1.5
O.C.D.E. total	+0.0	-2.0
O.C.D.E. țări europene	+2.1	-2.5
Piața comună	+1.9	-3.0
A.E.L.S.	+2.8	-1.0

Sursa: Österreichisches Institut für Wirtschaftsforschung, Monatsbericht 11/1975 (citat după „Revista economică” nr. 3/23.I.1976, p. 29).

3. O serie de particularități ale recente crize economice decurg din faptul că **procesele ciclice se împletesc cu o serie de crize neciclice**, de o complexitate nemăintâlnită.

Intr-adevăr, actuala criză economică este nu numai o criză **ciclică** de supraproducție ce a cuprins ansamblul țărilor capitaliste, dar și o criză economică atotcuprinzătoare în sensul că se extinde asupra tuturor sectoarelor vieții economice¹⁾.

Este vorba de **criza monetar-valutară**, criza comercială, atât în interiorul țărilor — ca urmare a scăderii consumului —, cât și în exterior prin dezorganizarea fluxurilor internaționale și un adevărat dans al prețurilor pe principalele piețe de mărfuri, este vorba de **inflație** cu trăsăturile ei cantitative și calitative noi, care au dus la apariția stagflației și „inflacrecșterii”.

Au apărut **crize planetare mondiale**: criza ecologică, energetică și de materii prime, criza alimentară. În ce constă dimensiunea planetară a acestor crize? a) ele au un fond general, acela ar raporturilor dintre om și natură, b) ele ridică probleme stringente în fața întregii comunități mondiale; c) soluționarea lor presupune participarea tuturor statelor. Dar, trebuie subliniat că toate aceste crize se datoresc, înainte de toate tipului de creștere economică instaurat de capitalism, și mai ales sistemului de funcționare a economiei mondiale după canoanele imperialismului. Partidul nostru subliniază în mod deosebit că **„fenomenele actualei crize economico-financiare sînt consecința ridicării unor state pe seama altora, a îngustării posibilităților de dezvoltare economică drept urmare a accenturării decalajului între statele avansate și cele în curs de dezvoltare, a consumului nerațional, a risipei materiilor prime și surselor energetice într-o serie de țări”²⁾.**

Și în precedentele faze, crizele economice aveau dimensiuni

¹⁾ „Interdependența elementelor sistemului economic, rolul crescînd al costurilor sociale și al costurilor ecologice subminează eficiența socială a calculului economic al întreprinderilor care devine din ce în ce mai iluzorie; nici moneda supusă unei depreciere permanente, nici prețurile supuse unei inflații permanente nu pot servi ca etalon sigur în planificarea întreprinderilor și în planificarea de stat și nici ca etalon echitabil în schimburile internaționale”. (Bronislav Minc, Les Cahiers du Club du Nouvel Observateur, nr. 6, 1975, O. 10).

²⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. În: Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, București, Editura politică, 1975, pag. 725.

globale, dar acestea erau voalate, în primul rând datorită existenței imperiilor coloniale, în al doilea rând, deoarece interdependențele erau mai slabe. Dar victoria revoluțiilor socialiste și cucerirea independenței politice de către fostele colonii au dat dimensiuni cu adevărat planetare circuitului mondial de valori, iar revoluția științifico-tehnică a întărit interdependențele dintre state până într-atît încît se poate spune că de abia acum este la ordinea zilei formarea unui adevărat **sistem economic mondial**⁵⁾. În aceste noi condiții disproporțiile economice sau fenomenele de criză, indiferent în ce parte a lumii se ivesc, se repercutează pînă la urmă asupra tuturor componentelor sistemului.

Orînduirea capitalistă care în decurs de secole s-a dovedit incapabilă să asigure o dezvoltare echilibrabilă pentru toate țările lumii propulsînd doar cîteva țări, cu prețul spoliei majorității popoarelor, în actualul stadiu transformă însăși revoluția tehnico-științifică (care reprezintă, în sine, instrumentul de comprimare a etapelor istorice necesare înlăturării înapoierii economice — lucru confirmat de evoluția economiei noastre socialiste ca și a altor țări ce construiesc noua orînduire), într-un instrument de perpetuare și chiar de adîncire a decalajelor economice și tehnologice între diferite țări.

Menținerea a două treimi din omnicare în stare de subdezvoltare sau în curs de dezvoltare este una dintre cele mai grave anomalii ale lumii contemporane care îngustează sfera producției materiale și a desfacerii produselor, avînd repercusiuni negative asupra dezvoltării și stabilității întregii economii mondiale.

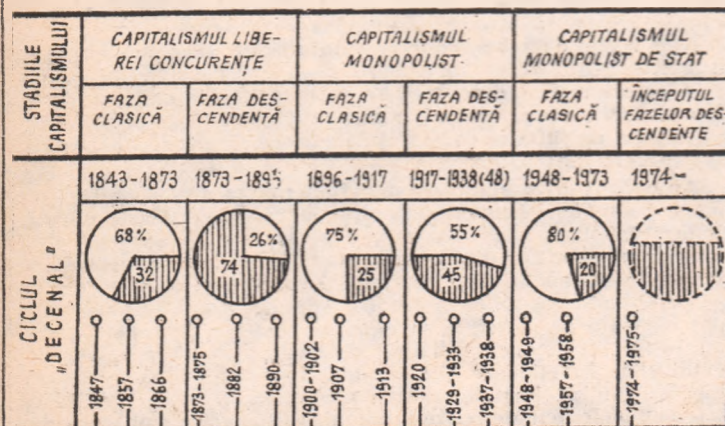
4. O caracteristică importantă a actualei crize economice din economia capitalistă este aceea că ea se situează la **inceputul unei noi faze descendente a ceea ce am putea denumi ciclul „secular”**.

Pînă nu de mult, ideea ciclului „secular” a fost respinsă în gîndirea economică marxistă⁶⁾. În ultimii ani, într-o serie de țări, unii economiști marxști încep să reexamineze teza despre existența acestui ciclu: interesant de menționat că este o mișcare simultană pentru mai multe țări, explicabilă tocmai prin intrarea ciclului „secular” într-o nouă fază descendentă a sa⁷⁾.

În literatura economică există mai multe puncte de vedere cu privire la ciclul „secular”⁸⁾.

Pe deasupra interpretărilor teoretice diferite — asupra cărora nu doresc să mă opresc — cifrele atestă succesiunea în economia capitalistă a unor faze de avînt prelungit de circa un sfert de secol cu faze de stagnare de circa un sfert de secol.

Datele luate în considerare provin din mai multe surse, ele privesc ritmul de creștere în țările capitaliste dezvoltate ale perioadei istorice respective și într-o schemă simplificată pot fi prezentate astfel:

PERIOADE DE DEPRESIUNE ȘI CRIZĂ
PERIOADE DE CREȘTERE

Fiecare fază ascendentă se axează pe o expansiune a forțelor de producție, care reprezintă temelul obiectiv, material, al acestui ciclu de lungă durată, la care se adaugă cauze de ordin economico-social.

Atît situația din ultimii ani cît și prognozele cele mai recente indică începutul unei noi faze stagnante a ciclului secular.

5. Din cele de mai sus, rezultă o anumită „coincidență” între fazele ciclului „secular”, stadiile și fazele dezvoltării capitalismului, fazele crizei generale.

Doar la prima vedere este o simplă coincidență, în realitate există o determinabilitate de conținut, care articulează sinerismul menționat: înseși legile reproducției capitaliste și înainte de toate legile profitului și ale ratei profitului. Este cunoscut că dezvoltarea accentuată a forțelor de producție își

găsește expresia în economia capitalistă în creșterea compoziției organice, ceea ce determină o tendință de scădere a ratei profitului, iar la un anumit moment istoric tendința de scădere devine scădere efectivă — și tocmai din acest moment începe faza descendentă a ciclului „secular”, datorită, înainte de toate, slăbirii ritmului investițiilor. Din acest moment începe și faza de tranziție la un nou stadiu al dezvoltării capitalismului, deoarece mecanismul reproducției caută căi de depășire a factorilor care duc la scăderea ratei profiturilor, căi de adaptare a relațiilor capitaliste la cerințele noilor forțe de producție. Dar factorii de contracarare a scăderii ratei profitului nu sînt decît factori de acutizare a contradicției fundamentale.

Criza din lumea capitalistă își are izvorul principal în contradicțiile interne ale sistemului, avînd drept nucleu contradicția dintre forțele de producție și relațiile de producție.

Contradicția fundamentală caracterizează toate țările capitaliste și toate stadiile acestei orînduiri, desigur, de fiecare dată, în fiecare țară și în fiecare stadiu manifestîndu-se prin contradicții concrete. În prezent, ambele laturi ale contradicției fundamentale sînt acutizate — atît socializarea forțelor de producție sub impactul revoluției tehnico-științifice cît și caracterul privat al însușirii prin monopolizarea crescîndă a economiei și prin împletirea monopolurilor cu statul burghez.

Particularitățile celei mai recente faze stagnante a ciclului „secular”, care după părerea noastră a început în ultimii ani, sînt legate și de faptul că se va desfășura în condițiile celei mai profunde revoluții în știință și tehnică.

***

DIFERITELE LATURI ale crizei actuale a societății capitaliste sînt strîns interferate, după cum sînt strîns legate între ele aspectul intern și cel internațional. Dacă elementele pur ciclice, prin natura lucrurilor sînt resorbite⁹⁾, cele ce țin de criza structurală economiei capitaliste sînt cronice. „**Actuala criză mondială... demonstrează cu putere că vechile relații interne și internaționale create de orînduirea capitalistă nu mai corespund noilor forțe de producție, dezvoltării impetuoase a revoluției tehnico-științifice, nu mai pot oferi soluții corespunzătoare — în interesul maselor largi populare, al progresului — problemelor complexe ce preocupă lumea contemporană**”¹⁰⁾.

Ideologiile capitalismului își puneau speranța în revoluția tehnico-științifică, crezînd că dezvoltarea științei și a forțelor

⁹⁾ Arătînd că în trecut situațiile de criză puteau fi absorbite într-un mod diferit, Mesarcovic și Pestel amintec că: „În primul rînd, sistemul mondial era atît de slab încheagat încît se puteau găsi soluții locale, fie ele naționale sau regionale. În al doilea rînd, odată problema identificată, rămînea suficient timp pentru găsirea unor soluții, deoarece schimbările se produceau lent.. Astăzi însă ceasul merge mai repede”. Op. cit. p. 40.

¹⁰⁾ Între sistemul economic mondial de pînă acum și cel pe care să se nască este o diferență asemănătoare cu aceea dintre socializarea formală și socializarea reală a forțelor de producție, sau cu subordonarea formală și subordonarea reală a muncii față de capital.

¹¹⁾ După părerea mea, aceasta se explică printr-o serie de cauze: în primul rînd el a fost abordat inițial de economiști nemarxști în anii '30-'40, ani de mari frămîntări sociale ori tocmai socialul era ignorat de respectivii economiști, în timp ce marxștii, în mod justificat, tocmai pe social puneau accentul. În al doilea rînd, în sfîrșitul de secol următor, în general, problema n-a mai fost acută, pentru că în această perioadă nu numai ciclul „secular” dar chiar ciclul „decenal” era pus, de multe ori, sub semnul întrebării.

¹²⁾ O contribuție însemnată o aduce economiștii grupați în secția economică a P.C.F.

¹³⁾ O prezentare a acestor puncte de vedere — în lucrarea lui Hansen, *Business Cycles and National Income*, 1951. În același sens prezintă interes lucrările lui Haberler (*Prosperity and Depression*), a lui Ben Seligman (*Main Currents in Modern Economics*). Factorii care determină ciclul secular sînt analizați și de Michael Kalecki, *Théorie de la dynamique économique*, Gauthier-Villars, Paris, 1966, partea a 6-a. „Le développement économique de longue durée”.

¹⁴⁾ Se estimează că produsul național brut al țărilor industriale din Occident ar urma să crească anul acesta cu circa 4,5% pe ansamblu, ritmurile înregistrate în diferitele țări situîndu-se între zero și +6,0%. Această prognoză se bazează pe calcule ale O.C.D.E. și ale Asociației institutelor europene de conjunctură (A.I.E.C.E.), sintetizate și completate de Institutul austriac de cercetări economice din Viena. Atingerea ritmurilor de creștere prognozate ar echivala cu o redresare moderată după anul de criză 1975. Cifrele pe 1976 sînt însă inferioare celor din anul 1973, promergător izbucnirii actualei crize economice, cînd sporul P.N.B. real pe ansamblul țărilor O.C.D.E. a fost de 6,3% (*Revista economică* nr. 2/23. I. 1976, p. 29). În plus, trebuie arătat că după începutul „redemarajului” numărul șomerilor în 24 de țări industrializate ale O.C.D.E. rămîne de aproximativ 16 milioane (în martie 1976).

¹⁵⁾ Programul Partidului Comunist Român de fîurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. În: *Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român*, București, Editura politică, 1975, pag. 731.

de producție va scoate capitalismul din impas. Dar s-a dovedit că și dezvoltarea puternică a forțelor de producție este un factor de adâncire a crizei sistemului capitalist, pentru că revoluția în știință și tehnică socializează forțele de producție în țările cele mai dezvoltate și acest lucru intră în contradicție cu organizarea capitalistă a producției și a întregii vieți sociale care are drept temelie al temelurilor — profitul. Creșterea s-a realizat cu un greu preț social, cu distorsiuni și denaturări ale cerințelor unei producții și unui consum rațional. Tocmai în condițiile desfășurării din plin a revoluției științifico-tehnice sînt evidențiate cu putere limitele economice ale mecanismului intern al capitalismului monopolist de stat și sînt dezvăluite, totodată, într-un mod dramatic, inechitățile care au stat la baza funcționării sistemului la scară internațională; devine evident că contradicțiile generate de

dezvoltarea forțelor de producție în capitalism nu sînt cu nimic mai puțin grave decît contradicțiile generate de stagnarea economică din perioada interbelică. În prezent contradicțiile reproducerii nu mai pot fi atenuate ca în faza precedentă prin accelerarea creșterii, deoarece aceasta creează acum probleme de o gravitate deosebită — înainte de toate inflația cu tendințe galopante.

„Societatea omenească este tot mai mult confruntată cu contradicțiile create de orînduirea capitalistă, de politica imperialistă, colonialistă și neocolonialistă. Legitățile obiective, dialectica socială, necesitățile progresului societății reclamă sfărîmarea vechilor cătușe care puja în pericol însăși civilizația umană, cer fărîmarea unei lumi a dreptății sociale și naționale, atît în cadrul fiecărui stat cît și pe plan mondial, care să asigure un nou avînt al forțelor de producție, al științei și culturii, al progresului general“⁹⁾.

prof. Tudorel POSTOLACHE

⁹⁾ Programul P.C.R., ...op. cit. p. 731.

BUZĂU — 1600

(Urmare din pag. 1)

„Metalurgică“. În ce privește industria chimică, remarcăm în mod deosebit diversificarea producției prin intrarea în producție a noilor capacități pentru produse din polietilenă.

Aceleși progrese pe planul dezvoltării și al eficienței economice va înregistra industria materialelor de construcții și a prelucrării lemnului — cu o bogată bază de materii prime în județul nostru, industria ușoară și îndeosebi cea textilă, a cărei vertiginoasă intrare în ansamblul economic al județului vine să rezolve și o importantă problemă socială — încadrarea și utilizarea în condiții superioare de productivitate a forței de muncă feminină.

Importante sume sînt prevăzute pentru modernizarea transporturilor, pentru lucrări de apărare și refacere a fondului forestier.

Un loc important în noul program de investiții îl ocupă, în mod firesc, agricultura, cea mai mare parte a fondurilor fiind destinate dezvoltării parcului de mașini și tractoare, sporirii efectivelor de animale, creării unor mari complexe de tip industrial pentru creșterea animalelor, ameliorării fondului funciar și extinderii sistemelor de irigații, valorificării la cote superioare a condițiilor naturale favorabile și experienței în domeniul legumiculturii, pomiculturii și viticulturii. De altfel, **întrebuințarea optimă a resurselor materiale și de forță de muncă constituie unul din principalele considerente pe care se fundamentează o asemenea îmbinare armonioasă a ramurilor economice noi, de vîrf cu cele de tradiție.**

Simultan cu dezvoltarea economiei și a infrastructurii acesteia, se vor construi noi obiective social-culturale. Pentru acest cincinal sînt planificate a fi construite și date în folosință peste 12700 apartamente proprietate de stat și particulară, două spitale (la Rîmnicu-Sărat și Nehoiu), patru cinematografe, o sală de sport, numeroase săli de clasă și locuri în creșe și grădinițe.

NE AȘTEAPTĂ DECI un program încărcat de acțiuni, de intens efort constructiv pe plan material și spiritual. Pentru realizarea înainte de termen a tuturor obiectivelor actualului cincinal au fost organizate ample acțiuni de depistare și punere în valoare a disponibilităților existente în

fiecare unitate economică, privitoare la ridicarea calitativă a activității economice și sociale. Comitetul județean de partid a întocmit și aprobat un program de lucru concret și cuprinzător, în spiritul căruia — înainte cu mult de a trece pragul actualului cincinal — organele și organizațiile de partid au inițiat și coordonat analize aprofundate în fiecare sector de activitate, pentru a scoate la iveală tot ceea ce înseamnă rezerve interne: ca primă rezultată a oportunității și eficacității acestora am înregistrat îndeplinirea înainte de termen a cincinalului trecut și, ca o continuare logică, bilanțul fructuos prezumat pe 1976.

Sîntem însă convingi că putem și vom urca trepte mai înalte spre marile obiective pe care ni le-am proiectat și pe care vrem și trebuie să le atingem. Mai mult ca oricînd ni se cere, din rațiuni bine cunoscute, **să impulsionăm preocuparea oamenilor muncii în direcția creșterii eficienței activității lor.** Pornind de la indicațiile conducerii superioare de partid și de stat și cu nescind sarcina de a realiza în acest cincinal 70 la sută din întregul spor de producție pe baza creșterii productivității, acționăm cu perseverență pentru extinderea mecanizării și automatizării proceselor de producție, perfecționarea tehnologiilor de fabricație, ridicarea calificării profesionale, diversificarea gamei sortimentale, îmbunătățirea continuă a calității produselor etc. Aceeasi atenție va trebui să acordăm pe mai departe altor probleme-cheie ale proceselor economice și sociale, cum sînt: îmbunătățirea organizării și conducerii producției, întărirea ordinii și disciplinei în scopul utilizării cît mai raționale a capacităților de producție și a timpului de lucru. În această privință urmăm îndeaproape îmfăptuirea măsurilor stabilite pentru creșterea coeficientului de utilizare a mașinilor-unelte la cel puțin 85 la sută, precum și pentru asigurarea cu forțe proprii a unei părți cît mai mari din necesarul de instalații și piese de schimb. În 1975 am realizat prin autoutilare lucrări de circa 25 milioane de lei, dar există posibilități certe ca în perioada următoare să înregistrăm la acest capitol lucrări în valoare de 3—4 ori mai mare așa cum de altfel și-au propus multe colective de muncă.

Eforturi deosebite ne socilită, de asemenea, aplicarea cu succes a ampu-

lui program de investiții, de care depinde în măsură hotărîtoare asigurarea ritmului prevăzut pentru creșterea producției industriale (de 16 la sută). Ca noile obiective să fie date la timp în funcțiune și chiar în avans, așa cum ne-am angajat la cele mai multe din acestea, acționăm susținut pentru întocmirea la timp a studiilor tehnico-economice și a documentațiilor de execuție, aprovizionarea fără întîrziere a utilajelor tehnologice, îmbunătățirea activității pe șantiere, creșterea gradului de industrializare a lucrărilor, mecanizarea integrală a principalelor procese de execuție, reducerea fluctuației forței de muncă și generalizarea acordului global. Este nevoie, totodată, să instaurăm la fiecare loc de muncă chibzuința și ordinea în gospodărirea valorilor materiale — sursa prefacerilor plănuite, a bunăstării generale. Și la noi în județ s-a trecut cu toată hotărîrea la îmfăptuirea indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R., consacrată activității în domeniul proiectării și construcțiilor industriale, luîndu-se măsuri pentru reanalizarea soluțiilor de proiect, eliminarea oricăror supradimensionări, reducerea consumurilor de materiale.

În vastul efort al împlinirilor noastre de azi și de mâine se înscrie — ca parte componentă a programului de dezvoltare multilaterală — sistematizarea localităților. Avem de grefat pe tradiție elemente ale civilizației socialiste, care tîm atît de întărirea puterii economice a acestor localități, cît și de înzeestrarea ier edilitară după criteriile moderne — acțiune care a început și pe care va trebui să o continuăm susținut.

A VEM DE ÎNFĂPTUIT un program de mari proporții, rezultat din Directivele celui de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român. Finalizarea exemplară a acestuia impune, așa cum sublinia secretarul general al partidului la recenta vizită de lucru în județul nostru, ca organizațiile de partid, toți comuniștii să fie mai activi în **unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii pentru a participa cu întreaga lor forță și pricepere la îmfăptuirea programului P.C.R.**, aceasta fiind problema fundamentală care stă astăzi în fața oamenilor muncii din Buzău.

Pornind de la aceste obiective prioritare trasate organizației județene de partid, am trecut în mod hotărît la mobilizarea tuturor forțelor materiale și spirituale, fiind decisi să sporim contribuția locuitorilor acestei vître strămoșești de pămînt românesc la înflorirea multilaterală a patriei socialiste.

Continuitatea comunității de viață economică a românilor de pe teritoriul vechii Dacii (II)

„Interesele economice ale Transilvaniei, niciodată nu vor putea gravita spre apus“

CA URMARE a importanței pe care relațiile economice multilaterale dintre Transilvania și țările române le aveau pentru progresul Transilvaniei, reprezentanții de aici ai gândirii economice au studiat îndeaproape aceste relații. În lucrările lor gânditorii au evidențiat că în perioadele în care aceste legături de viață economică au fost normale, economia Transilvaniei a progresat; cînd însă relațiile au fost tulburate de forțe străine, interesate în slăbirea lor, economia transilvăneană a regresat.

Măsurile prohibitive inițiate de cercurile dominante din imperiul habsburgic, care urmărind stînjenirea legăturilor economice dintre țările române au adus importante pagube economiei Transilvaniei, constituie un exemplu elocvent în acest sens. Criticînd unele acțiuni ale guvernelor burghezo-moșierești de la Budapesta prin care se interziceau sau se limitau importurile de vite, piei, lînă și alte produse din România, Ion Roman arăta astfel că asemenea măsuri au avut ca efect ruinarea unor ramuri ale industriei tradiționale din Transilvania. „Măsurile de natură prohibitivă ale importului de vite și piei nelucrate și îngreunarea importului de lînă sub cuvînt de opoziție, au lovit de moarte — constata Ion Roman — industria de postav din Brașov, au ajutat la aproape totala stingere a industriei de piei lucrate. Industriile care fuseseră menajate prin importul produselor prime din România, merg cu pași gigantici înapoi...“¹⁾. Și în condițiile în care existența Transilvaniei era „(...) legată de Orient și anume de către România“²⁾ — arăta același gânditor — aceste măsuri prohibitive „mai cu seamă în anii puțin mănoși ar provoca o eriză generală care s-ar termina cu o ruină ireparabilă“³⁾.

Pentru a se putea dezvolta într-un ritm mai viu, Transilvania trebuia deci să-și intensifice legăturile economice cu celelalte țări ale teritoriului românesc. Milenara comunitate de viață economică a românilor din toate provinciile, interesele economice și politice ale Transilvaniei impuneau imperios aceasta. Dar cercurile conducătoare reacționare din imperiul habsburgic — care urmăreau menținerea Transilvaniei în situația de furnizoare de materii prime și piață de desfacere pentru industria provinciilor dezvoltate industrial — încercau să dea o altă orientare economiei transilvănene, să-i imprime un profil corespunzător intereselor marelui

capital și cercurilor agrariene din imperiu.

Această tendință este relevată bunăoară de politica vamală a imperiului austriac, continuată de dualism, ce a exercitat o puternică influență negativă asupra dezvoltării economice a Transilvaniei. Decretul din 1850, prin care s-au desființat barierele vamale între vechile provincii aflate sub dominația monarhiei austriece, a inclus și Transilvania în teritoriul vamal al monarhiei. Desființînd barierele vamale guvernul din Viena urmărea să asigure industriei austriece, fără nici o îngrădire, lărgirea bazei de materii prime și a pieței de desfacere, industria transilvăneană fiind concepută să se dezvolte potrivit acestor obiective ale capitalismului austriac. Reieselimpede aceasta dintr-un raport al ministrului austriac de finanțe Krauss: „Prin schimbul liber... Pe de o parte, țările cu o populație mai densă și cu o cultură mai înaintată vor putea să-și procure mai ușor materiile prime necesare industriei lor de pe teritoriile care au surplus din aceste materii prime... Capitalul va începe să curgă din țările respective înspre aceste teritorii, unde se oferă plasamente deosebit de avantajoase, și astfel, în aceste țări, sub protecția aceleiași legislații și acelorași norme juridice, se vor înființa și dezvolta întreprinderi industriale care corespund mai bine condițiilor de acolo...“⁴⁾. Nu se vor pune piedici, deci, în calea dezvoltării unor anumite ramuri industriale, în Transilvania, acelora care „corespund mai bine condițiilor de acolo“, adică întreprinderilor industriale de extragere a materiilor prime miniere, precum și unităților de prelucrare a produselor agricole de care Austria și alte țări din imperiu aveau nevoie.

Aplicarea principiilor bazate pe liberalism în cadrul imperiului habsburgic și în afara lui a dat lovituri grele economiei transilvănene, și în primul rînd industriei de aici. Industria Transilvaniei — arăta un economist transilvănean după trista experiență a unui deceniu de aplicare a regimului teritoriului vamal comun adoptat de dualism la 1867 — „nu se poate măsura de aceea a provinciilor germane și de aceea nici că se poate trata după unele și aceleași principii... Fabricile noastre cu o foarte mică concentrație, neputînd suporta concurența cu cele de peste Laită,⁵⁾ se văzuseră în necesitate de a înceta activitatea... industria noastră se apropie... cu pași repezi spre pieire...“⁶⁾.

Dezvoltarea insuficientă, unilaterală a industriei transilvane n-a fost deci numai urmarea poziției slabe a unei industrii puțin dezvoltate față de concurența celei avansate din Austria, ci și a politicii economice, financiare, de credite, de discriminare națională dusă de cercurile guvernamentale în scopul protejării industriei austriece. Uniunea

vamală încheiată între Austria și Ungaria în cadrul dualismului, la 1867, a urmărit aceleași scopuri, avînd de altfel aceleași consecințe ca și Decretul din 1850 amintit mai sus. În fața acestei situații gânditorii transilvăneni au luat atitudine. Ion Roman, bunăoară își exprima convingerea că „...interesele economice ale Transilvaniei niciodată nu vor putea gravita spre apus, oricît de severe ar fi măsurile luate în această privință...“⁷⁾

Viabilitatea economiei transilvane se menținea numai prin intensificarea legăturilor economice cu România

FĂRĂ INDOIALĂ că interesele economice ale Transilvaniei nu puteau să graviteze spre apus. De-a lungul istoriei patriei noastre între Transilvania și celelalte țări românești se formase o rețea comercială organică, naturală, unică, ceea ce permitea progresul comerțului transilvănean, al economiei din acest teritoriu românesc în cadrul intercerculației românești. Izolat de intercerculația românească, comerțul din Transilvania nu putea supraviețui. Semnalînd o asemenea interdependență, un publicist transilvănean scria: „Criteriul de viață al comerțului transilvănean... se întinde... prin o mare parte a țărilor vecine“⁸⁾ (autorul are în vedere Principatele Unite). În sprijinul acestei afirmații se poate arăta că mulți negustori din Brașov, care aveau prăvălii în acest oraș, mai aveau și în principate cite o filială sau două, ori aveau centrala în principate și sucursale în Brașov. Potrivit datelor pe care le dă Barițiu în 1856 erau „20 negustori din Brașov care aveau „bolte“ sau „dughene“ în principate, și anume 9 în București, 1 în Ploiești, 3 în Galați, 1 în Craiova, 4 în Brăila, 1 la Iași, 1 în Tulcea“⁹⁾. În afară de aceștia mai erau alții... „vreo 50 de negustori, cum și 50 negustorași sau trecuți de aici acolo, sau pămînteni desprînși cu vînzarea manufacturilor ardelene împărțiți pe la toate orașele și orașelele petrecîndu-le sub numele de „Brașovenii“ pînă și peste Dunăre și Silistra, Tulcea, Măcin...“¹⁰⁾. „Acești negustori — arăta Barițiu — scot din Ardeal manufacturi mai multe și produse crude mai puține, aduc apoi multime de produse crude din principate... precum bucate (cereale) vite, piei, de tot felul, seuri, lînă... orez și altele“¹¹⁾. Sînt mărturii care relevă încă o dată interferențele economice și comerciale adînci dintre teritoriile românești părți componente ale aceleiași entități naționale.

Dezvoltarea industriei mecanizate în Transilvania a pus în evidență în mai

mare măsură unitatea de viață economică a țărilor române, industria mecanizată a Transilvaniei depinzând tot mai mult de economia românească de peste Carpați. Relevând unele aspecte ale legăturilor economice de producție George Barițiu arată în 1864 că: „Se află 20 pînă la 25 mii oameni... care poartă în țările românești o însemnată economie de vite. Mii de oi, vite de cele cornute și celalalte, se pasc pe cîmpurile României”¹⁾. Dar politica protecționistă prohibitivă a imperiului austriac, care urmărea să închidă granițele către România, a pus mari greutăți trecerii păstorilor ardeleni în România și aducerii produselor lor în Transilvania. În felul acesta — explica Barițiu — „...industriașilor din Transilvania, meseriașilor noștri li s-a închis încetul cu încetul de tot izvorul cel mai bun și cel mai sigur, pe care îl aveau pînă atunci, de a cumpăra produse, cereale mai ieftine, încît astăzi profesionistul brașovean adesea e silit a plăti marfa crudă ce are să o prelucraze mai scumpă decît profesionistul din Viena, încît cu toată distanța cea mai mare dintre Viena și Brașov, industriașul vienez este în stare a ține concurență cu meseriașii pămînteni din Brașov, Sibiu, Sighișoara și celalalte”²⁾.

Măsurile luate de oficialitățile din Austro-Ungaria în vederea interzicerii importului de vite și al produselor acestora din România corespundeau în special intereselor mării moșierimi din Ungaria și Transilvania, care urmărea scumpirea produselor agricole indigene. Aceste măsuri aveau repercusiuni atît de profunde în viața economică a Transilvaniei încît produceau „revoluțiuni radicale în toată economia țării, în prăsierea vitelor, în agricultură, în pascuțiune, în comerțul cu vite, în cîteva profesii, precum de argășitori, tâlpari, cizmari sau ciubotari și papucari, curelari, cojocari, pieptănari... flanelari... tiolari (ciorăpări) ș.a., în fine chiar în modul viețuirii cu carne de vită și ouă”³⁾. Lovind în dezvoltarea firească a industriei, agriculturii, comerțului transilvănean, măsurile prohibitive loveau în ineseși interesele fundamentale ale întregii populații de aici și o făceau atît de greu încît grevau existența însăși a Transilvaniei.

„O rană sfișietoare este și rămîne inchiderea vămii din Țară”

RAZBOIUL VAMAL (1866—1891) dintre Austro-Ungaria și România impus de cercuri ale marilor capitaliști din Austria și de marii proprietari funciari din Ungaria, care se temeau de concurența produselor agricole românești pe piețele Monarhiei, precum și efectele acestui război au relevat că România secolului trecut și Transilvania se aflau deja de mult pe calea procesului de formare a complexului național-economic românesc pe tot teritoriul țării, indiferent de hotarele politice despărțitoare. Măsurile de război vamal, care au reflectat totodată eșecul capitalismului austriac de a cuceri piața României — scop urmărit și prin Convenția comercială — au avut urmări ruinătoare pentru industria, comerțul, agricultura și sistemul bancar al Transilvaniei și s-au soldat cu mari distrugerii ale forțelor de producție.

Rapoartele Camerelor de comerț și

industriale din Brașov, Cluj, Timișoara etc. au scos în relief numeroase aspecte ale consecințelor negative produse Transilvaniei de războiul vamal dintre România și Austro-Ungaria. Unele întreprinderi industriale și-au redus activitatea, altele s-au ruinat complet.

De exemplu industria cunoscutele „lăzi din Brașov”, care se desfăceau în România în cantități mari, a suferit pagube însemnate. „La cîteva săptămîni după izbucnirea războiului vamal această industrie se dezorganizează, calfele fiind concesiate, iar meșterii rămași fără cîștig se vedeau siliți să emigreze în România”⁴⁾, arată V. Jinga. Datele statistice relevă scăderea vertiginosă a acestei producții destinată desfacerii în România. Astfel, dacă în 1883 s-au desfăcut în România 3075 q lăzi de Brașov, în 1887 s-au desfăcut 723 q, iar în 1891 numai 416 q⁵⁾. De pe urma declanșării războiului vamal s-a resimțit în aceeași măsură și industria din circumscripția Camerei de comerț și industrie din Cluj. Aceasta a determinat ca într-un document oficial al acestei instituții să se ia poziție împotriva războiului vamal. „Credem că nu mărturisim slăbiciunea noastră — se afirmă în raportul Camerei amintite — dacă ne exprimăm sinceră dorința de a încheia cît mai degrabă un tratat comercial convențional cu România, acceptabil pentru ambele părți. Războiul vamal, care de patru ani durează, a adus ambelor țări mii de răni... a fost de ajuns din acest război nefiresc pe care-l poartă cele două state vecine între care de secole s-au închebat legături economice atît de strînse ce nu pot și nu e consult să fie sacrificate”⁶⁾.

Industria metalurgică bănățeană a avut de asemenea de suferit de pe urma războiului vamal. Un raport expediat din Timișoara în anul 1889 către ministrul de comerț de la Budapesta, baronul Gabriel de Bellus, arată că: „Prin pierderea României ca cumpărător al produselor din fier (metalurgice n.n.) din Ungaria de Sus, sintem lipsiți de un foarte rentabil deubșeu, iar populațiunea acestei regiuni industriale pierde un izvor însemnat de cîștig întrucît producțiunea uzinelor a trebuit să se restrîngă ba chiar unele ramuri de producție sint aproape de dizolvare”⁷⁾.

Tulburarea relațiilor economice tradiționale, firești cu România, a lovit atît industria de fabrică cît și pe cea meșteșugărească, ba chiar și pe cea casnică, avînd implicații adînci asupra situației materiale a populației transilvănene. „Lipsa totală de legături de negoț cu România — căci noi ne deprinserăm a lucra numai cu această țară — a adus cu sine că partea cea mai mare a neguțătorilor, speculanților și meseriașilor a trebuit să emigreze dincolo, dacă nu voia să trăiască în lipsă. Mocănișea odinioară atît de renumită la noi, azi mai există după nume...”⁸⁾, scria astfel în 1891 economistul Arsenie Vlaicu.

Măsurile arbitrare luate de oficialitățile habsburgice au avut efecte contrare celor urmărite de promotorii lor. Ele au relevat o dată mai mult unitatea de nezdruccinat a vieții economice românești, a tuturor părților teritoriului țării noastre. Ceea ce spunea Barițiu încă în 1839, că: „(...) noi nu putem fără ajutorul țărilor învecinate, și de cumva prin o ursire neprevăzută stăpînirile acelor (a Moldovei și Țării Românești — n.n.) s-ar închide granițele de către noi, atunci am fi deocamdată aproape de a decădea în deznă-

dejde, locuitorii de aici s-ar trage într-acolo”⁹⁾ s-a adevărit în timpul războiului vamal cu prisosință. Această unitate de viață economică — factor puternic al unității noastre naționale — era atît de evidentă încît afirmația „comerțul activ al Transilvaniei își are piețele sale firești către Dunăre”¹⁰⁾, reprezenta o generalizare a relațiilor economice dintre țările române, care dăinuiau din vremurile cele mai îndepărtate. Ele au contribuit substanțial la pregătirea procesului firesc de unire a Transilvaniei cu România în 1918.

prof. dr. I. NICOLAE-VĂLEANU
conf. dr. T. IONESCU

¹⁾ Ion Roman, Cum să întemeiem clasa de mijloc care ne lipsește în „Observatoriulu”, anul VII, nr. 87, din 12/31 oct. 1884.

²⁾ Ibidem.

³⁾ Ibidem.

⁴⁾ Futó Mihály, A magyar gyáripar története (Istoria industriei de fabrică ungare), vol. I, Budapesta, 1944, pag. 267.

⁵⁾ Laita (Leitha) afluent pe dreapta al Dunării; cele două părți ale Monarhiei austro-ungare purtau numele de Cislaitania și Translaitania.

⁶⁾ Nicolae Cristea, Cestiunea vămilor, în „Telegraful român”, anul XXIV, nr. 14 din 15/27 febr. 1876 (nesemnat în ziar).

⁷⁾ Ion Roman, Cum să întemeiem clasa de mijloc care ne lipsește în „Observatoriulu”, anul VII, nr. 87, din 12/31 oct. 1884.

⁸⁾ Transilvania, Brașov, 8 martie în „Gazeta Transilvaniei” nr. 9, din 26 februarie 1859.

⁹⁾ George Barițiu, Transilvania, Brașov. Din Memorialul Camerei comerciale și industriale din Brașov, despre drumul de fier în „Gazeta Transilvaniei” nr. 4, anul XIX din 15.I.1836.

¹⁰⁾ Ibidem.

¹¹⁾ Ibidem.

¹²⁾ George Barițiu, Cuvîntarea deputatului George Barițiu, ținută la ședința din 3 dec. anul trecut a Casei Deputaților în interesul economiei naționale și al comerțului Transilvaniei cu țările vecine „Gazeta Transilvaniei”, anul XXVII, nr. 2 din 4 ianuarie 1864.

¹³⁾ Ibidem.

¹⁴⁾ George Barițiu — Oprea importului de vite rumegătoare și produsele lor, în „Gazeta Transilvaniei”, anul XXXVIII, nr. 9 din 9 mai/27 aprilie 1875.

¹⁵⁾ Victor Jinga, Problemele fundamentale ale Transilvaniei, vol. I, Brașov, pag. 321—322.

¹⁶⁾ Raportul Camerei de comerț și industrie din Brașov, pe anul 1889, p. 77 (vezi V. Jinga, 1. c.p. 322).

¹⁷⁾ Raportul Camerei de Comerț și industrie din Cluj, pe anii 1886—1889, p. 12, citat după V. Jinga, 1. c.p. 325.

¹⁸⁾ Citat după Gheron Naita, 1. c. 68

¹⁹⁾ Arsenie Vlaicu — Cum s-ar putea ridica industria de casă săceleană în Transilvania anul XXII, nr. 3 din 15 martie 1891, p. 78 Relevînd profunzimea implicațiilor războiului vamal asupra tuturor compartimentelor vieții cotidiene transilvănene, asupra situației materiale a populației, Arsenie Vlaicu mai scria în 1891:

„O rană sfișietoare care la fiecare mișcare a noastră trebuie să o atingem și care se pare încă multă vreme nu se va putea închide... este și rămîne războiul vamal cu țara soră, cu România... închiderea vămii din Țară... o tăcere de moarte a cuprins ținuturile noastre și pe fețele tuturor se vede zăgrăvită și lipsa îngrijirii pentru viitor... Din nici o parte nu se văd semne, că în curînd se va pune capăt acestei stări de nesuferit, căci celor care decid soarta popoarelor de la masa verde, puțin le pasă de mizeria celor ațîși de crucele urmări ale ideilor lor nefericite. Idem p. 76—77.

²⁰⁾—²¹⁾ George Barițiu — Agricultura, industria și comerțul Principatelor Unite către Transilvania, în „Gazeta Transilvaniei”, anul XXV, nr. 40 din 14 mai 1862.

ECONOMIILE POPULAȚIEI — INDICATOR AL NIVELULUI DE TRAI

„În concepția noastră de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate avem, de asemenea, în vedere o mai justă repartitie a venitului național în ce privește asigurarea unui raport just între fondul de acumulare și fondul de consum atât în scopul asigurării reproducției socialiste largite ca o condiție esențială a progresului susținut al României, cât și pentru a asigura ridicarea corespunzătoare a nivelului de trai al poporului”.

NICOLAE CEAUȘESCU

ÎN ORÎNDUIREA SOCIALISTĂ, consumul constituie veriga ultimă a procesului general al reproducției sociale, în a cărei desfășurare exercită o influență activă asupra lărgirii și dezvoltării procesului de producție, care trebuie să asigure fondul de marfă necesar satisfacerii cererii de consum a populației. Este o interacțiune care se manifestă cu precădere și în etapa actuală, complexă, a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în România.

Opțiunea populației pentru consum sau acumulare

ÎN CONDUCEREA și planificarea dezvoltării economico-sociale o importanță de cea mai mare însemnătate o are îmbinarea logică, armonioasă a intereselor prezente cu cele de perspectivă, care se realizează prin stabilirea unui raport cât mai just între fondul de dezvoltare și fondul de consum. Problema majoră a găsirii și stabilirii mărimilor optime ale acestei relații, act fundamental de politică economică, se bucură de cea mai mare atenție în cercetarea economică și socială. Este o problemă care se reflectă din ce în ce mai pregnant în literatura economică de referință din țara noastră și din alte țări. Maximizarea fondului de consum constituie astăzi un criteriu cîștigal pentru știința și cercetarea economico-socială, care conduce la optimizarea raportului dintre fondul de dezvoltare și fondul de consum, cel dintîi mijlocul de realizare, instrumentul — iar al doilea — scopul nemijlocit al întregii producții materiale. **Maximizarea gradului de satisfacere a cererii de consum a societății reprezintă astfel criteriul general al dezvoltării economiei socialiste.**¹⁾

Raportul dintre fondul de consum și dezvoltare, trebuie astfel stabilit încît să asigure creșterea pe o perioadă îndelungată, atât a producției materiale, cât și a nivelului de trai al populației. În acest cadru, consumul și acumularea bănească a populației sînt două procese convergente ale creșterii economice și constituie, amîndouă, fac-

tori și indicatori ai nivelului de trai.

De fapt, în procesul general al formării și utilizării acumulărilor bănești ale populației se interferează două procese importante care acționează în același scop: satisfacerea cerințelor populației. Este vorba de **procesul de consum și de procesul de economisire în scopuri de consum**. Fără îndoială că stimularea și încurajarea procesului de economisire constituie o pirghie importantă în complexul de măsuri ce se iau în legătură cu asigurarea echilibrului monetar. După opinia noastră, însă, nu trebuie nesocotit nici faptul că economiile bănești ale populației se dezvoltă pe bază de legalități proprii, legate de interesele și actele de decizie ale beneficiarilor de venituri bănești. Opțiunea pentru consum sau acumulare constituie un atribuit volițional al fiecărui membru al societății. De aceea, creșterea acumulărilor sub forma economiilor bănești ale populației nu trebuie stimulată pînă la nivelul cerințelor echilibrării veniturilor cu cheltuielile populației, ci pînă la limitele unității dialectice dintre interesele individuale ale societății și acelea ale întregii societăți. Depășirea limitelor acestei unități dialectice de interese poate genera neconcordanțe între cererea și oferta de mărfuri și da naștere fenomenului de cerere nesatisfăcută.

În orînduirea socialistă, încurajarea de către stat a creșterii economiilor bănești ale populației are loc în condițiile menținerii și creșterii puterii de cumpărare a acumulărilor bănești individuale ale populației, în contrast cu particularitățile aceluiași proces în orînduirea capitalistă, în care interesele depunătorilor și cele ale statului sînt antagoniste, iar puterea economică a acumulărilor bănești ale populației este măcinată pe calea inflației și a devalorizării monedei naționale. Acumulările populației în socialism — ca proces bănesc în economie — nu trebuie să depășească interesele populației, apreciate și determinate cantitativ de populația însăși. Aceasta înseamnă că dimensionarea creșterii depunerilor populației depinde de decizia de a economisi sau consuma, decizie ce aparține populației și de aceea, economisirea nu este bine să fie stimulată pe seama consumului curent, necesar al

populației. O asemenea stimulare ar contraveni cerințelor acțiunii legii fundamentale a socialismului.

Considerăm că între economisire și consum există un raport corelațional în care creșterea producției bunurilor materiale de valoare mare și de lungă durată, pentru care se economisește de fapt, trebuie să corespundă creșterii veniturilor bănești ale populației și structurii acestora. Iată de ce în interesul ridicării nivelului de trai al populației economiile acesteia trebuie folosite pentru lărgirea producției materiale de bunuri de consum de valoare mare și de lungă durată, care constituie obiective certe ale economisirii. În acest cadru posibilitățile de economisire trebuie să fie adaptate nevoilor de economisire, limitate însă, după opinia noastră, la capacitatea izvorită din nivelul veniturilor bănești ale populației, menite să satisfacă nevoile acesteia, în limitele stadiului de dezvoltare a economiei naționale.

Legătura între venit, consum și acumularea bănească

DATA FIIND ponderea mare pe care o are consumul în procesul de utilizare de către populație a veniturilor și acumulărilor sale bănești, „înclinația” populației spre consum și acumulare, îndeosebi „înclinația” spre consum constituie subiect de ample cercetări științifice de o importanță deosebită. Scopul cercetărilor este de a descoperi legitățile care determină raportul dintre puterea de cumpărare a populației și posibilitățile de satisfacere, care după cum s-a arătat, fac din optimizarea consumului criteriul general al dezvoltării economiei socialiste.

Prosperitatea și bunăstarea întregii societăți românești constituie țelul final al întregii politici a partidului și statului nostru. În desfășurarea proceselor economice există o strînsă intercondiționare între creșterea producției de bunuri materiale de consum, a fondului de mărfuri destinate desfacerii către populație și ridicarea nivelului de

traie. În cadrul acțiunilor privind ridicarea nivelului de trai, un rol deosebit de important revine dezvoltării procesului economisirii organizate. La nivelul satisfacerii nevoilor și cerințelor individuale, acest proces este menit ca, în condițiile creșterii veniturilor bănești ale populației, și răspunzând cerințelor de satisfacere a consumului modern, să aducă o contribuție activă, necesară lărgirii și diversificării ofertei de bunuri de consum și îndeosebi a bunurilor de confort de valoare mare și de lungă durată — unele de natură investițiilor. **Economisirea organizată, dublată de economisirea prin credit sint. deci, cerințe legitime ale îmbunătățirii nivelului de trai.** Fără îndoială că în acest cadru industriei bunurilor de consum îi revine sarcina ca, pe baza prospectării pieței, să asigure capacități de producție capabile să pună la dispoziția populației tot ceea ce aceasta are nevoie, asigurându-se astfel o legătură mai strânsă, mai directă între producător și necesitățile societății.

Dezvoltarea procesului de acumulare bănească nu frânează — așa cum au încercat și încearcă să susțină unii teoreticieni — dezvoltarea consumului populației ei, dimpotrivă, o stimulează, contribuind la lărgirea și diversificarea procesului de consum și prin aceasta la ridicarea pe trepte superioare, pe măsura creșterii veniturilor bănești ale populației și ale economiilor bănești ale acesteia, a cererii de consum a populației și a posibilităților de satisfacere a acesteia.

Desigur, la nivel individual, microeconomic, legătura dintre mijloacele bănești ale populației și fondul de mărfuri este concretă, directă, dat fiind că veniturile bănești curente necesită mărfuri și servicii. La nivel macroeconomic, însă, interacțiunea dintre acumulările bănești ale populației și fondul de mărfuri generează îndeobște un raport calitativ, ce implică necesitatea diversificării și ridicării calității bunurilor de consum, spre care se îndreaptă din ce în ce mai mult cerințele individuale de consum, pe măsura creșterii soldului general al depunerilor populației.

Reminiscente ale tezei frînării prin economisire a procesului de consum s-au manifestat și printr-o teză complementară: că economiile populației ar reflecta cerere de consum nesatisfăcută (teză nefondată, ca și aceea a „sterilizării” de putere de cumpărare). După opinia noastră această concepție este lipsită de fundamentare științifică, deoarece confundă, pune semnul egalității între un consum voit aminat și o cerere nesatisfăcută. Este drept, în desfășurarea curentă a procesului general al dezvoltării și creșterii economice pot interveni neconcordanțe trecătoare între cererea de consum și posibilitățile de satisfacere. Aceste neconcordanțe nu constituie, însă, o particularitate care caracterizează sistemul economic socialist, în care procesul de economisire se dezvoltă mereu. Cu cât crește și se diversifică consumul cantitativ, sortimental și calitativ, cu atât mai mult se impune realizarea în acest scop de economii bănești pe măsura creșterii veniturilor și a capacității de economisire a populației.

Departate deci, de a frâna consumul populației, acumularea bănească a populației contribuie, dimpotrivă, la diversificarea lui și permite orientarea opțiunilor populației spre procurarea

de bunuri de confort din ce în ce mai ridicat. Considerăm că modalitatea de procurare a bunurilor de consum din comerțul socialist poate fi mult ușurată și prin forma de achitare a mărfurilor folosind contul curent personal deschis la C.E.C. pe baza economiilor individuale. Problema este de a găsi modalitățile de lărgire a sferei de cuprindere a operațiunilor făcute în contul curent și facilitarea procurării mărfurilor atât prin sprijinul unităților C.E.C. cât și al celor ale comerțului socialist. Aceasta — în condiții de dobândă — plătită de C.E.C. — similare cu acelea ale celorlalte instrumente de economisire.

O terminologie adecvată

STUDIUL BALANȚEI veniturilor și cheltuielilor bănești ale populației este, de fapt, studiul unor indicatori economici deosebit de importanți, care reflectă diferite aspecte și dimensiuni ale standardului de viață al populației, între care un loc important revine procesului de economisire. Deși ca realizări anuale nu are dimensiuni prea mari, acest proces capătă proporții care cresc cu fiecare an prin soldul general al depunerilor, interferându-se la nivel microeconomic cu procesul de consum, iar la nivel macroeconomic contopindu-se cu celelalte componente ale fondului mijloacelor bănești ale statului, folosite depersonalizat, în interesul construcției socialiste.

Economisirea are strânsă legătură cu procesul circulației bănești, la a cărui reglare cantitativă, în interesul asigurării echilibrului monetar și financiar, aduce o contribuție activă. De asemenea, procesul de economisire contribuie la creșterea bunăstării populației prin influența pe care o exercită asupra utilizării cu chibzuință a veniturilor bănești crescînde, provenite din muncă, pe care orînduirea socialistă le asigură tuturor membrilor societății. Economiiile bănești ale populației prezintă o importanță deosebită totodată, și pentru desfășurarea procesului reproducției socialiste lărgite, constituind o resursă suplimentară de creștere a fondului centralizat de mijloace bănești ale statului sau resurse bănești pentru acțiunile de sprijinire prin credite a dezvoltării economice și a consumului populației.

În orînduirea socialistă întreaga activitate economică este subordonată cerințelor legii fundamentale a socialismului, satisfacerii cât mai depline a nevoilor materiale și spirituale mereu crescînde ale întregii societăți, pe căile și prin mijloacele pe care știința și tehnica le-a pus la îndemîna organelor conducătoare politice și de stat. Răspunzînd acestei cerințe, influența acumulărilor bănești ale populației, creșterea depunerilor organizate ale acesteia, permit orientarea treptată, din ce în ce mai accentuată, a cererii de consum spre procurarea de bunuri necesare ridicării pe trepte superioare a nivelului de trai al populației.

Nivelul ridicat al ponderii desfacerilor de mărfuri nealimentare în volumul total al vânzărilor de mărfuri către populație se datorește în mare parte și economisirii organizate. Pe măsura dezvoltării procesului de economisire, depunerile retrase de populație de la

C.E.C. în vederea procurării bunurilor de confort pentru care s-au economisit sumele necesare acoperă o parte tot mai mare din volumul desfacerilor de mărfuri nealimentare. În timp ce în anul 1955 depunerile retrase de populație de la C.E.C. în scopul procurării de produse nealimentare au reprezentat numai 4,3% din totalul desfacerilor nealimentare, în anul 1973 această pondere a fost de 28,9%, nivel ce a sporit în continuare.

În orice caz, creșterea de sold a depunerilor populației reflectă o putere de cumpărare latentă care devine activă numai la atingerea nivelului necesar realizării scopului pentru care se economisește. Ca urmare, după părea noastră, termenul economic **cerere solvabilă**, reflectat de totalitatea disponibilităților bănești ale populației (numerar+depuneri la C.E.C.), trebuie să fie subdivizat în două elemente distincte și anume: **cerere solvabilă activă** (curentă) reprezentată de partea din venituri destinată de populație consumului curent și **cerere potențială** (latentă), exprimată de depunerile individuale ale populației la instituțiile de credit și de economiile păstrate de populație asupra sa, ca economisire neorganizată.

Apreciem că, această divizare a cererii solvabile a populației în cele două elemente este necesară mai ales cînd se apreciază puterea de cumpărare a populației comparativ cu fondul de mărfuri necesare satisfacerii cererii de consum. De asemenea considerăm că în terminologia economică se cere introdusă, alături de noțiunea de **numerar necesar circulației** și noțiunea de **sold general necesar al depunerilor populației**, spre a risipi îngrijorarea pe care o mai resimt, încă, unii economiști în legătură cu creșterea imediată a depunerilor populației la casele de economii.

În concluzie se poate arăta că pornind de la nivelul actual și previzibil al soldului general al depunerilor populației, în calculele de prognoză se impune cunoașterea posibilităților de economisire ale populației la casele de economii în conformitate cu potențialul economic în perspectivă al fiecărei unități teritorial-administrative în parte, ca un important indicator de nivel de trai, alături de indicatorii veniturilor, consumului și condițiilor de locuit ale populației, cu care, de altfel, în desfășurarea procesului general al ridicării nivelului de trai, economisirea are o strînsă legătură. Ținînd seama de faptul că nivelul de trai se caracterizează, între altele, prin gradul de înzestrare a gospodăriilor cu bunuri de confort de valoare mare și de folosință îndelungată, a căror procurare implică — sub o formă sau alta — un proces de economisire, se poate afirma că **gradul de dezvoltare a procesului de economisire reflectă, într-o măsură însemnată, nivelul bunăstării populației sau, mai exact, capacitatea acesteia, de a satisface cerințele unui standard de viață ridicat.** 3)

dr. Gh. NICULESCU-MIZIL

1) Vezi și Emilian Dobrescu, Corelația dintre acumulare și consum. Ediția politică — București, 1971, p. 23.

2) Prof. dr. Mircea Popovici, Redistribuirea micro și macroeconomică a unei părți din veniturile bănești ale populației Buletin Informativ C.E.C. nr. 3/1972.

ȘCOLI • CURENTE • ECONOMIȘTI

CONFIRMINDU-ȘI propria natură și dezmințindu-și brutal apologetii, capitalismul contemporan și-a făcut intrarea într-o nouă fază a existenței sale — faza descendentă a capitalismului monopolist de stat, cum a apreciat-o prof. T. Postolache¹ — prin cea mai puternică criză pe care lumea capitalistă a cunoscut-o de la dramaticul '29-'33 pînă azi.

Această criză, începută în 1974, nu a venit „pe neașteptate.” Ea nu constituie decît finalul legitim al unor fenomene generate de continua adîncire a contradicțiilor orînduirii capitaliste, fenomene sesizate în ultimii ani cu îngrijorare de către numeroși ideologi burghezi. Componentă și moment important în evoluția crizei generale a capitalismului, criza economică 1974-1975 a agravat criza ideologiei burgheze în general, a celei economice în special. O dată cu ea, epoca dominației cvasiabsolute a apologeticii optimiste, stabilită în primele două decenii postbelice, a luat sfîrșit. Încă din deceniul trecut ideologia economică burgheză a intrat într-o etapă în care caracterul ei mistificator, incompatibilitatea cu realitățile lumii capitaliste, sînt puse în evidență nu numai „din afară”, de către critica marxistă, ci sînt tot mai puternic confruntate cu reacții critice și contestatoare „din interior”. Cea de-a doua jumătate a deceniului trecut a fost martora unui deosebit de larg front al literaturii critice — antimonopoliste și anticapitaliste — generate, într-o importantă măsură, de valul largilor mișcări sociale care au bulversat viața politică a țărilor capitaliste.

Criza gîndirii economice burgheze, reflectată de, și în această literatură critică, a început ca o criză a

În căutarea unui nou Keynes

CRIZĂ
A OPERAȚIONALITĂȚII
POSTULATELOR
GÎNDIRII ECONOMICE
OCCIDENTALE (I)

operaționalității sale, ca o criză a iluziilor inspirate de teoriile pe care le consacrase — respectiv ca o adîncire a divorțului dintre aceste iluzii și realitatea capitalistă —, pentru a evolua într-o criză metodologică și în ultimă instanță ideologică.

Criza operaționalității teoriei economice burgheze a devenit manifestă pe măsură ce efectele antisociale ale creșterii capitaliste au căpătat un caracter tot mai evident, spulberînd speranța că prin creșterea economică vor putea fi rezolvate contradicțiile sistemului capitalist. Menținerea și adîncirea violentelor inegalități în distribuirea venitului național și a avutiei sociale — în pofida mult trîmbiteții teorii a „revoluției în venituri” ; „subdezvoltarea” gravă a serviciilor publice — învățămînt, asistență medicală, gospodărie comunală etc. — în ciuda afirmațiilor apologetice ale teoriei „statului bunăstării” ;

menținerea și continua creștere a șomajului, acest „bici” care, în S.U.A., a afectat, chiar și în cei mai buni ani, conform datelor Departamentului muncii, nu mai puțin de 11 mil. persoane, și aceasta în pofida faptului că ritmurile medii de creștere pentru principalele țări capitaliste au fost aproape triple față de media perioadei interbelice ; agravarea fenomenelor inflaționiste care nu au mai putut fi frîmate nici chiar în condiții de stagnare și recesiune — infirmînd preceptele terapeticii clasice, consacrate în legea raportului de inversă proporționalitate dintre inflație și șomaj („încă o lege pierdută pentru știința economică” — avea să declare încă în 1971 P.A. Samuelson) ; creșterea vertiginoasă a „costurilor ecologice” și a dimensiunilor risipei de resurse — negînd aserțiunea axiomatică a teoriei economice burgheze ortodoxe cum că sistemul liberei întreprinderi, a economiei de piață, este singurul care poate asigura mecanismul alocării raționale optime a resurselor, — toate acestea au demonstrat incapacitatea teoriei economice burgheze de a se constitui într-un instrument real de rezolvare a contradicțiilor pe care le generează economia capitalistă. Căci, așa cum tot mai mulți economiști burghezi sînt nevoiți să constate, între „optimumul privat capitalist și optimumul social” există un raport de tot mai agravată incompatibilitate.

Punctul cel mai înalt al acestei incapacități, expresia cea mai elocventă a crizei operaționalității teoriei economice, a constituit-o actuala criză economică. Pornind de la ideea că reorientarea intervenției statale de la „măsurî anticiclice” la măsurî de „evitare” a dereglărilor ciclice — prin lichidarea

FIȘE

Consecințele monopolizării

● În perioada 20-23 septembrie a.c. a avut loc la București un simpozion științific pe tema Consecințele economico-sociale ale monopolizării, la care au luat parte specialiști în problemele capitalismului contemporan din Bulgaria, Cehoslovacia, R.D. Germană, Polonia, România și U.R.S.S. El a fost organizat de Academia de științe sociale și politice din țara noastră, în cadrul colaborării multilaterale — în cercetarea capitalismului contemporan — dintre Academiile de științe din țările socialiste.

După cuvîntul de deschidere, rostit de președintele secției de științe economice a A.S.S.P., prof. dr. Costin Murgescu, membru corespondent al Academiei R.S.R., în care a relevat aportul științei marxiste la interpretarea capitalismului contemporan, importanța studierii fenomenului și consecințelor monopolizării, ca manifestare pregnantă a economiei capitaliste de astăzi, au fost prezentate următoarele referate :

„Interdependența dintre creșterea gradului de monopolizare și contradicțiile capitalismului în etapa actuală” — conf. dr. N. Părăluță (România), „Acțiunea monopolurilor internaționale asupra internaționalizării capitalului” — dr. H.R. Fundulis (Bulgaria), „Crisa sistemului reglementării monopolist-private a economiei capitaliste” — prof. dr. I. Iudanov (U.R.S.S.), „Marile monopoluri și politica socială” — prof. dr. V. Sadjikovski (Polonia), „Consecințele sociale ale monopolizării” — dr. N.D. Gauzner (U.R.S.S.), „Clasa muncitoare și conerbele internaționale” — dr. G. Binus (R.D.G.), „Influența procesului de monopolizare asupra situației celor ce muncesc și a condițiilor luptei de clasă” — dr. M. Melišova (Cehoslovacia), „Alienarea în condițiile dominației monopolurilor” — conf. dr. Gh. Tomescu (România), „Consecințele ecologice ale activității monopolurilor” — conf. dr. N.S. Stănescu (România) și „Critica teoriilor burgheze cu privire la urmările social-economice ale procesului de monopolizare” — dr. M. Sestacova (Cehoslovacia).

Axate pe analiza consecințelor economico-sociale ale ridicării gradului de monopolizare, aceste

comunicări au fost urmate de discuții care au dezvoltat și completat diverse laturi ale problematicii supuse dezbaterii.

Indicatorii naturali în calcularea productivității muncii

● După opinia exprimată de A. Barișeva în articolul Metodologia izmereniilor proîzvoditelnosti truda na baze naturalnih pokazatelei (Metodologia măsurării productivității muncii pe baza indicatorilor naturali), apărut în revista VOPROSI EKONOMIKI nr. 7/1976, există o nepotrivire între faptul că, în U.R.S.S., pentru caracterizarea productivității muncii la nivelul economiei naționale în ansamblu se folosește de obicei indicatorul venit național, în timp ce calcularea productivității muncii pentru diferite ramuri și întreprinderi se bazează cu precădere pe indicatorii producției globale sau a celei realizate.

Trecerea la calculul unitar al productivității muncii ar cere să se folosească la toate nivelele indicatorul producției nete sau al producției convențional nete. Aceștia se corelează în cel mai înalt grad cu venitul național,

exprimînd valoarea nou creată și măsurînd aportul întreprinderilor și al ramurilor corespunzătoare la crearea produsului social. Folosirea acestui unic indicator, arată A.B., ar contribui la menținerea comparabilității și a corelării reciproce a evaluărilor productivității muncii la toate nivelele gestiunii. În pofida unor inconveniente ale utilizării indicatorilor naturali (legate îndeosebi de deficitul de date precise, detaliate), evaluarea pe baza lor a nivelului și dinamicii productivității muncii ar contribui la ridicarea calității calculului economic nu numai în cadrul unei țări, ci și pentru comparații pe plan mondial.

La contraargumentul, adesea invocat în literatură, că indicatorul producției nete este foarte sensibil la disproporțiile dintre prețuri, ceea ce poate denatura mărimea reală a valorii nou create în diferite ramuri sau întreprinderi, A.B. arată că prețurile economice fundamentale sînt o condiție necesară pentru orice indicator, dar admite că indicatorul producției nete este, în sensul arătat, mai sensibil decît ceilalți indicatori. Autorul propune ca remediu utilizarea indicatorilor naturali pe baza se-

decalajului dintre PNB potențial și cel real și deci prin asigurarea unui „ritm optim de creștere”, New Economics-ul, sau „noua știință economică”, afirma prin glasul lui J. Tobin (fost consilier prezidențial și presedinte în 1971 al Asociației Americane de economie) că „tocmai creșterea economică și nu fluctuațiile... constituie principala lege a capitalismului contemporan”, că „astăzi crizele nu mai pot apare decât ca rezultat al unei politici greșite...”. Iată însă că mecanismul orb al economiei capitaliste înfirmă cu brutalitate aserțiunile despre „noua lege” a capitalismului contemporan. Și cauza nu trebuie căutată în caracterul „eronat” sau „neadecvat” al politicilor promovate, ci în însăși natura sistemului economic capitalist care și exclude posibilitatea asigurării unui echilibru economic dinamic constant. Cum consemna L'EXPRESS, „Crisa demonstrează că societățile noastre (capitaliste, n.n.) sînt astfel organizate încît nu se mai pot menține în echilibru...”. Referindu-se la alterarea raportului „clasic” de inversă proporționalitate dintre inflație și stagnare (sau depresiune), respectiv somaj — P. Samuelson, laureat al premiului Nobel, declara dezarmat că „în stadiul actual al științei noi nu știm să formulăm un tratament adecvat”. Robert Triffin, J. Robinson, A. Sauvy, J.K. Galbraith, J. Attali ș.a. vorbesc deschis despre „falimentul” teoriei economice burgheze, despre incapacitatea ei de a oferi răspunsuri „operationale” problemelor tot mai grave cu care capitalismul este confruntat. Cauza? Evident, nu „lipsa instrumentarului” adecvat de analiză, sau „utilizarea greșită a tehnicilor moderne” (W. Heller). Căci criza gândirii economice burgheze contemporane nu este pur și

simpliciter o criză a operaționalității sale — ea este o criză a teoriei înseși, constînd în caracterul inadecvat, denaturat, al descrierii și explicării proceselor economice. Criza operaționalității își are sorginea în criza teoriei. Numeroși economiști lucizi din Occident își îndreaptă ochiul critic către „neajunsurile ideilor fundamentale ale economics-ului”. Fr. Perroux arată că „economia capitalistă, așa cum este ea prezentată în conceptualizările și modelările «științei» ortodoxe, nu este inteligibilă”. După J.K. Galbraith, economics-ul burghez nici nu este în primul rînd o știință explicativă ci... un instrument care contribuie la „exercitarea puterii... în sensul că servește scopurilor celor care au puterea în sistem”. Fr. Perroux se exprimă în aceiași sens: „conceptualizarea economică (burgheză n.n.) în starea ei prezentă nu este neutră: ea este o ideologie disimulată într-un sistem de concepte aparent curate, distincte și operaționale”.

Evident, nu caracterului ideologic în sine al teoriei economice trebuie să i se impute, inconsistența științifică a acesteia, ci naturii ideologiei pe care o promovează — „ideologie de justificare... a capitalismului actual”, cum foarte lucid și ferm precizează economistul francez, o ideologie care... favorizează pe deținătorii puterii economice, permițându-le să o păstreze. În schimb, ea abate atenția de la fenomenele a căror recunoaștere și analiză ar fi periculoasă pentru «ordinea socială» actuală”.

În această ideologie conservatoare — a cărei bază este legitimizarea implicită sau chiar explicită a statu-quo-ului social — își are originea atît criza teoriei

economice burgheze cit și cea a operaționalității sale. Pentru ca noțiunile pe care le utilizează să aibă o reală valoare explicativă, să nu fie simple „alibiuri”, cum le numește Fr. Perroux, pentru ca teoria economică să intre în concordanță cu realitatea economică, ea ar trebui să-și renege premisele, să se depășească ideologic.

Bineînțeles, teoria burgheză nu ar mai fi ea însăși dacă și-ar propune cu adevărat investigarea fundamentului social a cărui expresie sînt postulatele sale economice. În consecință, eforturile se îndreaptă inevitabil spre găsirea vreunui postulat nou, care, fiind în esență compatibil cu structura socială existentă, să ofere totodată, pe baza unor corective, o soluție miraculoasă.

Conștiința unei asemenea necesități este cu fiecare zi tot mai largă și lumea burgheză caută un nou Keynes care să o realizeze.⁹

Vasile PILAT

¹ T. Postolache, Capitalismul monopolist de stat. București, 1975, p. 11.

² Mishan Ezra, The Costs of Economic Growth, New York, 1971.

³ Vezi: Revista economică, nr. 8, 1975, p. 22—23.

⁴ W. Heller, What's Right with Economics? In: American Economic Review march, 1975.

⁵ Fr. Perroux, Les conceptualisations implicite et les limites de la modelation en économie. In: Cahiers de l'ISEA, Serie „Economics et sociétés” nr. 12, 1970.

⁶ J.K. Galbraith, Economics and the Public Purpose p. 7.

⁷ Fr. Perroux, loc. cit.

⁸ Idem.

⁹ H. Lepage, L'Economie en quête d'un nouveau génie In: Entreprise, nr. 14, martie, 1970.

lecției unor produse reprezentative ale totalității supuse măsurării.

Revizuirii ale previziunilor energetice

● După cum informează revista REVUE GÉNÉRALE DE THERMIQUE (Franta) nr. 172 1976, în S.U.A., în cadrul cercetărilor referitoare la „proiectul independentă” și la autarhia energetică a țării, Administrația federală a energiei și-a revăzut aprecierile, prezentînd guvernului un nou raport asupra evoluției aprovizionării energetice a S.U.A. în 1985. Potrivit noului raport, ritmul mediu de creștere a cererii de energie ar urma să fie micșorat la numai 2,8%¹, față de 3,6%² cit a fost în cursul celor două decenii anterioare. De remarcat că specialiștii își reconșideră părerile în legătură cu aportul energiei nucleare la acoperirea consumului. Ca urmare, rolul energiei nucleare a fost sensibil micșorat, puterea instalată în 1985 urmînd a fi numai 142.000 MW, față de 204.000 MW cit se prevăzuse anterior. În același timp, ponderea cărbunelui utilizat în centrale va crește simțitor, consumul prevăzută fiind

de 700 milioane tone, față de 392 milioane tone cit este consumul actual. Specialiștii Administrației apreciază că în anul 1985 aportul noilor energii la acoperirea cererii de consum va fi de numai 1%³.

Noi metodologii în studierea organizațiilor internaționale

● Cu cîteva zile în urmă s-au încheiat la București lucrările seminarului internațional dedicat noilor metodologii de studiere a organizațiilor internaționale. Organizat de Universitatea din București, Academia de Științe Sociale și Politice și Federația Mondială pentru Studiul Viitorului (F.M.S.V.), seminarul a continuat o inițiativă românească în materie: în 1974 a avut loc, la Poiana Brașov, o primă întîlnire științifică internațională dedicată dezbaterii demersului matematic în analiza relațiilor internaționale.

În cursul seminarului, orientările și posibilitățile analizei structurale și cantitative au fost explorate de M. Makita, în comunicarea dedicată metodelor prezente și tendințelor metodologice noi în studiul organizațiilor

internaționale. V. I. Liubcenko (U.R.S.S.) a trecut în revistă eficiența modelelor matematice aplicate organizațiilor internaționale. Prof. Johan Galtung (Universitatea din Oslo, președintele F.M.S.V.) a dezvoltat un demers matematic aplicat conștiinței structurale.

Acestor preocupări li s-au adăugat demersurile bazate pe teoria sistemelor (Tord Hoivik, M. Botez și S. Celac), pe teoria informației (conf. S. Guiașu), pe teoria deciziei (A. V. Gheorghe și T. C. Ionescu), pe semiotică (prof. Solomon Marcus) sau pe încercarea de a dezvolta indicatori sepiciici în măsurarea fenomenelor internaționale (N. Moraru și N. Șteflea). Intervențiile acad. O. Onicescu și prof. G. Adler Karlsson au completat această orientare de tip teoretic. În continuarea analizei „din afară”, o serie de participanți la seminar (prof. D. Vaida, dr. J. Jaz), au discutat modelele și metodologiile de studiu și organizare „din interiorul” organizațiilor internaționale.

În sfîrșit, intervențiile lui L. R. Shahani (ambasadoarea Filipinelor în România), B. R. Deva-rajan (reprezentantul P.N.U.D.),

FIȘE

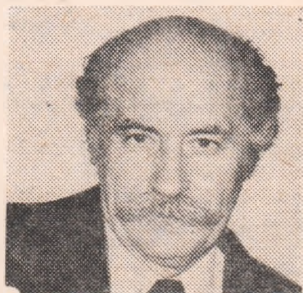
sau Th. Keller (directorul Centrului european pentru învățămîntul superior) și comunicările lui I. Voicu (despre creșterea rolului O.N.U. ca forum global), sau R. Neagu (despre adaptarea O.N.U. la cerințele lumii contemporane) au adăugat seminarului un compartiment operațional, strîns legat de practica curentă a activității internaționale și de inițiativele românești pentru ridicarea eficienței și rolului O.N.U. în lumea contemporană.

Discuțiile purtate au scos în lumină interesul real al seminarului, posibilitățile mari ale metodologiilor noi în studiul organizațiilor internaționale și importanța lor pentru îmbunătățirea activității acestora. În sfîrșit, majoritatea vorbitorilor au subliniat contribuția românească deosebită la dezvoltarea unor concepte, modele și demersuri metodologice în studiul fenomenelor internaționale.

CONVORBIRI
ECONOMICE

CU

JANEZ STANOVNIK

Secretar executiv al Comisiei Economice
O.N.U. pentru Europa

Utilizarea pământului — o problemă economică și socială

• Care considerați că este semnificația organizării celei de a X-a conferințe regionale pentru Europa a F.A.O., în cooperare cu C.E.E./ O.N.U. ?

— Mi se pare foarte semnificativ în primul rând faptul că această conferință a avut loc la București pentru că România a urmat după al doilea război mondial o cale a creșterii economice în multe privințe foarte originale, care prezintă o importanță europeană. Consider că, în consecință, experiența românească oferă multe învățăminte pentru continentul nostru, deși multe țări sînt mult mai dezvoltate decît România. Faptul că România a urmat o cale socialistă de dezvoltare și că a realizat transformări economice remarcabile într-o perioadă relativ scurtă este un fenomen istoric care merită toată atenția.

Mi se pare de asemenea important faptul că amintita conferință a avut loc la București în acest moment, la numai un an după încheierea cu succes a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa de la Helsinki, la care România a adus o mare contribuție, în special în domeniul economic. Conferința general-europeană a creat un climat cu totul nou pentru cooperarea între toate statele europene și acest fapt, prin el însuși, oferă o dimensiune foarte importantă climatului general în care s-a desfășurat această conferință regională a F.A.O. de la București.

În sfîrșit, schimbări importante s-au petrecut și în lume, la care România de asemenea și-a adus o contribuție foarte importantă. Mă gîndesc la sesiunea UNCTAD de la Nairobi, la reuniunea la nivel înalt a țărilor nealiniate de la Colombo, la reuniunea privind cooperarea între țările în curs de dezvoltare din Mexic, toate desfășurate în lumina ultimei sesiuni extraordinare a Adunării Generale a O.N.U., care a reconfirmat hotărîrea țărilor în curs de dezvoltare ale lumii, dintre care face parte și România, de a milita pentru o nouă ordine economică internațională.

Conferința amintită a avut pe ordinea sa de zi două probleme economice fundamentale. Primul subiect de pe ordinea de zi a fost evoluția agriculturii în țările în curs de dezvoltare din Europa și în regiunile cu condiții mai puțin favorabile ale Europei, iar al doilea subiect a fost planificarea utilizării pământului și necesitatea viitoare de terenuri. Cred că ambele probleme țin de esența problematicii economice a zonei C.E.E./O.N.U. și, în multe privințe, și a lumii.

În ceea ce privește prima problemă, cred că avem de a face cu problema fundamentală a concentrării dezvoltării economice în țările mai dezvoltate și cu cea a naturii creșterii economice care,

cînd are loc spontan, tinde să se producă în principalii poli sau centre de dezvoltare economică, tinzînd în același timp să lase în urmă regiunile mai puțin dezvoltate sau cu condiții mai puțin favorabile. Este vorba de un fenomen valabil pentru economia națională și cu atît mai valabil pentru economia mondială. În procesul spontan, stimulat numai de mecanismul pieței, există o tendință ca economia să crească acolo unde există deja o acumulare de creștere. Explicația acestui fapt este foarte simplă: existența așa numitei infrastructuri (energie, locuințe, șosele, canalizare, rețele de transport etc.).

Dacă se urmărește o dezvoltare economică mai echilibrat distribuită, acest lucru este la prima vedere mai costisitor, pentru că o fabrică construită într-un cîmp gol presupune amenajarea de rețele de apă, de electricitate, locuințe, drumuri și aceasta este costisitor. Dar acest fenomen este strîns legat de justiția socială și de egalitate. În lume se constată că țările care sînt deja bogate tind să devină tot mai bogate, iar țările sărace sînt condamnate să rămînă sărace sau chiar să devină relativ și mai sărace, din cauza acestei dezvoltări spontane care conduce la concentrare.

Deoarece acest fenomen a provocat în lume mari tensiuni economice și politice, conflicte sociale, a început să se vorbească despre tendința de redistribuire. După părerea mea, acest lucru trebuie înțeles nu ca o necesitate de a redistribui averea și venitul după ce ele au fost create în altă parte, ci că este necesar să fie mai bine distribuite oportunitățile în primul rînd pentru a crea acest venit acolo unde se resimte o acută lipsă.

În consecință, după părerea mea, adevărata problemă a justiției și egalității în economia națională și în economia mondială este amplasarea mai echitabilă a oportunităților pentru dezvoltare. În această privință sînt multe de învățat de la România, care a urmat o cale de dezvoltare economică în care industrializarea nu s-a concentrat asupra unei singure regiuni, ci a fost descentralizată pe întreg teritoriul țării. În felul acesta s-a creat posibilitatea ca populația devenită excesivă în agricultură pe măsura mecanizării și modernizării acesteia să capete locuri de muncă nou create în industrie. Creînd noi locuri de muncă s-a asigurat o majorare a veniturilor, evitîndu-se problema distribuției inegale a venitului.

Dar această afirmație nu este valabilă numai pe planul unei țări, ci și pe plan mondial. În consecință cred că ceea ce țările în curs de dezvoltare cer astăzi cînd vorbesc de o nouă ordine economică internațională nu este caritate, mai ales sub forma ajutorului, prin care să fie compensate pentru faptul că nu pot să obți-

nă veniturile necesare, ci mai curînd schimbarea structurii economiei mondiale într-un astfel de mod încît progresul economic și în consecință social și tehnologic să fie mai egal distribuit în lume. Datorită acestui fapt consider că tema dezvoltării — agricultura fiind o parte integrantă a acestei dezvoltări — trebuie analizată împreună cu cea a regiunilor cu condiții mai puțin favorabile. După părerea mea, dezvoltarea inegală a unei economii naționale este analogă din punct de vedere teoretic cu dezvoltarea inegală a economiei mondiale, în care cei bogați tind să devină și mai bogați, iar cei săraci și mai săraci. În consecință, cred că România, care a urmat o cale nouă în dezvoltarea ei economică, cu rezultate pozitive evidente, constituie un loc foarte bun pentru discutarea unui asemenea subiect, al planificării utilizării pământului, care, așa cum am subliniat la deschiderea conferinței, este intim legat de primul.

• V-ați referit în conferință la cauzele multiple ale diminuării suprafețelor agricole și la necesitatea unor acțiuni comune pentru utilizarea tuturor rezervelor în folosul agriculturii...

— În trecut se considera că terenurile sintatit de abundente încît nu este nici un motiv de îngrijorare în privința disponibilității lor. Problema care se pune astăzi este dacă suprafața planetei noastre este suficient de întinsă, dacă există destule resurse pentru a permite acoperirea trebuințelor omenești de bază, care nu cuprind numai nevoia de hrană, ci și pe cea de adăpost, de îmbrăcăminte etc. Răspunsul meu este afirmativ. Există resurse bogate, dar trebuie să economisim aceste resurse, să le gospodărim mult mai rațional decît am făcut-o pînă acum. Consider că este în mod sigur irațional ca o activitate economică să se dezvolte vertiginos pe seama alteia.

Problema conflictului dintre diferitele utilizări ale pământului se pune nu numai între agricultură și silvicultură, ci și între acestea și nevoile urbanizării, nevoile industriale, de transport, de recreere și turism și multe altele.

Avem de a face deci cu un fenomen economic cu totul nou, pe care nu-l putem aborda numai din punctul de vedere al așa numitei planificări fizice împărțind terenul în zone. Este, după părerea mea, o problemă economică esențială, dar în mare măsură și o problemă socială, pentru că modul în care pământul este gospodărit influențează profund și relațiile dintre oameni. Dacă cineva dispune de toate drepturile asupra pământului și îi exclude pe ceilalți de la utilizarea acestei resurse unice, acest fapt creează în mod necesar probleme sociale. În consecință cred că această problemă extrem de importantă ar putea fi soluționată numai într-un mod cuprinzător, în care problema va fi abordată simultan din punct de vedere economic, sociologic, tehnologic, chiar și cultural așa spune și desigur foarte mult și din punct de vedere al mediului. Datorită existenței conflictelor dintre diferitele utilizări, aceste conflicte se reflectă în poluare, în comportarea irațională a omului față de această resursă limitată care este solul.

Din toate aceste motive cred că deși această conferință regională poate fi considerată mai redusă ca obiectiv, prin temele dezbătute a fost una din cele mai importante.

Interviul de
Dinu DRAGOMIRESCU

Manila, 4 — 8 octombrie: Sesiunea anuală a F. M. I. — B. I. R. D.

SPRE CLARIFICĂRI DE POZIȚII ÎN SPRIJINUL COOPERĂRII VALUTAR-FINANCIARE INTERNAȚIONALE

ÎN FIECARE TOAMNĂ, sesiunea comună a Fondului Monetar Internațional și a Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare constituie un prilej de trecere în revistă, de dezbateri și clarificare a unor probleme fundamentale pentru viitorul relațiilor valutare-financiare internaționale. Discuțiile și confruntările de teze, contactele personale dintre reprezentanții celor aproape 130 de state membre — miniștri de finanțe și guvernatori de bănci centrale — au fost întotdeauna de natură, dacă nu să ducă la decizii imediate, cel puțin să pregătească terenul pentru acțiuni viitoare concertate. Însuși faptul că există un cadru organizat pentru participarea celui mai mare număr de specialiști care poate fi reunit în condițiile actuale, sub genericul întăririi colaborării și cooperării internaționale, în scopul dezbaterii problemelor dintr-un domeniu cunoscut altădată ca fiind sediul preferat al unor mișcări centrifuge, poate fi apreciat drept un lucru pozitiv, deși nu în totul satisfăcător.

Fază conjuncturală cu persistente fenomene negative

SESIUNEA F.M.I.-B.I.R.D. din acest an se va ține în condiții economice, financiar-valutare și politice dificile.

Rapoartele de activitate ale acestor organisme apreciază că la mijlocul lui 1976, economia mondială se afla în curs de redresare după „cea mai severă recesiune din ultimele patru decenii”. Deși producția din țările capitaliste industriale se dezvoltă într-un ritm satisfăcător, iar rata inflației, cum se afirmă în rapoarte, era considerabil inferioară celei din 1974 și din prima jumătate a anului 1975, atât șomajul cât și inflația au rămas „excepțional de ridicate pentru o fază preliminară a redresării ciclice”. Cererea de consum și producția nu au crescut suficient pentru reducerea șomajului și a capacității de producție excedentare, și totuși expansiunea a fost suficient de vioaie pentru a provoca îngrijorare în cercuri largi cu privire la riscul unei reinnoite accelerări a creșterii prețurilor.

Rapoartele trec în revistă măsurile luate într-o serie de state occidentale în vederea reducerii inflației — preocuparea nr. 1 în Occident — și pentru preîntâmpinarea accelerării proceselor inflaționiste. Totodată, este subliniată grija de a nu se declanșa prin aceste măsuri impulsuri negative „pe frontul șomajului”, precum și dificultatea „excepțională” de a se realiza într-un viitor nu prea îndepărtat o stabilitate rezonabilă a nivelului prețurilor.

Se recunoaște că inflația și recesiunea din țările capitaliste industriale au exercitat o influență puternică asupra comerțului mondial, ca și asupra evoluției economice din țările neindustrializate ale lumii. Volumul total al comerțului mondial a scăzut cu 4—5% între 1974 și 1975, însă începând cu mijlocul anului 1975, tendința a fost răsturnată, volumul comerțului mondial crescând în prima jumătate a anului curent cu un ritm mediu anual de 10%, ca urmare în primul rând a aprovizionărilor cu materii prime determinate de redresarea conjuncturală.

Aceste aprovizionări au creat, în unele țări în curs de dezvoltare producătoare de materii prime, condiții pentru îmbunătățirea situației balanțelor de plăți care în 1975 s-au încheiat cu deficite uriașe: 37 miliarde de dolari pentru ansamblul țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol și 14 miliarde de dolari pentru țările mai avansate producătoare de materii prime. Concomitent, excedentul balanței de plăți a țărilor exportatoare de petrol s-a redus de la 67 miliarde de dolari în 1974, la circa 35 miliarde în 1975, cu o tendință de reluare a ascensiunii în prima jumătate a lui 1976 sub influența creșterii ciclice a cererii mondiale de petrol.

Produsul național brut al țărilor industriale a scăzut în 1975 cu circa 1,5%, după ce în 1974 avusese loc o stopare a creșterii, iar în 1973 se înregistrase o creștere de 6%.

Finanțele internaționale: echilibrări și interpretări

DIN PUNCT DE VEDERE VALUTAR-FINANCIAR, situația economică neomogenă, inclusiv inflația de proporții diferite din țările capitaliste dezvoltate, s-au repercutat cu mai multă sau mai puțină intensitate asupra evoluției cursurilor valutare. Lira sterlină și lira italiană, iar mai târziu și francul francez au suferit scăderi importante de cursuri în prima jumătate a anului 1976, în timp ce alte monede principale din Occident au realizat creșteri de curs. Caracteristica principală a perioadei este apreciată ca fiind aceea că înseși țările care au avut intenția să neutralizeze oscilațiile de curs ale monedelor lor pe piață, printr-o largă utilizare a rezervelor lor valutare, au fost forțate în unele situații — sau au găsit că este preferabil — să lase cursurile să floteze liber, chiar dacă această libertate ducea la variații exagerate ale cursurilor.

Experiența ultimilor trei ani — menționează raportul F.M.I. — a dovedit existența unei strînse corelații între mișcarea prețurilor și modificările de cursuri. Tendința celor mai multe dintre cursurile înregistrate în perioada flotării a fost larg comensurată cu diferențele de ritm ale inflației interne.

Din punct de vedere financiar, atenția principală a fost îndreptată spre sprijinirea țărilor care au înregistrat deficite ale balanței de plăți. Dezechilibrele de balanță au fost atât de mari în această perioadă, necesitățile de finanțare au crescut atât de mult, încât creditele în valută acordate de Fondul Monetar Internațional țărilor membre pentru echilibrarea balanțelor au ajuns la un nivel record: în timp ce în cursul întregului an 1975, totalul acestor credite a fost de 4,7 miliarde de D.S.T., numai în prima jumătate a anului 1976 el s-a ridicat la aproape 5 miliarde (circa 6 miliarde de dolari S.U.A.).

Rămânând în domeniul finanțelor internaționale, trebuie menționată încheierea lucrărilor — care au durat peste patru ani — privind modificarea statutului F.M.I., proiectul noului statut fiind difuzat țărilor membre spre aprobare. Acest proiect a fost apreciat pozitiv în comentariile internaționale, considerându-se că la elaborarea lui au fost avute în vedere schimbările fundamentale care s-au produs în ultima perioadă în condițiile economice și politice mondiale și că, pornindu-se de la necesitatea unei abordări realiste a problemelor monetare și financiare, a fost legalizată situația monetară prezentă (în-deosebi flotarea cursurilor valutare), îmbunătățindu-se funcționarea Fondului și asigurându-se în continuare poziția acestui organism ca centru al cooperării și consultărilor monetare internaționale.

Au existat însă și aprecieri diferite, aducându-se critici, în-deosebi în Franța, în sensul că statutul modificat al F.M.I. ar reflecta „incapacitatea lumii contemporane de a stăpâni și reglementa relațiile monetare internaționale”, ar consfinți instabilitatea monetară actuală și ar reflecta tendințele de eliminare treptată a aurului din sistemul monetar internațional. Pe de altă parte, în Occident s-a relevat o anumită animozitate manifestată în S.U.A. față de proporțiile pe care le-a luat în ultima vreme activitatea B.I.R.D., considerându-se că aceasta ar reduce rolul capitalului privat american în finanțarea dezvoltării și, cu aceasta, influența S.U.A. asupra acestei finanțări.

Limitele unor acțiuni și noi pași într-un proces evolutiv

AFARĂ DE MODIFICAREA STATUTULUI, în ultimul an au fost definitive în cadrul F.M.I.: cea de-a 6-a revizuire generală a cotelor de participare a țărilor membre la Fond, care a dus la majorarea cu circa 10 miliarde de DST a acestor cote, ajungându-se la un total de 39 miliarde de DST, (circa 47 mi-

liarde de dolari S.U.A.); organizarea unui **Fond de sprijin** în scopul ajutorării țărilor celor mai slab dezvoltate pentru echilibrarea balanțelor de plăți; modificarea sistemului de **finanțare compensatoare**, în sensul lărgirii accesului țărilor membre la această finanțare destinată acoperirii sumelor temporar neîncasate din export și care provoacă dezechilibre ale balanței de plăți; majorarea cu 45% a fiecărei tranșe de credit care poate fi obținută de la F.M.I. de o țară membră (până la intrarea în vigoare a noului statut); **reducerea deținerilor de aur** ale F.M.I. cu o treime (50 mil. uncii), din care 50% (25 mil. uncii) prin vânzare la licitații publice periodice în beneficiul țărilor în curs de dezvoltare, iar celelalte 50% prin restituire proporțională către țările membre, pe baza cotelor de participare, la prețul de 35 DST uncia.

A fost desigur un an bogat în acțiuni, mai ales dacă ne referim la situația internațională complexă în care ele s-au desfășurat. Aprecierea rezultatelor trebuie făcută, bineînțeles, în contextul marilor obiective ale cooperării valutare-financiare internaționale.

Astfel, este incontestabil că modificarea statutului F.M.I. era necesară, vechiul statut devenind inoperant prin prăbușirea sistemului monetar internațional în 1971. Nu trebuie însă creată impresia că noul statut echivalează cu reforma sistemului monetar internațional, că el ar crea premisele pentru o nouă ordine monetară internațională și, ca atare, că nu ar mai fi cazul să fie continuate lucrările de reformă. Există și anumite cercuri, care caută să acrediteze opinia că „n-ar mai exista interes” pentru elaborarea unui nou sistem monetar internațional. Realitatea este însă că noul statut al F.M.I. se limitează la legitimarea și recunoașterea formală a practicilor existente, în încercarea de a adapta Fondul la condițiile dificile care caracterizează actuala etapă a vieții economice internaționale. Este greu de crezut că există cineva care să susțină sincer că noul statut ar reprezenta altceva decât un provizorat și, prin urmare, că n-ar mai fi nevoie de noi eforturi pentru realizarea unui sistem monetar internațional care să reprezinte efectiv un pas înainte în gândirea și organizarea relațiilor valutare-financiare dintre țările lumii.

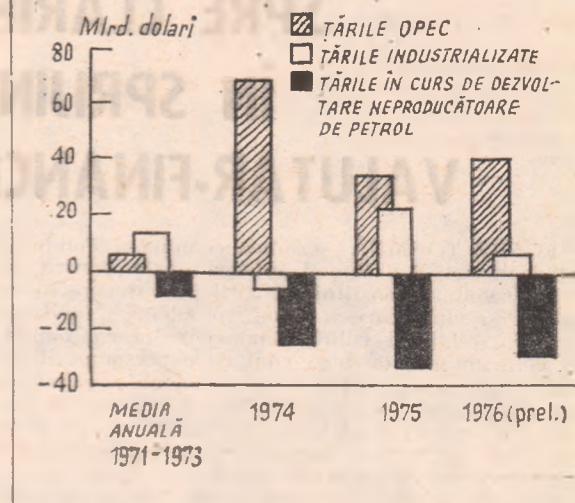
În pofida unor rezistențe interesate în temporizarea acestor eforturi, lucrările începute de fostul Comitet al celor 20 și încheiate brusc înainte de a se fi realizat un proiect încheiat al reformei vor trebui reluate neîntârziat. Dealtfel, însuși directorul general al F.M.I., H. Johannes Witteveen, a declarat că modificarea statutului F.M.I. „reflectă faptul că ne aflăm probabil într-o perioadă în care trebuie să evoluăm treptat spre revizuirea și reforma sistemului monetar internațional” și că modificarea statutului „constituie un pas important în acest proces evolutiv”. Această caracterizare corespunde, după părerea noastră, pe deplin realității și este remarcabil că ea emană de la însăși conducerea Fondului.

Sprijin mai substanțial pentru lichidarea subdezvoltării

TOTODATĂ, nu se poate să nu se releve faptul că în perioada care s-a scurs de la ultima sesiune au fost făcute puține progrese în ce privește soluționarea marilor probleme care stau în fața omenirii și care condiționează instaurarea unei noi ordini economice mondiale și, în cadrul ei, așezarea pe baze noi a relațiilor valutare-financiare internaționale. Cursa înarmărilor s-a intensificat, reprezentând o uriașă povară materială și financiară pe umerii popoarelor și în același timp un grav și permanent pericol pentru pacea și viața omenirii; nu au fost lichidate diferitele obstacole artificiale din calea dezvoltării unor relații economice libere, fără discriminări și condiții politice, a unei largi cooperări tehnico-științifice și în alte domenii; nu s-au depus eforturi suficiente pentru rezolvarea problemei lichidării decalajelor dintre țările în curs de dezvoltare și cele dezvoltate, pentru găsirea soluțiilor corespunzătoare realizării progresului economic și social cit mai rapid al țărilor rămase în urmă. Este firesc ca un nou sistem monetar internațional, ca și un succes deplin al activității F.M.I. și B.I.R.D. în domeniul valutare-financiar internațional să nu poată fi concepute decât prin intensificarea colaborării și cooperării internaționale pentru realizarea marilor obiective economice și politice ale lumii contemporane.

În legătură cu activitatea B.I.R.D., trebuie evidențiate nevoile crescînde de resurse ale țărilor în curs de dezvoltare și încercările meritorii ale băncii pentru a corespunde acestor nevoi. Față de 777 milioane de dolari cit au însumat împrumu-

BALANȚA PLĂȚILOR CURENTE A ȚĂRILOR NESOCIALISTE

Sursa: GATT. International Trade 1975/76 Geneva.

turile acordate de B.I.R.D. în 1967, s-a trecut în 1970 la 1,58 de miliarde, iar în 1976 la aproape 5 miliarde. Împreună cu afiliatele ei — Asociația Internațională pentru Dezvoltare (A.I.D.) și Societatea Financiară Internațională (S.F.I.), B.I.R.D. a acordat și se mai prevede să acorde în acest an împrumuturi în sumă de 6,9 miliarde de dolari, cu corectivul că inflația a redus, în cifre constante, ritmul de creștere a capitalurilor împrumutate.

Ținînd seama de nevoile de capital ale țărilor în curs de dezvoltare, precum și de dificultățile procurării de capitaluri de pe piață în actualele condiții ale acestei piețe, s-a propus ca principala activitate a băncii să fie aceea de sprijinire a țărilor celor mai slab dezvoltate, iar celelalte țări în curs de dezvoltare să continue să beneficieze de împrumuturi, însă într-un volum mai redus și cu termene de rambursare mai scurte. În ce privește condițiile de dobîndă, s-a stabilit ca de la 1 iulie 1976, dobînda medie a B.I.R.D. să fie revizuită periodic și ajustată în funcție de dobînda medie ponderată a capitalurilor împrumutate de bancă de pe piață în cursul ultimelor 12 luni, la care se adaugă 0,5%. Aceste măsuri vor face desigur, obiectul criticilor din partea țărilor în curs de dezvoltare, avînd în vedere că B.I.R.D. a fost creată cu scopul de a acorda împrumuturi în condiții mai avantajoase decît cele ale pieței.

★

Așa cum se arăta la început, sesiunea F.M.I. — B.I.R.D. din acest an nu va lua decizii hotărîtoare pentru reglementarea relațiilor valutare-financiare. Este însă probabil că se vor produce anumite clarificări de poziții în unele sectoare ale acestor relații.

Una din ele va putea fi aceea cu privire la oportunitatea reluării în curînd a discuțiilor privind reforma sistemului monetar internațional, știut fiind că nici nu a intrat încă în vigoare statutul modificat al F.M.I. pentru a se putea aprecia rezultatele aplicării lui. În discuții se vor polariza probabil două atitudini: una de negare a acestei oportunități, alta de afirmare a ei de către acele țări care au de pierdut din actuala instabilitate a raporturilor valorice dintre monede, patronată de viitorul statut.

O altă clarificare de poziții ar putea avea loc în problema aurului. Numeroase sînt țările care nu sînt satisfăcute de acordul privitor la utilizarea unei treimi din aurul deținut de F.M.I. S-ar putea ca ele să înfrunte pe inițiatorii acestui acord și să ceară ca problema restului de două treimi să fie soluționată în alt mod, mai lipsit de riscuri pentru țările în curs de dezvoltare.

În sfîrșit, s-ar mai putea cita problema celei mai bune căi de finanțare a dezvoltării: calea bilaterală, susținută de S.U.A., sau calea multilaterală, preconizată de B.I.R.D. împreună cu numeroși susținători.

Asupra unui aspect pare să existe în mod cert o unanimitate: necesitatea cooperării ca mijloc de realizare a unor relații valutare-financiare mai bune decît cele din prezent.

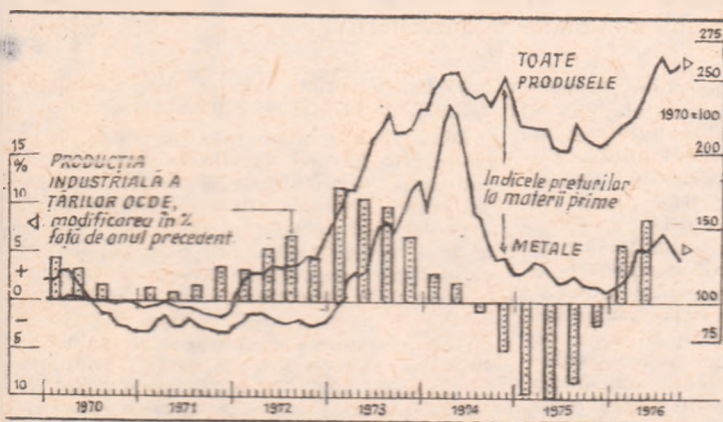
dr. Costin KIRIȚESCU

TENDINȚE - CONIUNCTURI

Prețul metalelor și curba producției industriale

RITMUL mai lent decît se așteptase al redresării conjuncturale în țările industrializate, stocurile mari constituite în timpul recesiunii și încă neresorbite, precum și recoltele relativ bune în țări mari producătoare de cereale ar fi principalele cauze ale creșterii mai lente a prețurilor la materii prime în luni-

le și săptămînile recente. E-mițînd această explicație, The Economist constată în același timp că unele creșteri de prețuri au fost excesive: de exemplu, la metale ele au reprezentat 20% de la începutul anului (conform indicelui întocmit de săptămînalul londonez, pe baza prețurilor în dolari) și încep abia acum să se încetinească. Graficul publicat de aceeași revistă tinde să ilustreze un paralelism între evoluția indicelui prețurilor la metale și curba producției industriale a principalelor țări capitaliste dezvoltate, grupate în O.C.D.E.

Importul de cereale

UN RAPORT publicat de Ministerul agriculturii din S.U.A. cu privire la perspectivele importului de cereale (inclusiv cele furajere) rețeră tendințe diferențiate pe principalele țări capitaliste importatoare.

Importurile de cereale ale Europei occidentale s-au menținut aproximativ la același nivel mediu anual, de 22-24 mil. tone în ultimele decenii, scăderea importurilor efectuate de țările Pieței Comune (sub efectul creșterii producției proprii) fiind compensată de creșterea achizițiilor altor țări vest-europene. Se așteaptă că în deceniul următor volumul importurilor de cereale ale Europei occidentale ar putea să se reducă pînă la 10-15 mil. tone pe an. În ceea ce privește Japonia, alt mare importator de cereale de la circa 4 mil. tone în 1960 la 15 mil. tone în exercițiul 1975, necesitățile sale de import pe anul 1985 sînt evaluate la minimum 30 mil. tone. Se consideră că numai importurile de boabe le sou vor spori continuu în eguile menționate, chiar dacă ritmul creșterii lor se va ncruti intrucitru.

Colaborare R.D.G. — Polonia

VOLUMUL planificat al schimburilor reciproce de mărfuri dintre R.D.G. și Polonia pe anii 1971-1975 a fost depășit cu 40%, realizîndu-se un nivel dublu față de cel din perioada 1966-1970. În conformitate cu noul acord comercial, în anii 1976-1980 volumul schimburilor va însuma 8,6 mlrd. ruble.

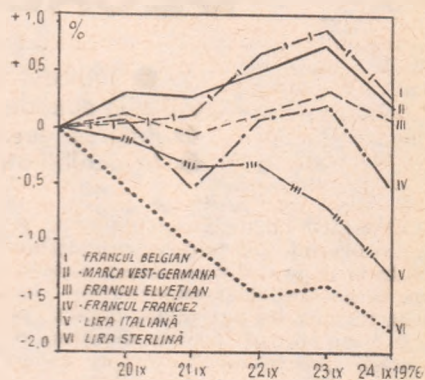
În cadrul colaborării economice și tehnico-științifice dintre cele două țări (îndeosebi în construcții de mașini, în industria chimică și cea metalurgică) au fost încheiate pînă acum peste 100 de acorduri privind specializarea și cooperarea în producție. Se prevede că în 1980 ponderea mașinilor și utilajelor livrate pe baza acestor acorduri va reprezenta 35% din volumul total al schimburilor reciproce, iar ponderea articolelor chimice — 47%. Recent au fost semnate noi acorduri de colaborare bilaterale în domeniul transporturilor prin conducte, al construcțiilor și al schimbului de licențe.

EVOLUȚII MONETARE

INTERVALUL 20-24. IX. 1976 s-a caracterizat printr-o evoluție contradictorie a dolarului S.U.A. În prima parte a intervalului dolarul a înregistrat o depreciere față de majoritatea valurilor occidentale ca urmare a acțiunii unor factori interni specifici, pentru ca în partea a doua a intervalului această tendință să fie atenuată de unii factori caracteristici și pentru celelalte valute.

În grupul valurilor în depreciere, marca vest-germană, după o îndelungată perioadă de timp, a ajuns din nou la paritate cu francul elvețian.

Lira sterlină a continuat să fie supusă atacurilor speculative. Scăderea ușoară a șomajului în luna august, împreună cu unele măsuri tehnice de susținere de monedei britanice (sporiirea cu 1% a rezervelor obligatorii), au fost puternic contracarate de factori negativi, între care creșterea indicelui prețurilor cu ridicata în luna august cu 1,4% față de luna iulie, scăderea rezervelor valutare ale Angliei în luna august cu 31 milioane dolari și situarea lor a sfîrșitul acestei uni la cel mai scăzut nivel din anul 1971 încoace, noile greutăți pe plan social cu care este confruntat guvernul. Drept urmare, la sfîrșitul intervalului schimbul a fost de circa 1.707 dolari pentru 1 liră sterlină, respectiv circa 4,20 mărci vest-germane pentru 1 liră sterlină (un nou nivel minim record). Față de nivelul său din decembrie 1971 lira sterlină a înregistrat o depreciere de 42,7% în raport cu monedele principalilor 10 parteneri comerciali ai Marii Britanii. La mijlocul săptămînii în curs lira sterlină era expusă unor presiuni puternice și cursul său continua să scadă.

Evoluția cursurilor principalelor valuri occidentale în perioada 20-24 IX 1976, luîndu-se ca bază nivelul din 17 IX 1976

Programul de austeritate al noului guvern francez, prezentat la 22.IX.1976, care are în vedere reducerea inflației la 6,5% p.a. pînă la sfîrșitul acestui an, a avut un impact favorabil asupra cursului francului francez, care s-a repreciat în scurt timp cu 0,7%. Totuși, faptul că unele cercuri de afaceri apreciază planul drept „insuficient” pentru a stimula investițiile, împreună cu anunțarea grevei naționale pe data de 7 octombrie a.c. a determinat o depreciere a francului la sfîrșitul intervalului cu 0,52% față de perioada corespunzătoare trecută (4,92 franci — față de 4.8950 — pentru 1 dolar).

Lira italiană supusă din nou unor atacuri speculative „à la baisse”, a terminat intervalul la nivelul de circa 852 lire pentru 1 dolar, comparativ cu circa 841 lire la sfîrșitul perioadei corespunzătoare trecute.

Dobinzile la depozitele în eurodevize pe perioada de 6 luni au oscilat în jurul nivelului de 6 1/8% p. a. la eurodolari, 5 1/4% p.a. la euromărci vest-germane și 2 1/2% p.a. la eurofranci elvețieni.

Tendința de ușoară creștere a prețului aurului a continuat și în acest interval, trecîndu-se de la 115,10 dolari uncia primul fixing pe 20.IX.1976, la 119,15 dolari/uncia al doilea fixing pe 24.IX.1976 la Londra.

Dumitru LUNGU
Gheorghe MUNTEAN

Cererea de tractoare agricole

CONFORM estimățiilor companiei „Massey Ferguson” cererea pentru tractoare agricole va crește în lumea nesocialistă de la 728 mii unități

în 1975 (fără Japonia) la 880 mii în 1985. Se apreciază, însă, că întregul spor al cererii va fi înregistrat în țările în curs de dezvoltare (și în primul rînd în America Latină — de 2,35 ori în perioada menționată), în timp ce în America de Nord sau Europa occidentală cererea urmează să se restrîngă cu 13% și, respectiv, 20%.

Pentru o nouă ordine economică internațională

COMERȚUL MONDIAL — REFLEXUL PERSISTENȚEI DECALAJELOR ECONOMICE

- Indicele valorii unitare a exporturilor — aplatizarea curbei pentru țările în curs de dezvoltare ● „Febra” oscilatorie a raportului de schimb
- Puterea de cumpărare cea mai scăzută este și cea mai afectată
- În actualitate — revizuirea strategiei internaționale a dezvoltării

CONȘTIENȚE de însemnătatea pe care o prezintă dezvoltarea producțiilor cerute la export, diversificarea structurală și geografică a exporturilor lor, țările în curs de dezvoltare depun pe de o parte eforturi pentru depășirea orientării spre monocultură, spre mono-producție în genere; moștenită din perioada dominației colonialiste și neocolonialiste, iar pe de altă parte desfășoară o ofensivă susținută pentru înlăturarea diferitelor bariere vamale și a altor practici protecționiste, care împiedică accesul liber al produselor lor pe piața țărilor capitaliste dezvoltate.

Îngustarea puterii de cumpărare — efect al schimburilor neechivalente

DAR, chiar și în cazurile în care ele reușesc să-și promoveze exporturile, (vezi „Revista economică”, nr. 33, pag. 28—29) rezultatul financiar obținut apare stîrbit sub efectul mecanismului schimburilor neechivalente. Acest fenomen este pus în claritate în evidență de evoluția diferențiată a indicelui valorii unitare a exporturilor și importurilor pe cele două grupe de țări examinate, în ultima analiză în defavoarea țărilor în curs de dezvoltare (vezi tabelul 3).

Datele publicate în anuarul U.N.C.T.A.D. arată că în intervalul 1954/56—1972 indicele valorii unitare (i.v.u.) a exporturilor țărilor capitaliste dezvoltate a crescut cu 26 de puncte, iar i.v.u. a importurilor acestui grup de țări — cu 22 de puncte. În aceeași perioadă, creșterile corespunzătoare pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare au fost de 26 și 34 de puncte. În acest cadru, țările Pieței Comune vest-europene au sporit i.v.u. a exporturilor lor cu 30 de puncte, în timp ce în cazul țărilor în curs de dezvoltare care nu exportă petrol și nici nu-și sporesc rapid exporturile de produse industriale finite creșterea respectivă a fost de 10 puncte.

Majorările cunoscute ale prețurilor la petrol și o serie de produse de bază, intervenite în anii 1973—74 pe piața

mondială capitalistă, au condus la o anumită răsturnare a tendințelor, i.v.u. a exporturilor pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare crescînd mult mai rapid decît pentru exporturile țărilor capitaliste dezvoltate. Dar încă în cursul anului trecut curba creșterii i.v.u. se aplatizează în cazul țărilor în curs de dezvoltare, manifestîndu-se tendința de eroziune a avansului amorțat față de nivelul i.v.u. a exporturilor țărilor capitaliste dezvoltate. În ceea ce privește importurile, aici indicele valorii unitare a avut o evoluție mai puțin spectaculoasă, anul trecut nivelul realizat de țările în curs de dezvoltare fiind ușor devansat de cel al țărilor capitaliste dezvoltate.

Se impune precizarea că creșterea pronunțată a i.v.u. a exporturilor țărilor în curs de dezvoltare în ultimii doi ani se datorește în bună măsură sporirii prețurilor la petrol, realizată de țările exportatoare ale acestui produs; în cazul lor nivelul i.v.u. a urcat de la 100 în 1970 la 606 în 1974 și 620 în 1975, față de 197 și, respectiv, 193 pentru celelalte țări în curs de dezvoltare, sau față de 171 și 165 pentru țările cu P.N.B./loc sub 200 dolari. În ceea ce privește importurile, țările exportatoare de petrol au realizat un nivel mai redus al indicelui (de 180 în 1974 și 195 în 1975), decît în cazul celorlalte țări în

curs de dezvoltare (cu un nivel de 205 al i.v.u. în 1974 și de 219 anul trecut).

Dinamicile arătate au influențat, la rîndul lor, în mod diferit evoluția indicatorului „raportul de schimb”, care oglindește sintetic „eficiența” (unitară) a comerțului exterior al unei țări sau al unui grup de țări. În cazul țărilor capitaliste dezvoltate acest indicator, obținut prin raportarea i.v.u. a exporturilor la i.v.u. a importurilor, a înregistrat o tendință de creștere pînă în 1972, cu mici oscilații în diverși ani; în perioada 1973—74 intervine o coborîre a nivelului său, urmată de o ușoară tendință de redresare în cursul anului trecut. În ceea ce privește țările în curs de dezvoltare, aici asistăm la deteriorarea continuă a raportului de schimb pînă în primii ani ai deceniului trecut, urmat de un deceniu de oscilații de la an la an (concretizate în nivelul de 98 în 1972 față de 108 în medie pe anii 1954—56) și apoi de majorarea lui la 166 în 1975.

Un examen mai detaliat relevă că în timp ce în 1974 raportul de schimb al principalelor țări exportatoare de petrol sporise de circa 3,4 ori față de nivelul atins în 1970 (rămînd ridicat și în 1975), pentru marea majoritate a țărilor în curs de dezvoltare el n-a atins nivelul din 1970 în nici unul din

Tabelul nr. 3

Progresia indicelui valorii unitare a exporturilor și importurilor (1970 = 100)

Grupul de țări	Exporturi				Importuri			
	media pe 1954—56	1965	1974	1975	media pe 1954—56	1965	1974	1975
Tări capitaliste dezvoltate	88	90	172	192	92	92	197	215
Tări nesocialiste în curs de dezvoltare	89	88	345	350	83	88	199	211
Țări exportatoare de petrol	30	89	606	620	82	88	180	195
Alte țări în curs de dezvoltare	93	87	197	193	83	88	205	219
Exportatoare de produse industriale	88	81	169	179	83	88	195	208
— Celelalte țări	94	89	207	199	83	88	209	222
Din care, avînd P.N.B./loc (în 1974):								
peste 400 dolari	96	88	197	185	82	88	204	216
200—400 dolari	87	87	256	257	84	88	219	230
sub 200 dolari	93	90	171	165	83	88	207	216

Sursa: U.N.C.T.A.D., Handbook of International Trade and Development Statistics — 1976, New York, 1976, pag. 56—57.

anii următori, iar în 1975 se situa sub raportul de schimb (mediu) al țărilor capitaliste dezvoltate. Și în acest caz, țările având P.N.B./loc, sub 200 dolari se află într-o situație net dezavantajată, creșterile de prețuri la combustibili și materii prime din anii 1973—1974 repercutându-se — direct sau indirect — în mod nefavorabil asupra balanței lor comerciale (în cazul țărilor africane, care fac parte din această subgrupă, raportul de schimb a scăzut de la 100 în 1970 la 66 în 1975). Evoluțiile notate evidențiază că țările capitaliste dezvoltate (cu excepția Japoniei) au dis-

pus de mai multe resurse și mijloace decât marea majoritate a țărilor în curs de dezvoltare pentru a anihila în mare măsură efectul nefavorabil al creșterilor de prețuri amintite.

În final, efectele corelate ale factorilor și tendințelor examinate până aici se concretizează în indicatorul „puterea de cumpărare a exporturilor“; prin raportarea valorii globale a exporturilor unei țări (sau ale unui grup de țări) la valoarea unitară a importurilor sale, acest indicator reflectă, an de an, creșterea sau scăderea potențialului de a achiziționa bunuri materiale sau servi-

cii din afară. După cum demonstrează statisticile, țările capitaliste dezvoltate și-au sporit puterea de cumpărare — față de nivelul mediu pe anii 1954—56 — de 4,3 ori în 1973 și de circa 4 ori în 1975; în cadrul lor se remarcă Japonia, în cazul căreia indicatorul menționat s-a mărit de 13,6 și, respectiv, 11,7 ori.

Un calcul similar evidențiază fără posibilitate de tăgadă că puterea de cumpărare a exporturilor țărilor în curs de dezvoltare a progresat mult mai lent, respectiv de două ori în perioada 1954/56—1972, ajungând apoi la circa 3,8 ori în 1974 și regresând la 3,3 ori anul trecut. Dacă se elimină din calcul principalele țări exportatoare de petrol și țările cu o expansiune rapidă a exporturilor de produse industriale finite, atât în 1972 cât și 1975 nivelul indicatorului menționat se situează sub cel atins în 1970, fiind doar de circa 1,6 ori mai mare decât în 1954—56. Iar pentru subgrupa celor mai sărace țări în curs de dezvoltare puterea de cumpărare a exporturilor, după o creștere cu întreruperi până în 1969, a cunoscut în următorii ani o accentuată tendință descendentă, până aproape de nivelul mediu pe anii 1954—56. Să nu uităm că este vorba tocmai de țări care au cea

Tabelul nr. 4

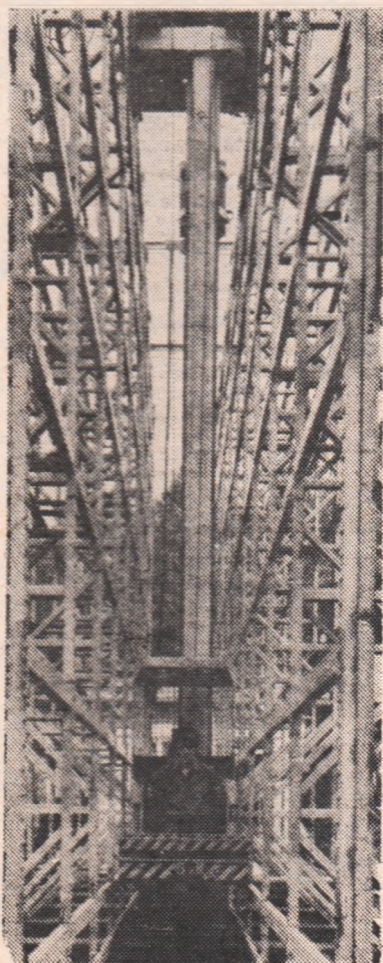
Evoluția puterii de cumpărare a exporturilor* (1970 = 100)

Grupul de țări sau regiunea	media pe 1954—56	1965	1973	1974	1975
Țări capitaliste dezvoltate	30	62	130	122	119
America de Nord	41	69	126	120	117
Europa occidentală	27	61	131	123	121
Piața comună (cei nouă)	26	61	132	123	123
Japonia	10	46	136	124	117
Oceania	49	71	147	121	109
Țări nesocialiste în curs de dezvoltare	53	77	132	199	175
Țări exportatoare de petrol	46	78	158	402	334
Alte țări în curs de dezvoltare	57	76	120	116	104
— Exportatoare de produse industriale	40	61	159	156	142
— Celelalte țări	61	80	110	106	95
Din care, având P.N.B./loc. (în 1974):					
peste 400 dolari	60	75	115	114	107
200—400 dolari	54	85	118	122	110
sub 200 dolari	71	89	92	79	76

* Indicii valorii exporturilor, raportați la valoarea unitară a importurilor.
Sursa: Aceeași ca la tabelul 3, pag. 58—59.

N. POPOV

(Continuare în pag. 32)

balkancar

TRADIȚIE ȘI CONTEMPORANEITATE

Înălțime optimă de stivuire,
coridoare de trecere, reduse la minimul teoretic —
acestea sînt calitățile distinctive
ale mașinilor pentru aranjat stelațe BALKANCAR

Balkancar

Înălțime de ridicare — 8—12 metri
Lățimea coridorului de lucru — 900—1 700 mm

Exportator :
BALKANCARIMPEX
Bulgaria, Sofia, str. Alabin 56
Telex 0222386

REPREZANTANȚA COMERCIALĂ
BULGARĂ
București, str. Galați 32
Telefon 11 20 87.

PUBLICOM

U.R.S.S.: asigurarea tehnica a perfecționarii conducerii

CINCINALUL TRECUT a marcat în Uniunea Sovietică un ritm accelerat de realizare a sistemului complex de conducere a economiei naționale, de edificare a bazei sale tehnico-materiale. Dacă în perioada 1966—1970 au fost

După „EKONOMICSHAIA GAZETA”

create în total, 414 sisteme automatizate de conducere (s.a.c.) în anii 1971—1975 li s-au adăugat încă 2364 de sisteme (vezi graficul). Din cele 2778 de s.a.c. existente la începutul acestui an, 989 dirijau activitatea unor întreprinderi, 789 aveau ca obiect procese tehnologice, 692 erau destinate organelor de conducere teritoriale, 187 funcționau la nivelul ministerelor sau departamentelor iar 121 de s.a.c. acționau în domeniul prelucrării informațiilor.

În actualul cincinal o atenție deosebită se va acorda extinderii numărului sistemelor automate de conducere a proceselor tehnologice, precum și aplicării lor în domeniul calculelor de plan, al evidenței statistice de stat și al standardizării, al activității Băncii de Stat a U.R.S.S. etc. Totodată, se va dezvolta baza tehnică corespunzătoare, producția mijloacelor tehnice de calcul urmînd să sporească de 1,8 ori față de 1970.

Deși jumătate din persoanele chestionate apreciază că publicitatea oferă informații utile, aproape opt-zecimi din consumatori consideră că ea îi determină în mod frecvent să cumpere produse care în realitate nu le sînt necesare sau că îi induce deseori în eroare asupra calității produselor. Iar după opinia a șase din zece consumatori există o relație directă între publicitatea excesivă care se face cutărei sau cutărei mărcii și prețul mai scump la care se vinde marfa respectivă, comparativ cu produse similare care nu beneficiază decît puțin sau chiar deloc de reclamă.

Venezuela: prelucrarea sporita a petrolului propriu

ÎN CADRUL programului de dezvoltare a economiei Venezuelei pe perioada 1976—1980, un loc important revine industriei petrolului, recent naționalizată. Investițiile totale ale statului, prevăzute pentru acest sector, însumează 13,8 mîrd. bolivari, destinați atît pentru extinderea activității de prospectare a unor noi zăcăminte, cît și extinderii procesului de prelucrare a țiteiului pe teritoriul țării. Astfel, în timp ce volumul extracției petrolului urmează a fi menținut la nivelul constant de 110 mil. tone pe an, se preconizează sporirea gradului de utilizare a gazelor de sondă la 98%, majorarea volumului țiteiului prelucrat în țară la 60 mil. tone pe an, ceea ce va permite acoperirea din producția proprie a cererii crescînde de produse petroliere pe piața internă.

țară ar avea loc. Cu atît mai notabil este el cînd are loc într-o economie industrializată și „motorizată” ca cea a R.F.G. și cînd este însoțit și de creșterea ponderii gospodăriilor care posedă biciclete. După cum se poate vedea din graficul pe care îl reproducem

după VDI-Nachrichten, creșterea producției nu a fost legată, așa cum s-ar fi putut presupune, de criza energetică — mai degrabă ar fi valabil contrariul, avînd în vedere ușoara contracție a producției din anii 1974 și 1975. În schimb anul acesta ramura respectivă a industriei face parte dintre cele cu ritmuri de creștere peste media națională pe industrie.

Letargia investițiilor

INTR-UN STUDIU publicat pe tema investițiilor, revista americană **Business Week** relevă că — în pofida înviorării conjuncturii economice în principalele țări capitaliste dezvoltate — investițiile firmelor industriale au un caracter „pronunțat letargic”. În S.U.A., volumul investițiilor particulare se situează în prezent cu 9% sub nivelul atins în sem. II 1973, în Japonia — cu 23%, iar în principalele țări membre ale Pieței Comune vest-europene (Anglia, Franța, R.F.G. și Italia) — în medie cu 11%. Se constată că, în loc de a efectua investiții productive, industriașii preferă să utilizeze profiturile obținute în ultima perioadă pentru consolidarea situației lor financiare, spre a putea face față în ipoteza izbucnirii unei noi crize economice. Or, remarcă revista, o asemenea atitudine amenință tocmai să compromită relansarea economică.

Amplourea furtului de opere de arta

NUMĂRUL furturilor de opere de artă în lumea capitalistă a crescut anul trecut cu 27%, ajungînd la 33 840. Valoarea obiectelor dispărute este estimată de Asociația internațională pentru securitatea operelor de artă la peste 25 milioane dolari.

Într-un clasament pe țări alcătuit de aceeași asociație primul loc a revenit anul trecut S.U.A. (cu 9 460 furturi), urmată de R.F. Germania și Italia (fiecare cu 2 730 furturi). Dintre orașele americane pe primele locuri în ierarhia furturilor de opere de artă se situează New Yorkul, urmat de Los Angeles.

În comerțul internațional de contrabandă, operele de artă au ajuns pe locul doi, primul loc revenind în continuare drogurilor.

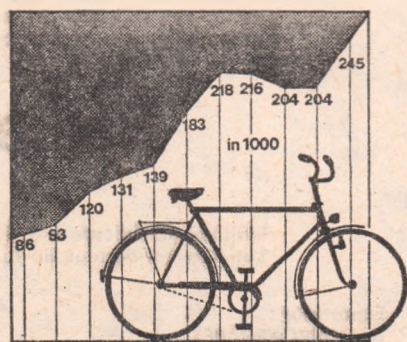
Publicitatea în ochii consumatorului

O ANCHETA efectuată sub egida Comisiei Pieței comune vest-europene în rîndul a 9500 de consumatori din țările membre a relevat o serie de caracteristici ale actualului sistem de publicitate comercială. Răspunsurile au evidențiat insuficiența informare a consumatorului, existînd și aici un decalaj, de pildă între R.F.G. sau Danemarca, pe de o parte, și Belgia sau Italia, pe de alta.

Atracția bicicletei

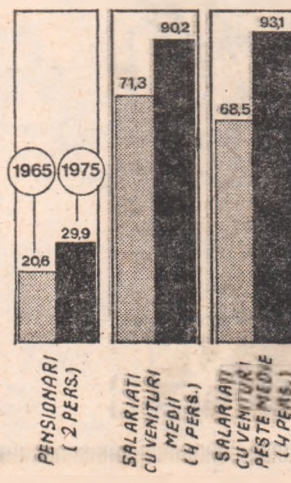
TRIPLAREA producției de biciclete în decursul unui deceniu este un fenomen notabil în zilele noastre, în orice

PRODUCȚIA MEDIE LUNARĂ, ÎN MII

ianuarie-aprilie

PONDEREA GOSPODĂRIILOR POSESOARE DE BICICLETE, ÎN %

GLOSAR

Rubla transferabilă

INCEPÎND cu 1 ianuarie 1964, țările membre ale C.A.E.R. au introdus sistemul decontărilor multilaterale în ruble transferabile, înființând totodată, în vederea desfășurării acestor decontări, Banca Internațională de Colaborare Economică (B.I.C.E.).

Sistemul decontărilor multilaterale este, de fapt, un clearing multilateral, avînd ca monedă convențională de cont, folosită exclusiv în circuitul închis al acestor decontări, rubla transferabilă.

Acest instrument nu este deci o valută efectivă, emisă de o bancă, ci apare și dispăre în circuitul plăților multilaterale. Sumele de plată sînt exprimate în ruble transferabile, iar soldurile creditoare care se creează în conturile unei țări la B.I.C.E., ca rezultat al schimburilor economice reciproce exprimate volumul disponibilităților de ruble transferabile ale acestor țări sub formă de creanțe față de țările partenere. Totalul acestor disponibilități reprezintă suma rublelor transferabile aflate în circulație. Această sumă crește dacă sporesc soldurile creditoare ale țărilor membre ale B.I.C.E. și scade dacă aceste solduri descresc.

Printr-o convenție încheiată în 1963 de țările semnatare, rubla transferabilă este definită ca fiind o cantitate de aur de 0,967412 g aur fin, egală cu conținutul de aur al rublei sovietice. Rubla transferabilă nu se confundă însă cu rubla sovietică: prima este o monedă convențională, creată prin consensul unui număr de țări pentru a servi la simplificarea decontărilor dintre ele, iar a doua este moneda națională a Uniunii Sovietice.

Transferabilitatea instrumentului monetar al C.A.E.R. a fost atribuită pentru a se permite efectuarea de decontări multilaterale, prin utilizarea soldului creditor deținut de o țară în contul ei de la B.I.C.E. și creat, să zicem, ca urmare a schimburilor cu țara A, pentru achitarea unei datorii față de țara B. Transferabilitatea are deci un caracter cu totul special, utilizarea ei fiind limitată la circuitul închis al plăților reciproce prezente prin acordurile bilaterale între țările participante. Acest caracter decurge din mod necesar din păstrarea principiului echilibrului schimburilor.

Rubla transferabilă este utilizată de țările membre ale C.A.E.R. pentru decontarea operațiilor comerciale și comerciale reciproce, efectuate pe bază de acorduri bilaterale, la prețuri stabilite în mod uniform, după principiile convenite în cadrul C.A.E.R.

Bilateralismul operațiilor de schimb restringe aplicabilitatea principiului transferabilității. În practică, țările își echilibrează schimburile pe bază bilaterală, iar orice sold care toluși apare din schimburile cu o țară poate fi folosit în condiții dificile pentru plăți într-o altă țară.

Din această cauză, Programul complex al C.A.E.R. prevede studierea și infaptuirea măsurilor economice și organizatorice pentru „întărirea și intensificarea rolului valutei colective (rublei transferabile), astfel încît aceasta să îndeplinească în deplină măsură funcțiile de bază ale valutei internaționale socialiste a țărilor membre ale C.A.E.R. (măsurător al valorii, mijloc de plată și mijloc de acumulare)”. De asemenea, aceste măsuri „vor asigura transferabilitatea efectivă, caracterul real al cursului și al conținutului în aur al acesteia”.

C. K.

Inegalități flagrante

Prof. Dan Obreja, Sibiu.
1) Date comparative privind distribuția veniturilor în țările membre au fost publicate pentru prima oară de O.C.D.E. în luna august a.c. Din ele rezultă existența unor ample disparități de venituri în țările capitaliste dezvoltate, deosebit de accentuate în unele dintre ele. În cazul Franței, de

exemplu, cea mai bogată zecime a populației obține conform studiului O.C.D.E. 30,5% din veniturile întregii națiuni după perceperea impozitelor, în vreme ce cea mai săracă zecime obține numai 1,4% din același total. Măsurată astfel, mărimea decalajului dintre venituri este în Franța de trei ori mai mare decît în Olanda sau Suedia, de două ori mai mare decît în Anglia, R.F.G. și Japonia și de 1,5 ori mai mare decît în S.U.A. și Canada. Experții citați reamintesc cu acest prilej că în momen-

tul de față în Franța șomerii reprezintă peste 4% din forța de muncă.

2) Ne pare rău, dar nu dispunem încă de amănuntele solicitate. Vă vom informa de îndată ce le vom obține.

Flota țărilor OPEC

Ion Mălcioiu, Iași —
Deși țările O.P.E.C. efectuează circa 85% din exportul mondial de petrol, navele cu care se transportă acesta aparțin numai într-o proporție redusă țărilor respective. Pentru a spori ponderea petrolului transportat cu nave proprii, țările membre ale O.P.E.C. intenționează să-și sporească capacitatea combinată a flotei lor cu 45% pînă în 1980, respectiv la circa 19 milioane tdw (2,9% din flota mondială), față de 13,1 milioane tdw la jumătatea acestui an (2,6% din flota mondială). Dificultățile legate de extinderea flotei proprii în special la categoria navelor pentru transportul de produse petrochimice nu sînt de natură financiară, ci tin mai ales de insuficiența cadrelor cu experiență în acest domeniu.

ENA

Șerban Iliescu, București — Școala Națională de Administrație din Paris, cunoscută sub numele de ENA, este, potrivit definiției unui ziar american, „o super-academie franceză pentru pregătirea funcționarilor de elită”. Ea se remarcă mai ales prin intensitatea și nivelul ridicat al studierii disciplinelor predate aici (științe economice, statistică, drept administrativ, conducere, toate în strînsă legătură), cu realitățile franceze. În fiecare an sînt admiși la ENA mai puțin de 100 de candidați, din cîteva mii de licențiați universitari care doresc să-și continue aici studiile. Studiile la ENA durează în total 29 luni. După primul an ele se intrerup, iar studenții sînt repartizați pe tot cuprinsul țării pe timp de un an la un eșalon local al administrației de stat ca de exemplu la prefectura unei regiuni, pentru cunoașterea aprofundată a unei game largi și variate de probleme (bugetul local, combaterea poluării, efectuarea de lucrări publice, autorizarea construcțiilor de noi fabrici, sistematizarea urbană etc.). După alte 6 luni de studii, caracterizate printr-o competiție intensă, cursan-

ții mai efectuează un stagiu de cel puțin două luni în industrie, după care revin din nou la școală.

De la întemeierea sa în 1945, de către generalul de Gaulle, ENA a fost absolvită de circa 2500 persoane. Printre absolvenții săi se numără actualul președinte al Franței, V. Giscard d'Estaing, care la 36 de ani era numit ministru de finanțe, patru membri ai actualului guvern, ca și fostul premier J. Chirac (numit în acest post cînd avea 42 de ani), Francois Xavier-Ortoli, președintele în exercițiu al Comisiei Pieței Comune și alții.

Deceniul femeii

Anca Voicu, București — 1) Deceniul femeii al Națiunilor Unite a fost proclamat de Adu-

narca Generală a O.N.U. în 1975 cu ocazia conferinței mondiale de la Ciudad de Mexico. Acooperînd perioada 1976—1985, el are ca temă egalitatea, dezvoltarea și pacea. La jumătatea deceniului, în 1980, este prevăzută o nouă conferință internațională, menită să treacă în revistă gradul de aplicare a recomandărilor din Planul mondial de acțiune adoptat la conferința din capitala mexicană. Bulgaria și Iranul s-au oferit să fie gazda conferinței.

2) Convenția pentru protecția Mării Mediterane împotriva poluării, încheiată în februarie a.c. la Barcelona de reprezentanții țărilor din zonă (vezi „Revista economică” nr. 9/1976), a fost semnată pînă în prezent de 20 de țări, dintre care cel mai recent de Iugoslavia.

Dimensiunile analfabetismului

Vasile Ciureu, Sibiu — 1) Se apreciază că în lume există astăzi peste 800 milioane de adulți analfabeți. Faptul că în deceniul trecut ponderea analfabeților în totalul populației adulte a globului a scăzut de la 44%⁰

pe an, 80%⁰ din populație nu știe nici să scrie nici să citească. Se prevede că în 1985 mai puțin de 30%⁰ din copiii de vîrstă școlară vor putea fi cuprinși în școli.

2) Inițialele O.C.A.M. definesc Organizația de cooperare africană și mauritană, creată în 1965. După retragerea la 7 septembrie a.c. a Gabonului, această organizație de cooperare regională numără nouă state membre: Coasta de Fildeș,

Cursuri de alfabetizare în aer liber pentru nomazi (Foto: Națiunile Unite)

la 34%⁰, în vreme ce numărul lor a crescut cu 60 milioane se explică prin creșterea populației în acest interval. Toate cifrele sînt așadar corecte, nefiind vorba de nici o contradicție.

Date publicate recent de UNESCO relevă că în cele mai puțin dezvoltate 25 țări ale lumii, avînd un venit național pe locuitor de sub 100 dolari

Benin, Volta Superioară, Mauritius, Niger, Republica Africa Centrală, Ruanda, Senegal și Togo. Dintre țările membre Gabonul dispunea de cele mai multe resurse financiare, grație în special zăcămintelor sale de petrol (Gabonul este de altfel membru al O.P.E.C. cu o producție de aproape 12 milioane tone anul trecut) și miniere.

ÎN ATENȚIA CITITORILOR!

Începînd cu numărul din 8 octombrie a.c. în **REVISTA ECONOMICĂ** urmează să fie publicate consultații în sprijinul participanților la învățămîntul politico-ideologic de partid. Semnate de specialiști prestigioși ai domeniilor respective, materialele — însoțite de scheme, tabele, grafice — urmează să trateze temele de la programa „**SOCIALISMUL ȘTIINȚIFIC ȘI PROBLEMELE DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE A ROMÂNIEI**”, ciclurile „**Probleme ale dezvoltării economico-sociale a României**” și „**Curenți și confruntări de idei în gândirea social-politică contemporană**”.

Consultațiile sînt de asemenea utile cadrelor didactice de la catedrele de științe sociale din învățămîntul liceal și superior, studenților din învățămîntul superior.

Comerțul mondial și decalajele economice

(Urmare din pag. 29)

mai acută nevoie de mijloace pentru finanțarea dezvoltării lor economice.

Prețuri remuneratorii la export — parte integrantă a strategiei dezvoltării

PE LINGA FAPTUL că dezvoltarea dimensiunilor spolierei țărilor în curs de dezvoltare, tendința către înrăutățirea continuă a poziției majorității acestora în contextul relațiilor comerciale internaționale, cifrele de mai sus constituie și o armă politică în lupta pentru abolirea sistemului de exploatare națională a resurselor naturale și umane ale acestor țări, în primul rînd în beneficiul marilor monopoluri, al capitalului internațional. Sprijinindu-se pe mărturia unor astfel de cifre, țările în curs de dezvoltare revendică instaurarea unei ordini economice și politice noi, echitabile, iar în cadrul acesteia — stabilirea principiului indexării prețurilor de export ale materiilor prime, combustibililor și semifabricatelor cu cele ale produselor industriale finite. Aceiași scop — asigurarea unor prețuri remuneratorii pentru produsele exportate de ele — este urmărit prin constituirea de asociații ale producătorilor de produse primare, a Fondului comun pentru finanțarea stocurilor regulatorii de materii prime și prin alte măsuri similare, a căror necesitate stringentă a fost reafirmată recent la reuniunea de la Colombo a țărilor nealiniate.

Ținîndu-se seama de rezultatele oarecum dezamăgitoare ale primului Deceniu O.N.U. pentru dezvoltare, la recenta reuniune de la Colombo s-a insistat asupra modificării — în această nouă optică — a Strategiei internaționale a celui de-al doilea Deceniu O.N.U. pentru dezvoltare (problemă înscrisă, de altfel, pe ordinea de zi a actualei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.) și asupra necesității de a se începe lucrările de pregătire a celui de-al treilea Deceniu, a cărei strategie să reflecte larg obiectivele noii ordini economice internaționale. Corelarea acestor

teii politici cu extinderea colaborării internaționale reciproc avantajoase în domeniul industriei, al științei și tehnicii ar crea premisele pentru atingerea obiectivului trasat la cea de-a II-a Conferință generală a O.N.U.D.I. (de la Lima), și anume că ponderea producției industriale a țărilor în curs de dezvoltare să ajungă pînă în anul 2000 la 25% din producția industrială mondială. Obiectiv, a cărui realizare ar spori potențialul economic al țărilor în curs de dezvoltare, ar întări competitivitatea produselor lor pe piața mondială și — în virtutea efectului invers — ar accelera însuși ritmul dezvoltării lor.

Conferința asupra cooperării economice de la Ciudad de Mexico, la care au participat peste o sută de țări în curs de dezvoltare (inclusiv România), a constituit un nou paș important pe calea traducerii în viață a cerințelor menționate. Astfel documentul final, adoptat săptămîna trecută de participanții la conferință și intitulat „Program de măsuri pentru cooperarea economică între țările în curs de dezvoltare”, stipulează — între altele — crearea unui sistem global de preferințe comerciale, măsuri pentru facilitarea schimbului de informații și efectuarea în comun de cercetări privind conjunctura pieței, crearea unui consiliu al asociațiilor de producători de materii prime, constituirea de întreprinderi mixte în domeniile industrial, agricol, al transporturilor, precum și elaborarea de programe pentru punerea în valoare a resurselor naționale, pentru creșterea producției și comercializarea produselor.

După cum se subliniază în mesajul președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, adresat Conferinței de la Colombo, lichidarea subdezvoltării, a împărțirii lumii în țări bogate și țări sărace și crearea unei noi ordini economice internaționale constituie o problemă de însemnătate vitală a lumii contemporane, prezentînd condiția sine qua non a realizării unei adevărate securități și instaurării unei păci trainice pe glob. În acest spirit, țara noastră militează consecvent pentru instaurarea unor relații noi, de egalitate deplină între state, ceea ce ar asigura condițiile pentru progresul tuturor țărilor și mai ales al celor rămase în urmă.

Revista ECONOMICĂ

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării
Economice și Sociale. Institutul Central
de Cercetări Economice

Sumarul numărului 39 din 1 octombrie
1976

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Buzău — 1600. Istoria dezvoltării județului se scrie la timpul prezent (Tudor Postelnicu) 1
- Campania agricolă de toamnă (Constantin Glăvan) 3
- Plan • angajamente. Pe fiecare șantier, planul de investiții îndeplinit ritmic, cu eficiență sporită (L. Țintea) 5
- Procesul investițional (III) 7
- Noi resurse în circuitul economic. Cenușile de termocentrală — de la reziduu, la materie primă (I. Ioniță) 9
- Puncte de vedere. Corelațiile planului de muncă și retribuție și cointeresarea materială (Gheorghe Răboacă) 10

CONDUCERE ORGANIZARE

- R. E. militează pentru: Generalizarea analizei valorii (Dorin Constantinescu) 12

TEORII IDEI

- Unele trăsături definitorii ale actualei faze a crizei sistemului capitalist (II) (prof. Tudorel Postolache) 15
- Continuitatea comunității de viață economică a românilor de pe teritoriul vechii Dacii (II) (prof. dr. I. Nicolae-Văleanu) 18
- Economiiile populației — indicator al nivelului de trai (dr. Gh. Niculescu—Mizil) 20
- Școli • curenți • economiști. Criză a operaționalității postulatelor gândirii economice occidentale (I) (Vasile Pilat) 22
- Convorbiri economice cu Janez Stanovnik: Utilizarea pămîntului — o problemă economică și socială 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Spre clarificări de poziții în sprijinul cooperării valutare-financiare internaționale (dr. Costin Kiritescu) 25
- Tendințe • conjuncturi 27
- Comerțul mondial — reflexul persistenței decalajelor economice (N. Popov) 28
- Mondorama 30
- Curier 31

Coperta I — Bogdan Stroescu

Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25, București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69 Cod poștal 71 131
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

Asigurarea complexă a elevilor

Un proverb străvechi spune că deprinderile bune se dobîndesc încă din copilărie. Iată de ce pentru educarea în spiritul prevederii a noii generații, Administrația Asigurărilor de Stat a introdus o asigurare numai pentru copii și tineretul școlar : „**Asigurarea complexă a elevilor**”.

Fiind o asigurare combinată, în același contract sînt cuprinse :

– cazurile de accidente ale elevului, pentru sume asigurate de pînă la 18 000 lei, diferențiate în funcție de urmările accidentelor ;

– cazurile de deteriorare sau distrugere a bunurilor casnice și gospodărești luate oriunde de elev în afara domiciliului, pentru suma asigurată de 2 000 de lei ;

– cazurile de răspundere civilă legală care decurg din deteriorarea sau distrugerea unor bunuri din vina elevului, pentru suma asigurată de 2 000 de lei.

Administrația Asigurărilor de Stat plătește des-

păgubiri și sume asigurate ca urmare a evenimentelor asigurate produse în timpul valabilității contractului de asigurare, în orice loc și cu orice ocazie, inclusiv în timpul vacanțelor școlare.

În cazurile de invaliditate permanentă parțială se plătește o parte din suma de 12 000 lei prevăzută pentru cazurile de invaliditate permanentă totală, corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, majorată cu 25%/o.

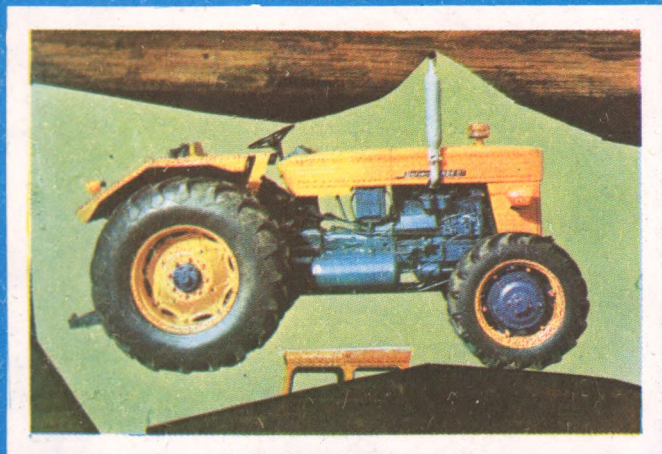
Durata asigurării este de 6 luni sau de 1 an (la alegere).

Costul asigurării este foarte convenabil : 1 leu pe lună pentru toți elevii, cu excepția celor din școlile profesionale, școli de maiștri, liceele și școlile de specialitate cu profil tehnic, care plătesc 2 lei pe lună.

Pentru relații suplimentare și contractarea asigurărilor, adresați-vă agenților și inspectorilor de asigurare, responsabililor cu munca A.D.A.S. sau, direct, oricărei unități A.D.A.S.

TRACTOARELE ROMÂNEȘTI PE TOATE MERIDIANELE LUMII

Un eveniment jubiliar s-a consumat, recent, la Brașov — cetatea industriei constructoare de mașini, când s-a scos de pe banda de montaj al 500 000-lea tractor (ziarele)

De la primul tractor, I.A.R.-22, scos din uzină la 26 decembrie 1946 și până azi, procesul de diversificare a producției a inclus tipuri cu pneuri și șenile, cu întrebuințări multiple în agricultură și în industrie. Parametrii tehnici au conferit tractoarelor fabricate la Brașov o faimă mondială, care se caracterizează în solicitarea lor în peste 80 țări în care s-au exportat, până acum, peste 200.000 tractoare și 33 tipuri, în 300 de variante, de la 35 C.P., la 360 C.P.

Tractoarele românești îndeplinesc condiții superioare de viteză și sint echipate cu utilaje care le dau o universalitate de întrebuințări, în tot cursul anului, în orice situație climaterică sau de teren.

Dintre performanțele tractoarelor românești menționăm doar câteva :

- robustețe și siguranță în funcționare
- motoare Diesel cu injecție directă, realizând un consum economic de combustibil
- diapazon de viteze care satisface cerințele celor mai exigenți beneficiari
- o dimensionare corespunzătoare a forței de tracțiune la cirlig, precum și echiparea tractoarelor cu dispozitive adiționale (ridicător hidraulic cu control automat al adâncimii, priza de putere sincronă sau independentă etc.), care permite agregarea unei game variate de utilaje agricole
- satisfacerea condițiilor ergonomice de confort și de estetică prin manevrabilitate foarte ușoară a tractoarelor pe roți, prin mecanismul de servodirecție hidraulică, scaun confortabil cu amortizor și sistem de reglare, cabină de protecție și rezistență cu aclimatizare, frână pneumatică de mare siguranță în circulație ș.a.

Orice relații se pot obține direct la TRACTORUL — BRAȘOV, strada Turnului nr. 5, telefon 10 422.